ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ «СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я»

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2015 рік

№ 4 (285)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ХРИСТОС ВОСКРЕС
ВОСКРЕСНЕ Й УКРАЇНА!

«БОРИСТЕН» – літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник

Шеф-редактор **Фідель СУХОНІС**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ІВАНЕНКО Валентин Васильович-Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.
СВІТЛЕНКО Сергій Іванович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.
ШВИДЬКО Ганна Кирилівна — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
УДОД Олександр Андрійович — Інститут інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України (м. Київ), директор, доктор історичних наук, професор.
ВАСИЛЕНКО Віталій Олександрович — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
ПОПОВСЬКИИ Анатолій Михайлович — Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.
ДЕМЧЕНКО Володимир Дмитрович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.
ЗАВЕРТАЛЮК Нінель Іванівна — Дніпропетровський національний університет їм. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.
ШЕПЄЛЄВ Максиміліан Альбертович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.
ТОКОВЕНКО Олександр Сергійович — Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету суспільних наук та міжнародних відносин, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ їм. О. Гончара з політичних наук.
ГНАТЕНКО Петро Іванович — Дніпропетровський національний університет, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
ТЕРЕЩЕНКО Алла Костянтинівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології їм. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
СТЕПОВИК Дмитро Власович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології їм. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
ГРИЦА Софія Йосипівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
НАЙДЕН Олександр Семенович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.
КИТОВА Світлана Андріївна — Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.
ШЕИКО Василь Миколайович — Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.
КУЦ Ірина – коректор.

Представництва редакції:
у Києві: Володимир Барна, вул. Банкова, 2, 01024, м. Київ, тел. 066-6243231
у США: Bahriany Foundation, INC 19669 Villa Rosa Loop Fort Myers, FL., 33967 USA.
з релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N.J. 07069, USA;
В Канаді: Mr. N. Vorotilenko, 9424 173 Str., Edmonton, AB., T5T 3K8, Canada;
у Румунії: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;
у Бразилії: Wira SELANSKI, Rua General Glicério, 400 apt. 701, 22245—120 Rio de Janeiro, RJ Brasil, Telefax: (00—55—21) 2557—5517;
у Австралії: Mr. Fedir Habelko 5. Reserve C. T., Glenroy VIC. Australia — 3046 T.& Fax: 03.93061997;
у Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18/I, Lod, Israel;
у Польщі: Jurii Hawryluk, skr. poczt. 55, 17—100 Bielsk Podlaski, Polska;
Кольпортер на США та Мексику: Ilarion Chejlyk 45 Mountain Ave. Warren, N. J. 07059.

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторам.
Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.

Адреса: журналу «Бористен», вул. Телевізійна, 3, 49010, Дніпропетровськ—10, Україна
Телефони: 050-340-28-27, (056) 713-52-58.
E-mail: fidelsukhonis@gmail.com
Наша веб-сторінка: www.borysten.com
Читайте нас **на facebook** за адресою:**https://www.facebook.com/borysteninfo**
Серія КВ, реєстр, номер 16084-4556 ПР Рік видання двадцять третій.

ЗАСНОВНИК: Дніпропетровська міська громадська організація «Товариства шанувальників журналу «Бористен», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара. **ВИДАВЦІ:** Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу «Бористен», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.
Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії філології політичних наук, мистецтвознавства та культурології.
Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.

Формат 60/84/8, друк офсетний.
Умов друк. арк. 4,65. Тираж 1500.
Друк ФОП Кругляк І.С. Свідоцтво ДП № 160-р від 16.05.2013

УКРАЇНО, ти моя молитва...

ЗБІРНИК

Василь Симоненко

Україна.
Дай дітям пригадать коріння,
Молюсь до Тебе, Пресвята!
Не дай прийдешнім поколінням
Блукати по чужих світах,
Лід розтопи біди, розлуки,
Зневіри холод, а малі
Хай заживуть хоча б онуки
На нашій, на своїй землі!
Доле!
Чому ти так вчинила, начебто чужа,
Що й уві сні страждає стомлена душа,
Не знає спокою, а плаче,
Забуть готова і пробачить,
Все зупинилося,неначе
В чеканні вороття.
Гей, кобзо, дужче задзвени струнами всіми
І підкори світи піснями чарівними,
Час відродить буття.
Не хочу забуття!

Пишалась Київською Руссю,
Тепер же Україна я,
І знову втратити боюся
Всю суть свою, своє ім'я,
Бо гонять злидні на роботу,
За рубежем сини й доньки,
А чужомовні "патріоти"
Вже так дались мені взнаки!
Діти!
Не виїжджайте, бо без вас я сирота,
Не покидайте,-згину,нібито ота
Пташина,спалена грозою,
Билина, скошена косою,
Вмиваюсь гіркою сльозою,
Молю, благаю всіх:
-Згуртує нас хай українська рідна мова,
А Бог поможе відродити славу знову,
Пробачить зради гріх,
Осяє наш поріг!

Віра Нагорна

-ЗМІСТ-

1 стор. - Валентин Резніченко: Сучасні програми молодих науковців знайдуть мою особисту підтримку
2 стор. - Ректор Микола Поляков: «Спілкуватися з поетом – велика насолода»
3 стор. - «Бригантини долі Олеся Гончара»
4 стор. - Бібліотека ДНУ поповнилася новими латвійськими виданнями
5 стор. - Швейцарський досвід на допомогу українському суспільству
6 стор. - ПРИТЧА ПРО ЗЛОЧИННИХ ВИНАРІВ
7 стор. - Сестрі Олеся Гончара виповнився 101 рік
8 стор. - Фахівці-міжнародники обговорили стратегії економічного розвитку
9 стор. - У Франції зацікавились НГУ; Відеостудія «Юність» НГУ представила на конкурс відео Представництва ЄС короткометражний фільм «Європа – це мир!»
10 стор. - «Від колискової до лебединої»; «ДОБРІ СПРАВИ БОРИСТЕНУ»
11 стор. - «Великий Луг над Дніпром» – в гостях у міста над Кільченню; Мандрівка вільненських дошкільнят у світ професій
12 стор. - Великодній подарунок
13 стор. - Стежками промислового туризму Криворіжжя; Студенти Дніпропетровщини здобули 17 почесних відзнак Всеукраїнської конференції «Авіація і космонавтика»; Вільненські вихованці – майбутні підкорювачі зоряного неба
14 стор. - На Криворіжжі відбулось засідання міського дискусійного клубу заступників директорів «Відкрита трибуна»; Мандрівники та першовідкривачі; Молодь Дніпропетровщини реалізує свої можливості у ЗМІ
15 стор. - На Дніпропетровщині пройшла IV Всеукраїнська учнівська олімпіада з інформаційних технологій; Профтехосвіта Дніпропетровщини до 75-річчя створення системи ПТО
16 стор. - До Всеукраїнського дня психолога - психологічна служба Дніпропетровщини ПТНЗ – сьогодні; Форми залучення громадськості до правоохоронної діяльності в УСРР у 20-х – 30-х рр. XX ст.
18 стор. - Як дядько чорта дурив і діжку грошей від нього здобув
22 стор. - До 85-річчя апостолівського бандуриста - збірка народних перлин
23 стор. - Вельмишановні співвітчизники!
24 стор. - «НАШІ ПЕРЕКЛАДИ»
26 стор. - «НА КОНКУРС Івана та Марусі Гнип»
27 стор. - Бандуристка та співачка від Бога - Голенко Майя Федорівна
28 стор. - «З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ»
29 стор. - «НА КНИЖКОВУ ПОЛИЦЮ»
30 стор. - У кожного своя Шевченкіана
31 стор. - «ВІЧНАЯ ПАМ'ЯТЬ»
32 стор. - «УКРАЇНСЬКИЙ ГЕРКУЛЕС»
33 стор. - ЦІКАВІ ФАКТИ ПРО УКРАЇНУ; Короткі незвичайні факти
34 стор. - «ВІЧНАЯ ПАМ'ЯТЬ»
35 стор. - Фінал аморальних виборів академіків
36 стор. - 15 цікавих фактів про українську мову

Валентин Резніченко: Сучасні програми молодих науковців знайдуть мою особисту підтримку

Голова облдержадміністрації Валентин Резніченко під час першого робочого візиту до Кривого Рогу зустрівся зі студентством міста. Зустріч пройшла у незвичному форматі діалогу. Лунаючі запитання та пропозиції студентів одразу отримували конкретне рішення від керівника регіону, а дехто й пропозицію обговорити проект в кабінеті у голови ОДА. Валентин Резніченко порекомендував молоді виступати з пропозиціями конкретних проектів розвитку регіону. Кільком студентам, що вже мали пропозиції, Валентин Резніченко призначив особисті зустрічі найближчими днями. Він наголосив, що готовий виділити власні гранти для реалізації дійсно потрібних та цікавих проектів молодих науковців та студентства.

«Потрібні конкретні дії. Принесьте готову програму, і я готовий її розглянути. Вона має містити конкретні кроки. Якщо ви прийдете до мене і запропонуєте на приклад, розробку математичної моделі, яка дозволить більш ефективно керувати господарськими суб'єктами або зробити прозорою якусь процедуру та ін., я не як голова, а як звичайна людина, особисто надам підтримку і профінансую це питання», – наголосив Валентин Резніченко.

Радник голови ОДА Борис Трейгерман пообіцяв, що, якщо молодь буде приносити цікаві проекти, обласна влада буде знаходити гроші на їх реалізацію.

Також Валентин Резніченко порекомендував студентам звертати більше уваги на приватні фонди, що готові вкладати кошти в цікаві проекти.

«Я б вам порадив працювати з приватними чи корпоративними фондами, вивчити теми, які їм цікаві та підтримуються, і розробляв їх. Потрібні абсолютно ділові переговори. Забудьте про сніжні гранти, які впадуть на голову. Чим більше ви будете контактувати з приватними фондами та інвесторами, тим більшим буде шанс отримати кошти на реалізацію ваших ідей», – зазначив він.

Голова ОДА наголосив, що у великих компаній є фонди, з яких вони надають підтримку. Він поставив завдання директору департаменту освіти та науки ОДА Олександру Демчику зібрати перелік таких інституцій та тематики, якими вони опікуються та повідомити про це студентство регіону.

«Чим більше студенти будуть брати участь у різноманітних наукових та освітніх програмах, тим більше вони пропагуватимуть рівень та якість освіти Дніпропетровщини», – наголосив Валентин Резніченко.

Він також порекомендував молоді регіону активно вивчати англійську мову, бо за цим стоїть майбутнє просування в кар'єрі.

«До влади прийшла нова генерація людей. Особливо у Президентській вертикалі. Це патріоти, самодостатні люди, зі знанням англійської мови. Англійська мова як мова міжнародного спілкування просто необхідна. Я рекомендую вам звернути на це особливу увагу», – зазначив Валентин Резніченко.

Позитивно під час зустрічі було вирішено й питання з житлом для студентів переселенців з Донецька. Міська влада вже винайшла гуртожиток, але треба це питання погодити на рівні Міносвіти. Голова ОДА взяв це питання під особистий контроль. Валентин Резніченко пообіцяв особисто відпрацювати його разом з міністром та знайти законний шлях вирішення.

За інф. ДОН ДОДА

Ректор Микола Поляков: «Спілкуватися з поетом – велика насолода»

У Культурологічному клубі ДНУ «В гостях у ректора» був відомий поет, член Національної спілки письменників України, автор багатьох поетичних збірок й пісенних текстів, випускник Дніпропетровського національного університету Юрій Кібець.

Чергова зустріч у Культурологічному клубі для студентів та викладачів «В гостях у ректора ДНУ» пройшла у Палаці студентів університету. Відбулася розмова Вченого і Поета – двох випускників дніпропетровського класичного університету. Студентки-філологині талановито декламували вірші поета «Орільська осінь», «Публічна самота», «Лінія на долоні степу». У залі пролунала композиція «Сплуталося все» на слова Юрія Кібця, яка увійшла до збірки «Найкращі пісні України».

«В нашому університеті навчальний процес органічно поєднується з формуванням творчих особистостей, які відрізняються не тільки високим професійним рівнем, а й високим рівнем культури, – розпочав зустріч ректор Микола Поляков. – Щоразу в нашому Культурологічному клубі ми спілкуємося з надзвичайно цікавими людьми, творче життя яких пов'язане з театральним, образотворчим мистецтвом, з музикою, співом, поезією. Сьогоднішній вечір називається «Співець степової Еллади»: нас чекає цікава розмова із знаним поетом, випускником нашого університету Юрієм Кібцем».

Ректор нагадав гостям зустрічі деякі факти з біографії видатної постаті Придніпров'я. Народився поет у 1946 році в селі Котівка Магдалинівського району у родині педагога, народного умільця, поета Івана Кібця. Закінчив історико-філологічний факультет нашого університету. Професійний шлях митець розпочав як учитель. Згодом працював журналістом, редактором видавництва «Промінь» («Січ»), заступником директора Дніпропетровського академічного українського музично-драматичного театру імені Тараса Шевченка, тривалий час очолював Дніпропетровське обласне літературне об'єднання імені Павла Кононенка. Юрій Кібець – лауреат премій ім. А. Хорошуна, ім. І. Сокульського, лауреат кількох пісенних конкурсів. Автор збірок «Зорі батьківського саду», «Іменем закоханих», «Легенди про Кобзаря», «Оріль», «Поцілунок крізь грати», «Селянський герб», «Троянди для Одисея», «Провидець» та інших. Юрій Іванович багато зробив для утвердження й розвитку козацьких звичаїв і традицій на Дніпропетровщині. Він є заступником голови Ради Старшин Дніпровського реєстрового козацтва. Ім'я Юрія Кібця занесене до Книги Пошани «Подвижники Січеславщини».

«Поет все життя пише одну книгу, – звернувся до шанувальників своєї творчості серед студентів та викладачів Юрій Кібець. – При цьому важливо, щоб була віддача від читача, повагу до якого в мені виховали ще класики 20-х років. Павло Тичина говорив, що перед читачем потрібно знімати капелюха. І досі для мене залишається невирішеним запитання, що ж таке творчість: самостеження і відтворення себе у власних творах чи вивчення інших і виклад своїх спостережень?»

Ректор поцікавився, що є нового у доробку поета та попрохав зачитати щось з останнього. Юрій Кібець відзначив, що щодня з'являються нові рядки, майже готовий новий цикл поезій про події на Майдані і Донбасі, з якого зачитав поезію «Весь Майдан». Протягом вечора Юрій Іванович декламував й інші власні самобутні поезії, зокрема, «Єство», «Заніміли в знемозі весняні сади», «Ніч Тараса на Арбаті» (присвячено Тарасові Шевченку).

– Пригадайте щось зі студентських років?

– Пам'ятаю, як ми, третьокурсники, приймали до літературної студії першокурсницю Любов Голоту. А сьогодні й вона нас може прийняти куди-завгодно – адже вона, як ви всі знаєте, лауреат Шевченківської премії, член Пен-клубу у Києві. Наші земляки й випускники нашого університету Олесь Гончар та Павло Загребельний були, для нас, студентів, іконами, на які ми молилися.

Ми цікавилися не лише літературними справами: читали і про Ейнштейна, і про Кибальчича… Нас хвилювало, чим живе фізтех, а фізтехівці, у свою чергу, прохали нас дати почитати «Собор» Олеся Гончара. Тоді були міцні міжфакультетські зв'язки між студентами, багато хто був і «фізиком і ліриком» одночасно. Я, наприклад, знайомий з вашим науковцем, фахівцем з точних наук Миколою Дронем, який написав збірку поезій про Приорілля, склавши таким чином мені конкуренцію.

– Як би Ви охарактеризували сучасний стан поезії в нашому місті?

– Сьогодні спостерігається велике різноманіття обдарувань. Повсюди в арт-кафе проходять літературні молодіжні зустрічі, і в кожному можна побачити свого Шевченка, Пушкіна… Говорять, що зараз торжество бездуховності. Я не згоден: народ себе рятує, демонструючи розсипи талантів.

– Багато ваших поезій стали піснями. З якими композиторами Ви співпрацюєте?

– Кожен поет мріє про те, щоб його вірші були покладені на музику. Хоча не до кожної поезії можна створити музику. Найбільше співпрацюю з Юхимом Олександровим, який, вважаю, найкраще відчуває мою поезію, а також Ігорем Тищенком, Володимиром Забарою.

Студенти запитували, чи пам'ятає Юрій Кібець свій перший вірш; хто і що його надихає; прохали поділитися секретом успіху. На запитання, чи бували в автора творчі кризи, Юрій Кібець відповів, що на відміну від багатьох літературних побратимів, йому таке явище невідоме. «Криза може тривати максимум півхвилини, а загалом пишеться завжди», – жартома, як і протягом всієї зустрічі відповідав поет.

– Ви малюєте?

– Малював лише в школі на полях зошитів дівочі обличчя. Потім три точно таких зустрів у житті. І запевнив, що маю документ, який свідчить про наше знайомство.

Останнє запитання від студента-філолога – вірш-експромт про те, які плани ще має Юрій Кібець. «Хочеться видати все, що написав, бо опубліковано лише близько 30% з усього», – мріє поет.

«Спілкуватися з поетом – велика насолода. Наша студентська аудиторія завжди на Вас чекатиме», – запросив Юрія Кібця на подальші зустрічі ректор Микола Поляков. «Цього року ювілеї видатних українських поетів Максима Рильського (120 років) та Ліни Костенко (85). Мені було б що розповісти», – запропонував теми наступних відвідин університету поет.

Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім. О.Гончара
Тел.: 374-98-20
www.dnu.dp.ua

«Бригантини долі Олеся Гончара»

Про те, що герої творів Олеся Гончара є втіленням духовності, говорили у Дніпропетровському національному університеті під час традиційних читань з нагоди 97-ої річниці з дня народження видатного випускника університету, знаного майстра слова, патріарха української культури Олеся Гончара.

В урочисто прикрашеній іменній аудиторії № 909 кафедри української літератури в головному корпусі університету зібралися студенти, викладачі, письменники, представники культурної громадськості міста. На захід запросили племінницю Олеся Гончара Тетяну Онопрієнко. Організатори заходу – викладачі та студенти кафедри української літератури ДНУ запропонували для науково-публіцистичного осмислення постаті нашого земляка цікавий ракурс – тему дитинства, виховання особистості в національно-духовних координатах.

«Бригантини долі Олеся Гончара» – таку метафоричну назву мала зустріч. Перед уявою присутніх постали сторінки життя й творчості митця, який ставився до своєї місії володіння словом надзвичайно відповідально. У виконанні другокурсників українського відділення факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства прозвучали уривки з роману «Твоя Зоря» та «Щоденників» письменника, які порушують проблему формування юної особистості. Великий гуманіст і знавець дитячих душ писав: «Людина – це більше, ніж сума атомів та молекул, відповідно скомпонованих, навіть мінеральну воду не можуть штучно відтворити, а що казати про створіння духовне, яке несе в собі неосягненний світ?..» Студенти інтерпретували в танку дитячий світ героїв повісті «Бригантина» та виконали «Дитячий гімн» з репертуару Тіни Кароль.

«Кожного разу на традиційних Гончарівських читаннях ми обираємо нову грань творчості Олеся Гончара, бо вважаємо, що він на сьогодні ще не прочитаний і не осмислений до кінця, – відзначає завідувач кафедри української літератури, професор Наталя Олійник. – Сьогодні ми хотіли показати Олеся Гончара як романтика в глибинному розумінні цього слова, письменника, якого все життя турбувала доля маленької особистості. Повість «Бригантина» має безпосереднє відношення до нашого Придніпровського регіону: у Солонянському районі була, очевидно, і зараз є, школа для неповнолітніх правопорушників, де формувались драматичні людські долі. Коли Олесь Гончар писав свою «Бригантину» у далекому 1973 році, ймовірно, він там був, тому що один з героїв повісті має прізвище Тритузний – це начальник цієї школи по режиму. Ми завжди чекаємо багато від цього дня. І очевидно, поки будуть викладачі, студенти та університет, 3 квітня – день народження Олеся Гончара, чиє ім'я носить наш університет, – буде для нас завжди особливий».

Художню майстерність Олеся Гончара у відтворенні дитячої теми схарактеризувала професор кафедри української літератури Нінель Заверталюк. «Бригантина в творчості Олеся Гончара – і в повісті «Бригантина», і підтекстах інших творів, – на мій погляд, це передусім, символ свободи. В душі Олеся Гончара, який працював в умовах тоталітарної держави, теж завжди жило це прагнення до волі, – переконана Нінель Іванівна. – У своїх післявоєнних творах «Прапороносці», «Людина і зброя», «Циклон», і в наступних романах «Тронка», «Твоя зоря», «Берег любові» він утверджував найголовніше через образи своїх героїв, з новою силою піднімав тему волі людини. У повісті «Бригантина» герой Порфир Кульбака – неврівноважений, суперечливий, доброта і жорстокість, відвертість, щирість і здатність до обдурювання, зумовлені його становищем напівсироти, несприйнятя браконьєрства, перебування у режимному інтернаті для правопорушників. Він шукає, передусім, волі у природі, у рідному степу, у плавнях, Дніпровських очеретах. Його втечі – це виклик тим, хто нищить не лише природу, а й волю людини. Мотив поняття духовності як свободи Олесь Гончар пов'язував з пробудженням в людині відчуття бригантинства. Мотив відкритості океану – це безмежжя пульсуючої матерії і одночасно вираження філософії буття, відчуття незвіданої таїни».

Гості переглянули уривок з відомого художнього фільму «Полоса нескошенных диких трав» за мотивами повісті «Бригантина», в якому кінематографісти намагаються по-гончарівськи мудро осмислити психологію дитячої особистості.

Своїми спогадами про патріарха української літератури поділилися відомі дніпропетровські письменники Леся Степовичка та Володимир Луценко. Зустрічі з Майстром стали для них справжньою школою людської гідності та творчої майстерності.

Студенти-філологи та викладачі традиційно вшанували пам'ять Олеся Гончара покладанням квітів до бронзового погруддя на фронтоні другого корпусу ДНУ. Організатори свята побажали кожному, хто був присутній на Гончарівських читаннях, знайти бригантину своєї долі.

Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім. О.Гончара
тел.: 374-98-20
www.dnu.dp.ua

Бібліотека ДНУ поповнилася новими латвійськими виданнями

Академічна бібліотека Латвійського університету подарувала Науковій бібліотеці ДНУ імені О.Гончара нові цікаві видання. Відтепер фонд Наукової бібліотеки ДНУ поповнять іще близько 70 книг з історії, культури, мистецтва та наукових досягнень латиською, українською, англійською та російською мовами.

На урочистій презентації були присутні представники Посольства Латвійської Республіки в Україні, директор Академічної бібліотеки Латвійського університету Вента Коцере та директор Наукової бібліотеки Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара Світлана Кубишкіна, проректори ДНУ з наукової роботи Володимир Карплюк і науково-педагогічної роботи у сфері міжнародного співробітництва Михайло Д'яченко, співробітники та відвідувачі університетської бібліотеки.

Ці важливі підрозділи Ризького та Дніпропетровського університетів пов'язують дружні стосунки якраз з того часу, коли восени 2013 року в рамках Днів Латвії на Дніпропетровщині представники Академічної бібліотеки ЛУ вперше завітали до нашого міста. Тоді латвійці подарували своїм українським колегам зібрання з-понад 300 наукових та художніх видань, надрукованих у Латвії протягом останнього десятиріччя. У нинішньому році співпраця продовжилася – і в подарованій колекції дніпропетровці отримали ще близько 70 новодруків латиською, українською, англійською та російською мовами.

Відкриваючи презентацію, директор Наукової бібліотеки ДНУ імені О.Гончара Світлана Кубишкіна підкреслила, наскільки зараз важлива хвиля культурного обміну між нашими народами. «Прикметно, що наша бібліотека і Латвійський університет є ровесниками – вони обоє засновані у 1918 році. І ми маємо робити все, щоби наші люди були освічені: пізнали ще одну країну – її історію, літературу, наукові здобутки. Особливо, в цей час, коли нам так необхідні дружні підтримка та спілкування».

В свою чергу, директор Академічної бібліотеки Латвійського університету Вента Коцере розповіла, що обидві установи стали справжніми платформами міжкультурного діалогу, коли десять років тому в бібліотеці ризького університету був створений окремий структурний підрозділ – Український інформаційний центр, який проводить роботу не лише з книгами та інформаційними ресурсами, але й є площею для проведення різних культурних заходів. «Зокрема, ми нещодавно провели першу в Латвії фотовиставки світлин із Майдану, яка була показана й в інших музеях країни. Крім того, у 2015 році ми плануємо завершити роботу над підготовкою книги латвійського журналіста, очевидця тих подій. Але ми сподіваємося, що подібні заходи в майбутньому будуть пов'язані не лише з такими трагічними подіями. Наприклад, до ювілею Тараса Григоровича Шевченка, ми готуємо велике видання «Тарас Шевченко і Латвія» (відомо, що він два рази перебував у нашій країні). За нашими планами, туди увійдуть і перші переклади латиською мовою поезії Тараса Григоровича й повне бібліографічне зібрання усіх його публікацій, пов'язаних з Латвією», – розповіла Вента Янівна.

У такий спосіб, на думку проректора ДНУ з наукової роботи Володимира Карплюка, Латвійська Республіка виявляє суттєву підтримку України в її прагненні до європейського співтовариства. «От і зараз, під час головування в Раді ЄС, Латвія надає істотну гуманітарну та медичну допомогу, допомагаючи в лікуванні та реабілітації наших військових. Безумовно, цей обмін досвідом, як і наш сьогоднішній обмін виданнями, є цінним для нас, українців, насамперед, у розумінні європейських цінностей. Ми вдячні за це і сподіваємося, що скоро зможемо їздити до Латвії уже без віз та більше поспілкуємося у теплій і дружній атмосфері», – висловив надію Володимир Іванович.

Приймаючи дарунок латвійських колег, Світлана Василівна Кубишкіна відзначила, що Наукова бібліотека Дніпропетровського національного університету нині поповнилася дуже цінними, дорогими та гарно ілюстрованими виданнями з історії і археології, старовинними географічними картами та схемами давніх латвійських поселень, художньою літературою та культурологічними розвідками тощо. «Наприклад, тут є такі чудові видання, як: «Соціальні портрети робітничого класу початку XX ст.», «100 днів, які зруйнували світ. З історії таємної дипломатії 1939-1940 р.», «Окупація Латвії 1941-1944 рр.», «Холокост у Латвії», «Дві сторони: латиські воєнні оповідання. Друга світова війна в солдатських щоденниках», енциклопедія «Історія мистецтва Латвії 1890-1945 рр.», збірка наукових доповідей «Українській діаспорі в Латвії 100 років», переклади сучасних українських поетів «Вітер з України», поетична збірка латвійського українця Костя Оверченка «О, як тоді співали солов'ї» та багатобагато інших».

Зазначимо, що всі ці видання після того, як будуть оформлені та каталогізовані, обов'язково стануть доступними для всіх читачів Наукової бібліотеки ДНУ.

Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім. О.Гончара
тел.: 374-98-20 www.dnu.dp.ua

Швейцарський досвід на допомогу українському суспільству

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара відвідала делегація Посольства Швейцарської Конфедерації в Україні. Під час візиту відбулися зустрічі Надзвичайного та Поважного Посла Швейцарської Конфедерації в Україні пана Крістіана Шьоненбергера і його заступника та радника з політичних питань пана Крістофа Шпеті з ректором і студентами ДНУ.

Із робочим візитом у Дніпропетровському національному університеті делегація Посольства Швейцарії перебувала вдруге. На цей раз метою відвідин Надзвичайним та Поважним Послом Швейцарської Конфедерації в Україні ДНУ імені О.Гончара було обговорення питань подальшого розвитку співробітництва між дніпропетровським університетом та ВНЗ Швейцарії.

Зокрема, під час особистої зустрічі ректор ДНУ Микола Вікторович Поляков ознайомив іноземних гостей зі структурою та специфікою дніпропетровського класичного університету, презентував останні освітні та наукові здобутки ДНУ, а також докладно розповів про широкий досвід у сфері міжнародного співробітництва. «У нас багато хороших прикладів академічної і наукової співпраці з багатьма іноземними колегами, – зазначив М. Поляков. – На сьогодні ДНУ імені О.Гончара має близько 80 діючих договорів про співпрацю з іноземними партнерами. Що стосується Швейцарської Конфедерації, то наше співробітництво з швейцарськими науковими і освітянськими закладами розпочалося ще у 2001 році і нині продовжується у формі участі представників ДНУ в різноманітних наукових конференціях та симпозіумах, проходженні наукових стажувань, а також прийому делегацій із ВНЗ Швейцарії. Наприклад, лише за останні п'ять років ДНУ ім. О. Гончара відвідали сім делегацій зі Швейцарської Конфедерації, для стажування та виконання науково-дослідних робіт до Швейцарії загалом було відряджено 10 співробітників ДНУ, а один випускник нашого університету працює в Цюріхському університеті й зараз. Як бачимо, протягом минулих років ми заклали гарну основу для двостороннього співробітництва, в розширенні якого ми зацікавлені і сьогодні. Сподіваюся, що в найближчому майбутньому наша плідна співпраця набуде нового імпульсу, і ми зможемо разом зробити внесок у спільний європейський освітній простір», – наголосив ректор.

Про успіхи своїх підрозділів у сфері міжнародних відносин говорили з паном Послом і декани факультету міжнародної економіки, української й іноземної філології та мистецтвознавства й історичного факультетів, що також були присутні на зустрічі. Окресливши найбільш вагомі досягнення в аналогічному досвіді співпраці з іншими іноземними партнерами (що стали можливими, в тому числі, й за сприяння Посольств тих країн), своїм швейцарським колегам декани висловили конкретні пропозиції щодо найбільш перспективних напрямків і форм навчальної та наукової співпраці між нашими країнами. Так, особливий інтерес у Крістіана Шьоненбергера викликала ідея декана історичного факультету ДНУ Сергія Світленка щодо допомоги швейцарської сторони в дослідженні проблеми так званої української демократичної еміграції другої половини XIX ст. На думку Сергія Івановича, Швейцарія могла би надати доступ до матеріалів, які зберігаються в фондах її Національної бібліотеки, що стало би гарною теоретичною базою для написання дніпропетровськими фахівцями унікальної докторської дисертації. Як пояснив пан Посол, така співпраця між науковцями двох країн є цілком можливою, навіть з урахуванням специфіки швейцарської освітньої системи. «Швейцарська система освіти є досить децентралізованою: у нас велика автономність на рівні кантонів, відповідно університети мають високий ступінь незалежності. Тому українським спеціалістам краще шукати наукових контактів саме на академічному рівні – на основі взаємної зацікавленості між конкретними професорами та викладачами. Безумовно, на національному рівні наша країна може підтримати українських науковців певними стипендіями, проте для такого виду співробітництва у нас передбачені спеціальні професорські фонди, які проводять наукову роботу за свій рахунок», – розповів пан К. Шьоненбергер.

Наприкінці спілкування з керівництвом Дніпропетровського національного університету імені О.Гончара вельми поважні представники Посольства Швейцарської Конфедерації в Україні отримали в подарунок цінні видання ДНУ, а у відповідь презентували ректору М. Полякову запрошення на виступ професора Вищої школи музики (Женева) та Вищої школи мистецтв (Берн) Дениса Северина, що відбудеться в рамках Днів Франції, Німеччини та Швейцарії у Дніпропетровську.

А от свою бесіду зі студентами факультетів суспільних наук і міжнародних відносин, міжнародної економіки, систем і засобів масової комунікації, української й іноземної філології та мистецтвознавства, історичного та юридичного факультетів ДНУ Надзвичайний та Поважний Посол Швейцарської Конфедерації в Україні Крістіан Шьоненбергер розпочав із загального огляду своєї країни, де розповів про особливості її політичного, економічного та соціального устрою.

Продовження на 7 стор.

Християнська сторінка

Провідники рубрики:
почесний доктор теології Леонід ЯКОБЧУК
та журналіст Лев ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ

ПРИТЧА ПРО ЗЛОЧИННИХ ВИНАРІВ

Євангеліє від Матвія (21, 33-41)

В основу бесіди покладено книгу о. Олександра Меня „Світло в пітьмі сяє“, яку переклав українською мовою Лев Хмельковський і випустило в світ львівське видавництво „Свічадо“ у 1995 році. Талановитого християнського просвітителя о. О. Меня вбили у Подмосков'ї 9 вересня 1990 року ударом сокири по голові. Його вдова Наталя Григоренко доручила Л. Хмельковському переклад творів о. О. Меня.

Євангеліє нагадує нам притчу Христову про виноградник - найсумнішу притчу, найбільш гірку, яка змальовує нам жорстоку правду про людський рід. Це притча про те, як Господь стукає до людей, чекає, що вони відгукнуться, посилає своїх вісників і посланців. Але люди не хочуть їх прийняти, не бажають слухати, повстають проти них, аж до того, що повстають на Самого Сина, посланого Небом. Але ж господар з цієї притчі не просто посилав своїх слуг до виноградника. Він чекав того, що робітники, які трудилися у винограднику, віддадуть якісь плоди своєї праці господарю своєму, володарю, пану, тому що ні земля, ні виноградники їм не належали.

Якщо ми з вами замислимось, то відразу збагнемо, що й нам усе дане, але ми не володіємо тим, що маємо. І саме життя нам дане. Ми його зараз маємо, а завтра можемо втратити, позбутися. І саме здоров'я нам дане, адже сьогодні маємо його, а завтра можемо втратити. І багато з того, що ми маємо, нам не належить, а є даром, який ми можемо втратити. І оскільки це дар Божий, то ми повинні його примножувати і щось повернути Тому, Хто нам це дав.

І от сумне видовище: приходять слуги, а їх б'ють і виганяють. Замість вдячності і повернення боргу - жадібність, лінощі, жорстокість... І це стосується не тільки давніх часів, а й будь-якого часу. Коли ми читаємо про життя служителів Божих, чи то пророків у Старому Заповіті, чи то апостолів, подвижників у Новому Завіті - це ті нечисленні, хто справді був посланий розбудити людей, нагадати їм про Небо, сказати їм: доки ви будете спати у своєму житті, нидіти, відходячи безплідно? Скільки часу Господь чекатиме від вас плодів?

І ось ці люди, які пробуджували в нас совість, завжди зустрічали найбільше озлоблення. Історія святих Церкви ніби продовжує Євангельську історію про Господа, Який був відкинутий. Якщо ми пригадаємо великих подвижників - вони були переслідувані і ганьблені. Такі, як Митрополит Пилип Московський, який вмер від руки царського ката лише за те, що пробуджував в цареві совість і звинувачував його ввічі. Іван Золотоустий був скинутий Собором духовенства за наказом імператора лише за те, що викривав багатьох християн і вимагав від них, щоб вони ділилися із злидарями, які заповнили столицю.

Так бувало з дуже багатьма подвижниками. І преподобний Серафим Саровський, чудотворець, був на поганому рахунку в начальства, яке вважало його мрійником і диваком. Його осуджували, він терпів різні приниження. Так було до останніх днів. Ось один з останніх праведників, яких ми знаємо - старець Варсонофій Оптинський, прославлений на початку XX століття, він вмер у 1912 році. Таке на нього було гоніння властей церковних і світських, що вони змусили його покинути монастир, його, вже похилого старця, змусили блукати в чужих місцях тільки тому, що він жив не як усі, а намагався Слово Боже провіщати відверто і ясно. У людей це викликало заздрість, збентеженість, невдоволення. Старець гірко закінчив своє життя.

Так от, усі ці люди були нам послані. І Сам Господь стоїть на чолі страдників і знедолених на цій землі. Він Сам був неприйнятим страдником, якого не зрозуміли.

Але притча ця стосується не тільки церковних часів минулого і сьогодення. Вона стосується кожного, тому що не тільки до своєї Церкви Господь звертається і посилає будителів совісті, але й до всього роду людського, до кожного з нас. Він постійно стукає і проситься. Він постійно говорить нам: «Прокинься, встань, доки житимеш, як у напівтемряві? Доки будеш грузнути в гріху, як у болоті?»

І от, важкі обставини нашого життя, чи навпаки якісь особливі, благодатні, благословенні хвилини, якісь особливі просвітлення, які нас відвідують під час молитви - всі вони означають, що Господь нас кличе, що Він бажає, аби ми принесли йому свої плоди, своє серце. І як гірко буває

Йому, коли ми цих знаків не приймаємо, коли один за одним ці знаки Божі до нас приходять даремно, і ми чинимо точнісінько, як оті жорстокі й ліниві раби: Бог кличе, Він вимагає, а ми стоїмо до Нього спиною...

Ось про що ця притча. І якщо сьогодні ми не хочемо опинитися у становищі цих байдужих рабів, які були відкинуті - «злих зле погубить», говориться у притчі – давайте поміркуємо, якими нас бачить Господь, що Він про нас думає? Що Він думає про нашу молитву? Чи бачить Він, що ми часто прагнемо спілкуватися з ним? Чи, навпаки, ми розглядаємо молитву як важкий гніт: так, за звичкою, щось швиденько пробурмочемо вранці, ввечері щось пробурмочемо на сон грядущий і потім більше не повертаємось.

Чи, що Господь думає про те, як ми з вами духовно зростаємо? Адже він бачить наше серце, Він знає, які ми були рік назад. Чи бачить Він, що ми виправились, змінились, що ми зробили кілька кроків Йому назустріч, нехай маленьких, й несміливих? Чи бачить Він наші труди, наші діла? Він знає наше ставлення до людей, з якими ми живемо. І що б Він побачив, якби зазирнув у серце кожного з нас? Подумайте про це. Нехай це буде для вас суворим нагадуванням. Адже це перед людьми ми можемо видаватися кращими, ніж справді, можемо ходити в машкарі, можемо зображувати з себе, все що завгодно. Але Господь бачить наше серце до дна. Який же осуд він винесе нашому серцю сьогодні?

Постараймося сказати собі: ні, ми не хочемо бути тими недбалими рабами. Ти, Господи, посилаєш мені Свої знаки і я постараюся слухатися їх, я постараюся сприймати їх, постараюся своє коротке життя перебудувати, зробити його гідним Твого поклику, Твоєї святості, Твоєї любові. І тоді, якщо Ти прийдеш до мене, коли життя моє буде зважене на терезах, коли прийде час збору цього винограду у винограднику, і Ти скажеш мені: «Мало ти зробив через власну неміч, але ось цей малий труд твій, який ти робив для Мене у прагненні свого серця, я приймаю з любов'ю».

Та куди сумніше буде, коли з'ясується, що у нас нічого немає, все порожньо, все безрезультатно. Тоді кінець нашого шляху буде таким же сумним, як кінець цієї притчі. Скільки разів бувало, що люди, які уявляли собі, що вони мають благодать і духовні багатства, виявлялися відкинутими. Хай не буде з нами цього! Тому-то Слово Господнє є не тільки словом потіхи, не тільки словом схвалення й любові, але також словом застереження, щоб захистити нас усіх від зла й загибелі вічної.

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму «Відвертість», яка виходить в ефір з Києва, щонеділі о 19:40, на першій програмі Українського радіо.

Початок на 5 стор.

Так, характеризуючи специфіку політичної системи Швейцарії, К. Шьоненбергер відзначив, що федералізм у його країні виконує позитивну роль і розглядається, як стабілізуючий фактор. «Головна концепція в розбудові нашої держави – це єдність у різноманітті. Незважаючи на те, що міста і кантони мають високий ступінь автономії, у нашому суспільстві все ж виникає енергія солідарності. Люди просто хочуть жити разом в одній державі та постійно задумуються над питанням, як краще побудувати націю серед такого різноманіття», – зауважив пан Посол. У той же час державна політика в Швейцарії не є віддаленою від потреб громадян. У цьому українці змогли переконатися, коли Крістіан Шьоненбергер навів цікаві приклади дії громадянського суспільства і прямої демократії (взаємодія народу та уряду в рамках ініціатив та референдумів). До речі, К. Шьоненбергер відзначив, що контакти на рівні неурядових організацій і простих громадян між нашими країнами сьогодні невпинно зростають, тоді як співпраця в освітянській сфері досі залишається недостатньою.

Власне, особливостям швейцарської освітньої системи на цій зустрічі була приділена велика увага. Студенти Дніпропетровського національного університету активно цікавилися привілеями навчання в університетах Швейцарії: стипендійними та грантовими програмами, мультикультурними академічними обмінами та можливостями працевлаштування. Обговорювалися також принципи соціального захисту населення, банківської і податкової систем та інших важливих аспектів, які дозволили Швейцарській Конфедерації стати однією з найзаможніших країн світу. Зокрема, розповідаючи про рецепти економічного зростання, що могли би бути корисними на шляху європейської інтеграції України, пан Посол зазначив: «Причина нашого успіху полягає в політичній системі. Швейцарія не володіє значними природними ресурсами, тому протягом тривалого часу була бідною країною. Сьогодні ж наша економіка є цілком конкурентоспроможною, оскільки ми почали багато вкладати в освіту та наукові дослідження, куди успішно залучаємо внутрішні та зовнішні інвестиції».

У свою чергу, Надзвичайний та Поважний Посол Швейцарської Конфедерації в Україні цікавився у дніпропетровської молоді її ставленням до подій на Сході України, участю у волонтерських ініціативах, ступенем інтеграції переселенців тощо. До слова, Крістіан Шьоненбергер розказав, що у Швейцарії досвід волонтерської роботи обов'язково вказується у резюме, що дає суттєві переваги при працевлаштуванні. «Здатність і бажання робити щось більше, ніж потрібно зазвичай, – це гарна ознака сучасної молодої людини», – сказав він.

Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім. О.Гончара
Тел.: 374-98-20 www.dnu.dp.ua

Сестрі Олеся Гончара виповнився 101 рік

Традиційно 4 квітня студенти і викладачі Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара вітають сестру Олеся Гончара Олександру Терентіївну Сову з Днем народження.

Цього року їй виповнився 101 рік. Мешкає бабуся у передмісті Дніпропетровська, в Ломівці на Клубній, 25. Саме там, у сестри в Ломівці, мешкав Олесь Гончар, коли після війни відновив навчання в університеті. Звідти він пішки ходив на лекції, там були написані перші новели й оповідання. Донька Олександри Терентіївни Тетяна Гаврилівна гостинно запрошувала всіх до столу, пригощала пиріжками, консервованими грушами. Вони тієї самої груші, під якою так любив відпочивати Олесь Гончар, бо затишно йому там було.

Багато гостей завітало цього дня до Олександри Терентіївни: численна родина – у сестри Олеся Гончара семеро внуків, шестеро правнуків та троє праправнуків; студенти і викладачі вищих навчальних закладів Дніпропетровська, учні Дніпродзержинської школи №25 імені Олеся Гончара.

У цей день, безумовно, вшановували письменника, згадували дитячі роки брата й сестри, співали улюблену пісню Олеся Гончара «Ой, чий то кінь стоїть?». Щорічно родина покладає квіти до бронзового погруддя Олеся Гончара на фасаді другого корпусу ДНУ у День народження письменника, 3 квітня.

Багато квітів, листівок з теплими словами й побажаннями, вишитих рушників подарували Олександрі Терентіївні. Вона була, як завжди, в гуморі, гостинно приймала гостей.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара
тел.: 374-98-20 www.dnu.dp.ua

Фахівці-міжнародники обговорили стратегії економічного розвитку

У Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара пройшла Міжнародна науково-практична конференція «Стратегії економічного розвитку країн в умовах глобалізації», що зібрала фахівців з Австрії, Великої Британії, Бельгії, США, Грузії та інших країн.

Під час заходу обговорювалися проблеми соціально-економічного розвитку країн світу в умовах загострення кризи в Україні, формування стратегії України щодо виходу з кризи. У центрі уваги молодих і досвідчених науковців були актуальні питання співробітництва України з Європейським Союзом.

Окрема секція конференції «Що після вугілля? Перехід від сировино-залежної до сучасної сталої економіки» проходила за ініціативи й підтримки ОБСЄ та за участі експертів з Австрії, Великої Британії, Бельгії та США. Модератором секції була редактор журналу ОБСЄ (Австрія) Урсула Фроесе. Досвідом у цій сфері ділилися спостерігачі ОБСЄ Джо Казлас та Алмазбек Юсенофф, віце-президент Національного Союзу Шахтарів Уельсу Вайн Томас, представник Бельгії EUROCOM Пол Буотсон, представники Університету Аппалачі (США) Томас Хансал та Патрісіа Бевер.

Крім того, факультет міжнародної економіки традиційно зібрав академічну спільноту з усіх куточків України. Цього року участь у конференції підтвердили понад 150 науковців з ВНЗ Києва, Львова, Тернополя, Сум, Одеси, Полтави, Запоріжжя, Черкас, Чернівців, Вінниці, Луганська, Харкова, Миколаєва та інших міст України.

Ректор ДНУ, професор, член-кореспондент НАН України Микола Поляков звернувся до учасників конференції: «Ми щиро раді, що факультет міжнародної економіки ДНУ зібрав студентів та представників академічної спільноти з Словенії, Грузії, Великобританії, Франції, Бельгії, Австрії. Широко представлені й усі регіони України. Впевнений, що конференція буде цікавою для всіх наших гостей, студентів, аспірантів. Це і не дивно, адже заявлена тема є дуже актуальною і турбує всіх нас. Я щиро сподіваюся, що обмін безцінним досвідом буде корисним і для досвідчених фахівців, і для молодих науковців. Адже в рамках нашої конференції свої роботи з актуальних питань співробітництва України з Європейським Союзом представлять найкращі студенти з 14 вузів України, які гідно подолали декілька турів Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт і прилюдно захищатимуть свої перші наукові здобутки».

«Ми готували конференцію з натхненням і щирістю», – відзначила декан факультету міжнародної економіки, професор Наталя Стукало та наголосила, що факультет вперше проводить такий масштабний науковий захід і вперше запросив представників ОБСЄ. Наталя Вадимівна, зокрема, подякувала за участь у конференції колегам з Донецького національного університету.

Президент Міжнародного благодійного фонду «Міжнародний Фонд досліджень освітньої політики», професор Тарас Фініков наголосив, що для того, щоб стати учасником світових глобалізаційних процесів, Україна сьогодні потребує саме таких наукових заходів. Його доповідь була присвячена моніторингу входження української системи вищої освіти в Європейський простір вищої освіти та наукових досліджень. Доповідач представив ретельний аналіз цих процесів та контекст, у якому вони відбуваються. «Особливість цього аналізу полягає в тому, що він є результатом серйозних соціальних опитувань і враховує побажання студентів, адже думка студентської молоді в багатьох питаннях повинна бути вирішальною», – зауважив дослідник. Згідно з аналізом Міжнародного Фонду досліджень освітньої політики», Україна має менше гуманітарної та фундаментальної освіти і більше – інженерної, аграрної та освіти у сфері послуг у порівнянні з європейськими країнами. Хоча в українській освіті сьогодні побутує протилежна думка. «Тому без серйозної аналітичної роботи ми будемо жити у світі міфів», – переконаний Тарас Фініков.

Голова Представництва Грузинської Торгово-промислової Палати в Україні, професор Георгій Сігуа говорив про невідкладні заходи зі стабілізації економіки в Україні. На його думку, для того, щоб зберегти рентабельність в Україні, необхідно дотримуватися трьох умов: зберегти низькі зарплати, не сплачувати податки, зберегти територіальну і секторальну монополію. Крім цього, Георгій Сігуа вважає, що повинне змінитися саме українське суспільство і бажає усім громадянам нашої країни любити Україну.

Під час пленарного засідання також виступали професор кафедри економічної теорії факультету національної економіки Економічного університету Братислави Маріан Вонгрей з доповіддю «Досвід міграційної політики Словацької Республіки» та виконавчий директор Консалтингової компанії «Бізнес-формат» (Київ) Сергій Апальков з дослідженням «Стан та перспективи розвитку енергоефективних технологій в Україні – приклади успішних концептів».

Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім. О.Гончара
тел.: 374-98-20
www.dnu.dp.ua

У Франції зацікавились НГУ

Вдруге за короткий час наш університет відвідав аташе з питань університетського та наукового співробітництва Посольства Франції в Україні пан Жиль Маметц.

Як зазначив Жиль Маметц, з першого відвідування його приємно вразив Національний гірничий університет і він побачив перспективи співпраці. З ним абсолютно згодна представник Агенції «КампюсФранс» Ольга Дорош.

На робочу зустріч в НГУ у форматі «круглого столу» з питань українсько-французького співробітництва цього разу прибули і представниці одного з найстарішого університету Франції, з понад 500-річною історією, м. Кан пані Ноем Ларуй та пані Барбара Гій.

Члени ректорату на чолі з ректором НГУ Геннадієм Півняком обговорили з гостями питання можливості співпраці з освітніми та науковими установами Франції, а також можливості навчання та стажування у французьких навчальних закладах студентів та науково-педагогічних працівників НГУ, виконання спільних наукових проектів з питань захисту навколишнього середовища, сталого розвитку тощо.

З подивом і захопленням французькі колеги ознайомились з кафедрою геоінформаційних систем, геолого-мінералогічним музеєм та виставкою науково-дослідних робіт НГУ.

ІАЦ НГУ
Фото Володимира Корінного, відеостудія «Юність» НГУ

Відеостудія «Юність» НГУ представила на конкурс відео Представництва ЄС короткометражний фільм «Європа – це мир!»

У дніпропетровській стрічці взяли участь студенти Національного гірничого університету. Молодь НГУ – чудова, навчаючись вони, водночас, займаються волонтерством і розуміють, що наша сила полягає в єдності.

Ідею створити фільм про мир підтримав і один з кращих українських композиторів сучасності Дмитро Красноухов, надавши авторам відеороботи свою музику. Автор сценарію і режисер фільму «Європа – це мир!» Наталія Андрющенко, оператор і режисер монтажу Сергій Подрєз, оператор Станіслав Мордаровський. У головній ролі - телеведуча Анастасія Шаповалова та небайдужі студенти гірничого. Як зазначила режисер фільму, пані Наталія, зйомки проходили у непростих умовах - +3 – 4 градуси тепла, сильний вітер. Але герої фільму та знімальна група мужньо витримала все заради гарного результату. Фільм знімали на площі у Дніпропетровську, де церква стала символом Миру, площа – символом Європи.

Фільм пройшов відбір Всеукраїнського конкурсу «Бути європейцем» і тепер вибороватиме перемогу для Дніпропетровщини.

Голосування здійснюється за посиланням:

http://euroquiz.org.ua

Віддавати голоси дозволено з усіх ваших аккаунтів до 15 травня. Бажаємо успіхів цій талановитій команді!

За матеріалами ІАЦ НГУ, фото відеостудії Юність «НГУ»

«Від колискової до лебединої»

У Центрі культури української мови ім. Олеся Гончара (ЦКУМ) відбулася презентація збірки фольклорних пісень Дніпропетровщини.

«Від колискової до лебединої» - таку назву має збірка народних пісень Дніпропетровщини в записах бандуриста з Апостолівщини Віктора Кириленка, упорядкована кандидатом філологічних наук Миколою Долговим і видана нещодавно у Дніпропетровському видавництві "Акцент ПП". На її презентацію в Центрі культури української мови ім. Олеся Гончара зібралися студенти НГУ, ліцеїсти Українсько-Американського ліцею НГУ, а також всі ті, хто цікавиться українською культурою.

На початку імпрези ведучі надали слово упоряднику - відомому кобзарознавцеві вченому, кандидатові філологічних наук Миколі Долгову, чия науково дисертація була присвячена розвитку традицій та видозмін у бандурництві Придніпров'я XX ст. Пан Микола розповів про життєвий шлях бандуриста-патріота Віктора Івановича Кириленка (1930 — 1997 рр.) й історію видання збірки. Вона розпочалася ще у 1994 році, але через брак коштів розтяглася на довгі роки. Та упорядник не опускав руки, шукав спонсора.

Учасники презентації також переглянули уривок з документального фільму «Співці Січового краю» (автори сценарію Микола Долгов і Галина Півняк).

Присутня на презентації пані Ковальчук розповіла про тематику пісень цієї унікальної збірки, до якої увійшли українські народні пісні і весільні обряди, що побутують в Апостолівському районі Дніпропетровської області Торік, зазначила вона, нарешті пощастило через рідних відшукати мецената в особі пані Лідії Шаєнко із США. І тоді головні учасники цього проекту досить швидко закінчили підготувку збірки до друку. Передмову написала доктор філологічних наук, професор Дніпропетровського державного університету Клавдія Фролова, текст від упорядника вміщено українською та англійською мовами. Рецензували книжку доктор філологічних наук, професор В. Чабаненко (Запоріжжя), доктор філологічних наук, професор Р. Кирчів (Львів) та мистецтвознавець, член Спілки художників України В. Старченко (Дніпропетровськ).

Одна з учасниць проекту - музичний редактор збірки, відомий композитор і дуже енергійна особисть Валентина Фалькова у своєму виступі сказала, що особливого значення зміст збірки набуває у теперішні часи – часи відродження української ідентичності та духовності нашого народу. Деякі пісні становлять місцеві варіанти

загальновідомих, інші — абсолютно унікальні й можуть вважатися справжніми коштовними знахідками. У збірці вміщено не тільки слова, а й ноти; видання супроводжується диском із піснями у виконанні В. Кириленка та інтерв'ю з ним на обласному радіо. Книжка — подарункова, прекрасно оформлена петриківським розписом, за всіма параметрами претендує на кращу в групі регіональних пісенних збірок. Пані Фалькова зімпровізувала на фортепіано і чудовим голосом заспівала для присутніх пісню зі збірника «Там, де Ятрань круто в'ється».

Додамо, що головна роль у оформленні видання належить спеціалістові з макетування, талановитому художникові Костю Ткаченку, а також відомим митцям петриківського розпису, заслуженому майстрові народної творчості України Марії та народному художнику України Андрію Пікушам.

З цікавими повідомленнями виступили на презентації кандидат філологічних наук поет Костянтин Дуб і відома українська поетка Леся Степовичка. Пророчими словами Тараса Шевченка «Наша дума, наша пісня не вмре, не загине» закінчила імпрезу директор ЦКУМ доцент кафедри історії та політичної теорії НГУ Ірина Цюп'як.

Тетяна Ляхевич, гість презентації
Фото Альони Леонович (відеостудія «Юність» НГУ)

«ДОБРІ СПРАВИ БОРИСТЕНУ»

Вже не один рік редакція нашого видання допомагає лісовикам області у примноженні зеленого довкілля Січеславщини. Нижче вміщуємо допис про захід у підготовці та проведенні якого так само взяли участь бористенівці.

ВОЛОНТЕРИ ЕКОЛОГИ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ ДБАЮТЬ ПРО ВЕСНЯНИЙ ЛІС

Орільсько-Дніпровський заповідник ландшафтна перлина Дніпропетровщини. Тут й по-сьогодні збереглися рідкі види флори та фауни , солідні лісові масиви, котрі часто розкидані вздовж берегів великих та малих водойм.

В останні роки тутешнім працівникам заповідника активно допомагають волонтери екологи. Особливо цінна така підтримка на весні, коли природа прокидається після зимового сну. Так на початку квітня до Орільсько – Дніпровського заповідника відправився волонтерський десант, який організувала Громадська екологічна рада при Дніпропетровській ОДА. Головна мета допомоги не байдужих до рідного краю людей – забезпечити необхідною кількістю шпаківень і синичників територію Орільсько- Дніпровського заповідника. Адже присутність цих птахів в лісі запорука здоров'я і гарного самопочуття всієї екосистеми.

- Ми стараємося не просто поширити волонтерський екологічний рух в нашій області, а й наповнити його справді дієвим, а головне професійним змістом, - пояснює завдання своєї громадської організації голова Громадської екологічної ради Олексій Ангурець.

Варто так само зазначити що подібні десанти волонтерів – екологів мають ще не аби яке виховне значення для молоді області. Так, наприклад, цього разу до майстрування помешкань для птахів були залучені учні дніпропетровського професійно-технічного училища № 18. В учбовому закладі побував один з «патріархів» дніпропетровських волонтерів – екологів Володимир Ткачук. Під його керівництвом юні любителі лісу зробили десятки «хаток» для шпаків і синичок. Між іншим, разом з дорослими вони потім їх і вивісили в Орільсько – Дніпровському заповіднику.

- Я певен що юнак, котрий , бодай, змайстрував одну шпаківню чи синичник своїми руками вже зовсім по іншому буде ставитися до навколишнього довкілля, - розповідає добродій Володимир. - Він і сам не буде руйнувати природу й стане в її обороні від варварів.

Що ж охорона лісу , як підказує життя, справа не лише суто матеріального характеру , а й значний духовний чинник. Про це так само ніколи не слід забувати.

Влас. Інформ.

«Великий Луг над Дніпром» – в гостях у міста над Кільченню

Районна дитяча бібліотека, що в м. Підгородному, дає своїм читачам чудову можливість спілкування з талановитими людьми. Завдяки бібліотекарям, читацька «тусівка» знайомиться з письменниками, слухає твори в авторському виконанні, може взяти автограф і сфотографуватися з цікавими співрозмовниками.

Літературна вітальня «Живе слово», що діє при бібліотеці, проводить і виїзні засідання. Цього разу таке засідання відбулося в Підгородненській школі №1. Учні 6-7-х класів чекали на зустріч з дніпропетровською дитячою письменницею Еліною Заржицькою. Мала відбутися презентація її книги казок та легенд «Великий Луг над Дніпром»…

Зранку мрячило, звивиста річечка Кільчень сіріла поміж берегів: дощ не додавав яскравих фарб…Та коли творча зустріч розпочалася, у шкільні вікна сяйнуло сонце, а присутні заслухалися легендами Еліни Іванівни, які звучали в авторському виконанні. А ще ми почули історію написання деяких легенд, як от «Про Стешу – чорнооку козачку». Письменниця знала назву давнього подніпровського села, з дивною, довгою і романтичною назвою – Стешино Чорноглазівка. Немає зараз його на карті: зникло, як і тисячі інших українських сіл, до яких час і люди виявилися жорстокими… Немає на світі нікого, хто б розповів про Стешу з чорними очима: що ж то за жінка була?.. Та велика дяка письменникам – небайдужим людям, які не дають померти історії, культурі, обрядовості. Вони включають багату уяву, і ось, перед нами, постає давнє героїчне минуле рідного краю!.. Письменниця Еліна Заржицька захопила залу розповіддю про козачку Стешу.

Того дня на письменницю чекав сюрприз, точніше – два. Перший: театралізована вистава «Як ящірка пожадливого півника провчила» – за однойменною казкою Е.Заржицької (розділ «Казки про тварин з берегів Дніпра»). Сценарій написала бібліотекар РДБ Лариса Омельченко. Удвох зі шкільним бібліотекарем Наталією Бойчук вони потурбувалися про яскраві костюми для героїв, про антураж на сцені…А вже юні актори радо відгукнулися на пропозицію щодо виступу! Восьмикласники школи №1 Андрій Мимрін, Аліна Гапула, Олег Абдулаєв – азартно зіграли півня, ящірку і цапа. А першокласниці Дарія Клименко і Карина Абдулаєва весело «полетали» довкола півня – в ролі кусючих лісових ос! Сподіваємося, авторці було цікаво і приємно спостерігати за дійством на сцені…

А який другий сюрприз, запитаєте ви? А ось який: це – гра і чудовий спів Лесі Коваль, бандуристки з Підгороднього. Вона проілюструвала козацьку тематику розділу «Казки про наддніпрянців», а ще була віртуозним акомпаніатором на нашій виставі. І це при тому, що її відчуття матеріалу було повною імпровізацією, тобто, пані Леся не була присутня на репетиціях. Велика їй подяка – за окрасу презентації книги «Великий Луг над Дніпром».

Того дня шкільна бібліотека поповнилася гарними книгами, які подарувала авторка. Приємний книжковий подарунок дістався і районній дитячій бібліотеці… Присутні з цікавістю переглянули книги з виставки "Творчий ужинок Еліни Заржицької". То ж якщо вас зацікавила творчість дніпропетровської гості – ласкаво просимо до дитячої бібліотеки!

Лариса Омельченко, бібліотекар РДБ, м. Підгороднє

Мандрівка вільненських дошкільнят у світ професій

Ознайомлення дошкільнят Вільненського НВК із різноманітними професіями і надання їм допомоги у професійному самовизначенні – один із пріоритетних напрямків виховання навчального закладу.

Вихователі Гундяк Л.А. і Варенюк О.О. з дитинства формують у своїх вихованців свідоме ставлення до праці: працелюбства, добросовісності, прагнення до досягнення результатів, прояв ініціативи, творчості, взаємодопомоги.

Завжди цікаво й змістовно проходять заняття з дітьми, в ході яких дошкільнята розуміють роль праці в житті людини і суспільства.

Особливо закарбувалося у пам'яті кожного вихованця заняття «Землю красить сонце, а людину – праця».

Головною метою цього заходу було вчити дітей розрізняти поняття «працьовитість» і «ледачість», оцінювати вчинки ледачих і працьовитих людей, пояснювати, чому лінь – погано, а праця – добре. Формувати у дітей уявлення про працю дорослих і дітей. Заохочувати працювати і не лінитися. Виховувати прагнення дітей позбутися лінощів і допомагати батькам, інтерес і повагу до праці дорослих, бажання прилучатися до неї. Розвивати мислення, пам'ять, увагу.

На занятті діти розповідали вірші про те, хто як допомагає батькам, вчили та пригадували прислів'я і приказки про працю та лінь. Розмірковували, чи потрібно, щоб кожен коли виросте, вибрав собі якесь діло? Потім малята виходили і декламували вірші про те, ким би вони хотіли стати: лікарем чи будівельником, кухарем чи вчителем.

Малюкам сподобалося уявляти себе в ролі різних фахівців. А наприкінці заняття діти взяли участь у грі «Професії», яка пройшла весело і змістовно.

Великодній подарунок

В одному невеличкому мальовничому селі жила-була бабуня Ганна. Мала вона добре серце, веселу вдачу й роботящі руки. Її невеличка хатинка, що стояла на околиці села, тулячись до вишневого садка, завжди була чепурненька, охайно прибрана, заквітчана пишними мальвами. На господарстві мала бабуня котика Мурчика, песика Бровка й курочку Квоку. Жили вони дружно, радіючи кожному дню, дарованому Богом. Удень поралися по господарству, а ввечері дивилися телепередачі та згадували старі добрі часи, коли в хаті було гамірно. Але повиростали бабусині діти – порозліталися по світах. Сумно й тихо стало в хаті. Тому єдиною розрадою був телевізор. Кожен мав свою улюблену передачу: Мурчик і Бровко любили реклами дивитися про котячий та собачий корм, Квока - мультфільм «Про курочку Рябу» охоче дивилася. А бабуня Ганна все дивилася: і мультфільми, і реклами, і новини, і серіали. Правда, частенько засинала перед телевізором. Бровкові доводилося телевізор самому вимикати.

Якось бабуня Ганна поскаржилася своїм сусідкам, що їй останнім часом дуже самотньо. Незабаром Великдень, а до неї ніхто не приїде, не привезе дарунок. Почули це Мурчик, Бровко та Квока – і задумалися. Шкода стало їм бабуні, адже вона до них завжди така добра та турботлива. Довго думали, але нічого їм на думку не спадало. Не знали вони, як біді зарадити, як бабуню розвеселити та свято влаштувати. Одного вечора бабуня Ганна увімкнула телевізор, а там – телепередача для дітей. Цікава така, весела. Бабуня через деякий час задрімала. А тут якраз телеведуча почала розповідь про те, що найкращим подарунком близькій людині на Великдень є писанка. Та ще й показала, як писанку написати, розповіла, що кожен колір означає, які символи на писанках зображуються. Зраділи друзі! Кращого подарунка для бабуні Ганни годі й придумати! Писанка – їхній порятунок!

Наступного ранку знесла Квока диво-яєчко: білесенька, гарнесенька, немов порцелянове. Закотив Бровко те яєчко у свою хатинку, щоби бабуня не побачила. Зібрав увечері друзів на раду. І вирішили вони, що прийшов час діяти, адже до Великодня мало часу залишилося.

Наступного ранку друзі вирушили у мандри, аби фарби для писанки роздобути. Не встигли вони за ворота вийти, як у небі Сонечко з»явилося. Бровко чемно привітався:

– Сонечко Пресвітле! Ти заливаєш увесь світ золотою фарбою, даруючи людям тепло і світло. Дай нам трішки своєї барви, аби писанку для бабуні Ганни розписати.

– Охоче! – Сказало Сонечко. – Я бабуню давно знаю. Вона щоранку зі мною вітається, а ввечері за прожитий день дякує. Візьміть мій промінець і золотом розпишіть писанку.

Подякували друзі Сонечку та пішли далі. Кілька метрів пройшли - раптом спів струмочка почули. Привітався чемно Мурчик:

– Струмочку-дзвіночку! Ти так весело співаєш, усіх своєю кришталевою водою напуваєш. Дай нам трішки кришталево-блакитної барви, аби ми бабуні Ганні писанку розписали.

– Залюбки! – відповів Струмочок. – Я давно бабуню знаю. Вона щовесни мене від падалішніх гілочок та намулу очищає, водичку мою п»є, нахвалюючи. Беріть моєї барви стільки, скільки вам потрібно.

Подякували друзі Струмочку та пішли далі. Побачили при дорозі Дуба столітнього. Привіталася з ним Квока:

– Дубе всемогутній! Ти шанований у нашій окрузі. Дай нам трошки земної барви зі своїх бруньок, аби ми бабуні Ганні писанку розписали.

– З радістю! – відповів Дуб. – Я бабуню Ганну з маленької ще не знаю. Та й не лише її. Мене ще її батько посадив. Давно я вже тут росту, багато чого довелося побачити. Пам»ятаю, як бабуня Ганна, коли маленькою була, намисто з моїх жолудів робила. А тепер у гарячу днину від спеки у мою тінь ховається. Беріть зеленої барви стільки, скільки вам потрібно.

Подякували друзі Дубові та й пішли далі. На галявині під гаєм побачили вони квіти веснянї. А серед них – Фіалочку. Привіталися з нею чемно:

– Фіалочко-паняночко! Ти щовесни розцвітаєш, людське око звеселяючи. Дай нам трішки яскравої фарби своєї, аби писанку бабуні Ганні розписати.

Закивала голівкою привітно Фіалочка:

– Так-так! Для бабуні Ганни мені нічого не шкода. Пам»ятаю, як вона нагримала на діток неслухняних, аби вони моїх сестричок із корінням не виривали. Порятувала їх бабуня, то ж я радо їй за це віддячу. Беріть моєї барви стільки, скільки для писанки потрібно.

Подякували друзі Фіалочці. Тепер у них достатньо було фарби, аби писанку розписати. Утомлені, але щасливі повернулися вони додому. Пообідали швиденько і відразу за роботу взялися. Котик Мурчик із вербової гілочки писачок змайстрував, курочка Квока бджолиного воску роздобула, а песик Бровко фарбу підготував: жовтогарячу, що сонечко символізує, блакитну – символ води, зелену – символ весни і відродження природи, фіолетову – кольору небес і квітів.

Узяв песик Бровко писачок, умокнув у розтоплений віск і намалював хвилясту лінію та крапочки біля неї, що символізувало вічність і воду. Дуже хотів песик бабуні довгих літ життя побажати ще й дощиків літніх, теплих, урожайних. А котик Мурчик на вершечку яєчка сонечко намалював, аби тепло та світло завжди з бабунею були. А курочка Квока намалювала квіти та ромбики з крапочками-насінинками, що символізувало засіяне поле. Дуже хотіла курочка, щоб рік урожайним був. Після кожного малюнка мандрувало яєчко по мисочках з різними фарбами. А коли віск розтопився, то засіяла писанка, мов золоте сонечко; зазеленіла листям дубовим; заясніла, мов вода джерельна; фіалковими квітами заіскрилася. Зраділи друзі, бо ще такої красивої писанки ніколи не бачили.

Увечері, коли бабуня Ганна заснула, положили диво-писанку біля кошичка, з яким завтра вона мала до церкви йти.

А зранку почули радісний голос своєї господині. Вона раділа та дякувала Богові за те, що не самотня, що теж отримала подарунок від своїх найкращих друзів. Ніжно положила бабуня писанку до кошичка, пішла до церкви. А коли повернулася додому, то запросила сусідок, аби священим пригостити. І про друзів не забула: курочка Квока пригорщу крихт отримала, а песик Бровко та котик Мурчик ласували смачними кісточками та ковбасними шкірками.

Диво-писанку бабуня не їла, а залишила цей подарунок як у згадку про величне свято. Ця писанка і сьогодні бабусину оселю прикрашає.

Галина Жубіль-Книш, 1955 р.н.,
вчитель ЗОШ№10 міста Дрогобича

Стежками промислового туризму Криворіжжя

Законом України “Про туризм” у нашій державі туризм визнано як одну з найперспективніших галузей і проголошено пріоритетним напрямом соціально-економічного та культурного розвитку. На Дніпропетровщині, яка має потужну металургійну промисловість, успішно розвивається промисловий туризм , як один із важливих напрямків туристичної галузі в Україні. У цьому напрямку профтехосвіта Криворіжжя активно бере участь і залучає педагогів та учнів навчальних закладів до виконання заходів міської програми розвитку промислового туризму в місті Кривому Розі на 2013-2015 роки. Мета міської Програми:

- здійснення заходів, спрямованих на розвиток туристичної галузі в місті;
- забезпечення умов для повноцінного розвитку промислового туризму;
- створення якісного туристичного продукту.

Так, на поточному тижні, за сприяння адміністрації Криворізького професійного транспортно-металургійного ліцею викладачі та майстри виробничого навчання професій металургії та гірничодобувної галузі 5-ти професійних ліцеїв міста побували на цікавій екскурсії у програмі якої :

- огляд кар’єру Публічного акціонерного товариства «Південний гірничо-збагачувальний комбінат», де всіх присутніх вразило неповторне видовище: 405 м глибини гірничої виробки;
- відвідування вхідного порталу Саксаганського дериваційного тунелю – унікальної гідротехнічної споруди, що являє собою підземну річку на глибині більше 63 м;
- огляд обвалу на колишній шахті «Орджонікідзе» ім. Леніна, де створено геологічний скансен-геопарк під відкритим небом з фрагментами гірських порід, піднятих з надр Кривбасу залізорудними підприємствами міста.

У програмі екскурсії учні та педпрацівники ПТНЗ багато цікавого дізналися про видатних промисловців та засновників міста.

Такі заходи надають можливість пізнати історію рідного краю та відслідкувати шляхи розвитку промисловості регіону. І звичайно це дуже важливий напрям з організації профорієнтаційної роботи серед учнівської молоді.

Зозуля Н.В.
завідуюча кабінетом НМЦ ПТО

Студенти Дніпропетровщини здобули 17 почесних відзнак Всеукраїнської конференції «Авіація і космонавтика»

За підсумками VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Авіація і космонавтика», учасниками якої стали понад півсотні представників вишів із різних регіонів України, студенти Дніпропетровщини вибороли 17 почесних дипломів і 19 грамот.

Про це повідомляє департамент освіти і науки облдержадміністрації.

Всеукраїнське інтелектуальне зібрання проходило 15 квітня на базі Криворізького коледжу Національного авіаційного університету. Захищати свої наукові роботи сюди з’їхалися молоді вчені з Дніпропетровської, Полтавської, Запорізької та Одеської областей.

За підсумками конференції у номінаціях «Авіація» і «Космонавтика» студенти Криворізького коледжу Національного авіаційного університету здобули 13 дипломів і 9 почесних грамот, представники Дніпропетровського коледжу ракетно-космічного машинобудування Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара отримали 2 дипломи та 6 грамот, у делегатів Дніпропетровського радіоприладобудівного коледжу 1 диплом і 4 грамоти, також ще 1 диплом має аспірант Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара.

Відзнаки вручали за кращі доповіді. Нагадаємо, свої наукові напрацювання молоді вчені захищали у понад 20 тематичних напрямках, найпопулярнішими з яких цьогоріч стали «Гідроаерогазодинаміка», «Інформаційні технології та математичне моделювання на транспорті» і «Авіоніка».

Крім того, у ході практичної частини конференції на стадіоні Криворізького коледжу Національного авіаційного університету відбувся запуск близько 10 кордових моделей літаків, а у приміщенні вишу працювала виставка моделей літальних апаратів, які розробили студенти вишу, та експозиція робіт наукового товариства «КРАУС».

За інф. ДОН ДОДА

Вільненські вихованці – майбутні підкорювачі зоряного неба

Місяць квітень багатий на свята. Його називають ще космічним, адже 12 квітня – Всесвітній День Космонавтики. У цей день 1961 року злетів у небо космічний корабель «Восток-1». Саме на ньому було здійснено перший політ людини в космос. Керував кораблем льотчик-космонавт Юрій Олексійович Гагарін.

Відзначаючи День Космонавтики, у стінах Вільненського НВК проведено інформаційний меседж «Підкорювачі зоряного неба». У бібліотеці організовано викладку матеріалів про космос та космонавтів «Людина у космосі», де вихованці мали можливість помандрувати Всесвітом. Велику цікавість викликала практична вправа «Чи зміг би ти стати космонавтом?».

Цікаво і змістовно пройшов диспут серед учнів 8-11 класів на тему «Що ми знаємо про День Космонавтики?», де учасники зазначили, що в сузір’ї незгасних героїв нашого народу ясно світить коротке життя першого космонавта планети, що живуть вони на землі, яка стала однією із стартових площадок всього людства і пишаються тим, що десятки років тому благополучно приземлився на землю перший космонавт-дослідник незалежної України, який був у складі інтернаціонального екіпажу корабля «Колумбія», Леонід Каденюк.

І слід зазначити, що в цей день лунали побажання всім міцного здоров’я такого, як у космонавтів.

За інф. ДОН ДОДА

На Криворіжжі відбулось засідання міського дискусійного клубу заступників директорів «Відкрита трибуна»

15.04.2015 на базі КПНЗ «ЦДЮТ «Гармонія» відбувся відкритий методичний захід в рамках міського дискусійного клубу заступників директорів «Відкрита трибуна», за підсумками V етапу «Креативна освіта для розвитку інноваційної особистості». На заході були присутні почесні гості – Борисюк Людмила Василівна, завідувач координаційно-методичного центру КПНЗ «Міський палац дитячо-юнацької творчості «Горицвіт»; Олійник Тетяна Михайлівна – методист координаційно-методичного центру КПНЗ «Міський палац дитячо-юнацької творчості «Горицвіт», Міланович Анна Юріївна, спеціаліст з виховної роботи відділу освіти виконкому Довгинцівської районної у місті ради. А також 24 заступники директорів позашкільних навчальних закладів міста.

Захід умовно був поділений на теоретичну та практичну частини. До теоретичної частини включено доповіді Базилевської О.В. – заступника директора з НВР, Яценко Є.О. – завідувача методичного відділу, які поділилися досвідом роботи над проектом та познайомили всіх присутніх з проектною діяльністю закладу. Також в рамках заходу проведено аукціон методичних наробок педагогів Центру (відповідальна Короленко О.Л.), що дав змогу придбати всім присутнім матеріали з різних напрямів навчально-виховної роботи.

Практична частина складалася з:

- майстер-класу по батику «Веселкові хустинки» (провела Авдєєва О.В., методист з художньо-естетичного напряму, керівник гуртка «Батик»);
- віртуальної екскурсії по Жовтокам'янському кар'єру (провела Аврамчук Н.П., методист з еколого-натуралістичного напряму);
- пізнавальної програми «Козацька кухня» (відп. Святенко Л.В., Левашкевич Г.Г., Наполова Г.Л, Злиднєва Н.В., Коваленко Н.А., педагоги КПНЗ «ЦДЮТ «Гармонія»);
- тренінгу «Ефективне спілкування: батьки-діти».

Підведення підсумків прикрасили вихованці гуртка «Медіа культура», керівник Горіна О.В., які працювали протягом заходу та підготували мультимедійну презентацію з прямою трансляцією з місця подій.

Гості поділилися своїми враженнями щодо заходу, відмітили те, що «Відкрита трибуна» пройшла в спокійній, невимушеній обстановці, подякували господарям закладу за цікаве впровадження інноваційних форм роботи не лише практично, теоретично, а ще й наглядно.

За інф. управління освіти і науки Криворізької міської ради

Мандрівники та першовідкривачі

У рамках міського фестивалю «Інтелектуали-2015» 1.04.2015 на базі КЗШ №124 міський турнір «Юний географ» за темою «Мандрівники та першовідкривачі».

Привітали учасників турніру Данилович Людмила Ярославівна, методист КЗ «Інноваційно-методичний центр» та Казаков Володимир Леонідович, голова журі, кандидат географічних наук, доцент, завідуючий кафедрою фізичної географії. Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «Криворізький національний університет».

У полуфіналі учасники 12 команд із загальноосвітніх навчальних закладів змагалися у конкурсах «Географічна розминка», «Небилиці» Капітана Врунгеля», «Історико-географічна відповідність», «Географічний аукціон», капітанів; презентували свої команди у «Візитках команд».

У фінальній грі «Дебати» взяли участь 4 команди-переможці полуфіналу.

Перше місце посіла команда КГ №95, друге - КСШ №74, третє місце поділили КЗШ №27 та КЗШ №124.

Переможці нагороджені дипломами управління освіти і науки виконкому Криворізької міської ради.

За інф. управління освіти і науки Криворізької міської ради

Молодь Дніпропетровщини реалізує свої можливості у ЗМІ

На базі ДПТНЗ «Дніпродзержинський центр підготовки і перепідготовки робітничих кадрів» стартував тренінг проекту Інтернет телебачення Youth Voice.TV-Голос Молоді.ТБ.

Проект реалізується в рамках польсько-українсько-білоруського проекту «СПРАВА» (ВГОЛОС). Реалізує його ДОМГО «МІКС» в партнерстві з Дніпропетровською обласною науковою бібліотекою імені Кирила і Мефодія.

У межах проекту проведено чотири тематичні зустрічі з тренером-аніматором, який вчить учнів створювати мультимедійні газети та знайомить із основами журналістики.

За час тренінгу учні повинні навчитись написанню та редагуванню текстів, дізнатись про жанри журналістики, торкнуться теми етики в ЗМІ, навчаться аналізувати інформацію. За період тренінгу молодь створить власну мультиму, а по завершенню курсу навчання учасники отримують сертифікати.

В.М. Василиненко,
директор НМЦ ПТО у Дніпропетровській області

На Дніпропетровщині пройшла IV Всеукраїнська учнівська олімпіада з інформаційних технологій

З 3 по 7 квітня 2015 року на Дніпропетровщині відбувалося змагання юних інформатиків – IV Всеукраїнська учнівська олімпіада з інформаційних технологій.

Всеукраїнська олімпіада з інформаційних технологій була започаткована у 2012 році наказом Міністерства освіти і науки України на базі досвіду Дніпропетровської міської олімпіади з інформаційних технологій, яка проводилася у Дніпропетровську протягом 13 років. Зміна формату олімпіади надала більші можливості для учасників розкрити свій інтелектуальний і творчий потенціал.

Нині олімпіадою в Дніпропетровську опікуються Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, департамент освіти і науки облдержадміністрації, Дніпропетровська міська рада.

Змагання відбувалися на базі Дніпропетровського ліцею інформаційних технологій при ДНУ ім. О.Гончара. Цього року у них взяли участь 82 учня 8-11 класів – переможці обласних олімпіад з усієї України.

IV етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформаційних технологій поділяється на два тури. Перший тур – комплексний. На ньому учасникам пропонується розв'язати задачі, поєднані однією темою та метою. Другий етап – це завдання більш ідейного плану, що потребують не стільки навичок роботи в програмах пакету MS Office, як вміння знаходити раціональне нестандартне рішення повсякденних завдань.

Під час роботи старшокласники мали змогу поспілкуватися з фахівцями з ІТ-технологій компаній «Київстар» та «Майкрософт Україна» – партнерів проведення олімпіади. Фахівці познайомили школярів із інноваціями у сфері телекомунікацій та сучасними трендами розвитку інноваційних технологій в Україні й світі.

Окрім того, самі прикладні завдання, які учні вирішували під час олімпіади, були розроблені з урахуванням актуальних подій, щоб створити умови, максимально наближені до реальних, в яких існує і розвивається ІТ-сфера України. На думку організаторів, отриманий досвід стане учасникам у нагоді в таких галузях як телекомунікації, транспорт, освіта, інженерні обчислення, бухгалтерія та фінансовий облік, видавництво, маркетингові дослідження, торгівля тощо.

У рамках олімпіади відбувся «круглий стіл», на якому обговорювалися шляхи заснування Україною Міжнародної олімпіади з інформаційних технологій.

У програмі змагань також було передбачено проведення багатьох майстер-класів для керівників команд та учасників, як, наприклад, «Курс за вибором «Інформаційний працівник», «Сучасні мобільні технології», а також майстер-класи від компанії «Майкрософт Україна».

Перші місця посіли шестеро старшокласників:

– Олександра Кібко, Запорізька гімназія №28 (Запорізька обл.);

– Артем Лаврентій, Хмельницький колегіум ім. В.Козубняка (Хмельницька обл);

– Петро Мудрієвський, Миколаївський муніципальний колегіум ім. В.Д.Чайки (Миколаївська обл.);

– Данило Колесов, Соледарська ЗОШ І-ІІІ ст. №13 (Донецька обл.);

– Костянтин Лисенко, Український фізико-математичний ліцей Київського національного університету ім. Тараса Шевченка (м. Київ);

– Євгеній Гизила, Полтавська обласна гімназія-інтернат для обдарованих дітей ім. А.С.Макаренка (Полтавська обл.).

Учасники олімпіади і гості міста побували на Південному машинобудівному заводі ім. О.М.Макарова, у Національному центрі аерокосмічної освіти молоді ім. О.М.Макарова, з тематичною екскурсією відвідали Управління Служби безпеки України у Дніпропетровській області й планетарій та ознайомились із історичним центром міста.

Переможці отримали цінні призи, серед яких смартфони, мобільний інтернет 3G, рюкзаки, спортивні м'ячі та ін. Кожен із учасників повіз додому на згадку частинку національної культури Дніпропетровщини – сувенір із петриківським розписом.

Наталія Дев'ятко

Профтехосвіта Дніпропетровщини до 75-річчя створення системи ПТО

До відзначення 75-ої річниці створення Державної системи ПТО в професійно-технічних навчальних закладах Дніпропетровщини проводиться виховна робота, яка спрямована на позиціювання робітничих професій засобами музейної педагогіки.

Так, на базі Тернівського філіалу Криворізького міського історико-краєзнавчого музею відкрилась виставка технічної та прикладної творчості Криворізького професійного гірничо–технологічного ліцею «Наш пошук і творчість – тобі, Україно!». Для відвідувачів протягом місяця за час роботи виставки проводяться майстер-класи з професій кухар, кондитер, електрослюсар, електрогазозварник, презентуються учнівські проекти з пропаганди професій, галузі, життя в ліцеї, демонструються діючі макети гірничодобувних шахт. Супроводжується виставка виступом аматорського колективу агітбригади ліцею «Дивограй».

Метою даного заходу є популяризація робітничих професій, навчального закладу, профтехосвіти Дніпропетровщини та залучення школярів до поповнення промислового потенціалу регіону .

В.М.Василиненко,
директор НМЦ ПТО
У Дніпропетровській області

До Всеукраїнського дня психолога - психологічна служба Дніпропетровщини ПТНЗ – сьогодні

Розвиток психологічної служби ПТНЗ області ведеться з 2000 року та був складним, і розпочався з першого фахівця та єдиної штатної одиниці в системі.

Сьогодні це загін з 52 практичних психологів та 24 соціальних педагога, які є невід'ємною складовою педагогічного колективу сучасного навчального закладу професійно-технічної освіти області, що спрямований на підтримку, регулювання, формування здорового соціально-психологічного клімату у педагогічному колективі і закладі в цілому.

Практичні психологи проводять систему роботу серед молоді навчальних закладів з метою створення умов для їхньої самореалізації, адаптації, формування професійно значущих якостей майбутнього робітника, сприяють розв'язанню соціально-педагогічних проблем в учнівського середовищі.

За роки розвитку психологічною службою створений базовий компонент організації роботи практичного психолога системи ПТНЗ, адже відомо, що час навчання для учнів співпадає з часом дорослішання та формування особистості дорослої людини, фахівцю із певної спеціальності. Тому інструментарій та методики роботи повинні відповідати вимогам, умовам та сприяти розв'язанню соціально-психологічних проблем в учнівському середовищі.

Фахівці психологічної служби області знаходяться у постійному пошуку. Приймають участь у семінарах, конференціях, спілкуються із науковцями, колегами.

Певним досягненням та визнанням для практичних психологів системи ПТНЗ став обласний конкурс «Психолог року 2015», де друге місце посіла Ірина Дашиянц, практичний психолог Міжрегіонального центру професійної перепідготовки звільнених у запас військовослужбовців м.Кривого Рогу.

Визнанням роботи нашої області став також майстер-клас на тему: «Використання особливостей і станів людини при системній організації учнів під час навчальної та виробничої діяльності», що був нещодавно проведений в рамках Всеукраїнського психологічного фестивалю «Паросток» практичним психологом Межівського професійно-технічного училища Володимиром Поповим.

Сьогодні психологічна служба системи ПТО Дніпропетровщини є тією складовою, що сприяє зміні якості навчання молоді, ефективності підготовки робітничих кадрів сучасності.

В.М.Василиненко, директор НМЦ ПТО у Дніпропетровській області

«З НОВИХ АКАДЕМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Форми залучення громадськості до правоохоронної діяльності в УСРР у 20-х – 30-х рр. XX ст.

В.А. Сливенко, Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Розглянуто питання правового та організаційного забезпечення участі громадських об'єднань в правоохоронній діяльності в УСРР у 20-х – 30-х рр. XX ст.

Ключові слова: *громадські формування, громадський порядок, правоохоронна система, загони самооборони, міліція, кримінальний розшук, дружина, товариство сприяння органам міліції, бригада сприяння міліції.*

Рассмотрены вопросы правового и организационного обеспечения участия общественных объединений в правоохранительной деятельности в УССР в 20-х - 30-х гг. XX в.

Ключевые слова: *общественные формирования, общественный порядок, правоохранительная система, отряды самообороны, милиция, уголовный розыск, дружина, общество содействия органам милиции, бригада содействия милиции.*

Постановка проблеми. Реформаторська група Міністерства внутрішніх справ України спільно з відомими громадськими діячами, юристами з різних країн світу розробила концепцію реформування правоохоронної системи нашої країни. Істотну допомогу на шляху формування надійної правоохоронної системи держави може надати історичний досвід, який дозволить не повторювати помилок минулого та врахувати позитивні напрацювання. Здатність людини, суспільства, держави гарантувати порядок і спокій у будь-яких умовах є актуальним питанням і сьогодні. Але особливу актуальність порядок і спокій набувають в умовах воєн і революцій, коли підриваються основи державності, втрачають силу правові норми, розпадаються правоохоронні структури.

Після буремних подій 1917 р. на території нашої країни відбувалися активні бойові дії та часта зміна влади, виникали численні озброєні формування, і загроза для пересічних громадян була великою як ніколи. В цій ситуації, коли правоохоронні органи з різних причин не виконували свої функції, цілком логічним і зрозумілим стало залучення добровільних об'єднань місцевого населення до охорони громадського порядку на своїй вулиці, у своєму районі, місті та регіоні.

Ступінь наукової розробленості проблеми. Окремі аспекти участі громадських об'єднань у правоохоронній діяльності в УСРР у 20-х – 30-х рр. XX ст. висвітлювались у роботах відомих вчених: В. П. Акименка, В. С. Ерьоменка, Д. С. Каблова, О. І. Логинова, О. М. Музичука, В. Ж. Попова, П. П. Михайленка, С. А. Терентьєвої, Л. В. Яковлевої та ін. Але питання правового та організаційного забезпечення участі громадських об'єднань в правоохоронній діяльності висвітлюються в цих працях фрагментарно та здебільшого мають заідеологізований характер.

Мета статті. Ця стаття присвячена вивченню питань організації громадських об'єднань та аналізу форм їх участі в правоохоронній діяльності в умовах соціальних перетворень та становлення авторитарного режиму в УСРР у 20-х – 30-х рр. XX ст.

Виклад основного матеріалу. Вже навесні 1917 р. на Катеринославщині з'явилися перші загони Вільного козацтва, головним завданням яких була охорона громадського порядку та спокою населення, захист громадян та їхньої власності, запобігання грабункам. Їх створювали за козацьким звичаєм у вигляді територіальної самооборони з виборною старшиною. Громади Вільного козацтва створювали піші й кінні загони, пожежні дружини з осіб будь-якої національності й статі [2, арк. 32; 3, арк. 129]. У містах також виникали добровільні товариства з захисту населення. Так у грудні 1917 р. у Харкові було організовано будинкову охорону, яка в нічну пору чергувала біля воріт та в під'їздах будинків. Для будинкової охорони була характерна «погана організація справи і відсутність зброї», що не дозволяло «чинити опір спробам грабунку» [10]. Тобто йшлося швидше про психологічну дію.

Організаційні форми участі громадськості в правоохоронній діяльності були відомі і після встановлення радянської влади. При формуванні нових органів охорони громадського порядку та боротьби зі злочинністю, ідеологи радянської держави керувалися положеннями марксистсько-ленінського вчення про те, що в умовах соціалістичної революції постійну армію і професійну поліцію необхідно замінити загальним озброєнням всього народу. Нова структура повинна була виконувати одночасно функції армії і поліції. Організаційно-правове закріплення ця ідея одержала в постанові НКВС від 29 жовтня 1917 р. «Про робітничу міліцію» [11]. Її зміст визначався історичним фактором перемоги соціалістичної революції, а також декретами другого Всеукраїнського з'їзду рад, який проголошував, що «вся влада в країні переходить до рад робітничих, солдатських і селянських депутатів, що повинні забезпечити справжній революційний порядок» [1, с. 43]. Характерною рисою робітничої міліції було те, що вона створювалася у вигляді збройних формувань робітників, покликаних захищати здобутки революції. Комплектування робітничої міліції, як правило, здійснювалося на добровільній основі. Лише в окремих випадках зазначені формування створювалися шляхом запровадження місцевими Радами обов'язкової повинності. Детальний аналіз організаційної та функціональної структури робітничої міліції дозволяє зробити висновок про те, що її особливість полягала у тому, що вона об'єднувала в собі як державні, так і недержавні ознаки. Так, оскільки робітнича міліція створювалася радами і була наділена повноваженнями щодо здійснення правоохоронної функції держави, вона виступала як державний орган. У той же час, оскільки, загони робітничої міліції, як правило, не мали постійного штату, вони були масовими громадськими об'єднаннями. Грошова винагорода за виконувану роботу не виплачувалася [7, с. 22].

Подібні формування здійснювали функції органів охорони громадського порядку і військової сили, але дуже скоро практика показала їх професійну непридатність і неефективність. Добровільні формування не могли істотно вплинути на криміногенну обстановку в країні. Це стало однією з причин, що зумовили «розквіт» злочинності в умовах знищення «старої» кримінальної поліції.

За таких умов перед керівництвом республіки повстало завдання об'єднати діяльність всіх органів радянської влади у їх боротьбі зі злочинністю. Правовою основою будівництва органів правопорядку в Радянської Україні став декрет Раднаркому УСРР «Про організацію міліції» від 9 лютого 1919 р. Згідно з декретом передбачалася організація професійної судово-кримінальної міліції та кримінального розшуку як окремих підрозділів. Міліція створювалася місцевими радами і «цілком і виключно перебувала в їхньому віданні». Декрет не регламентував штатну структуру, повноваження та порядок фінансування підрозділів міліції. Ці питання повинні були вирішуватися місцевою владою. Така ситуація зумовила організаційну різноманітність міліцейських підрозділів, що зберігалася практично до 1923 р. [13, с. 41].

Однак в умовах наростання «валу» злочинності міліція була не в змозі самотужки виконати покладені на неї завдання і влада була вимушена повернутися до ідеї залучення громадськості до охорони правопорядку. Саме тому було прийняте рішення формувати загони самооборони для допомоги органам влади у проведенні «ударних кампаній» боротьби проти злочинних угруповань, здійснювати загальний нагляд за організацією охорони та оборони складів, баз, підприємств в межах губернії. Крім того добровільні формування виконували і інші важливі для влади завдання – залучалися до проведення продовольчої, паливної, лісозаготівельної, трудової мобілізації та інших державних кампаній. Керівники добровольчих дружин мали право брати участь у роботі губернських та повітових органів влади з правом дорадчого голосу [15, с. 44].

Іншою формою надання допомоги міліції у великих промислових містах УСРР у 1925-1926 рр. стали адміністративні комісії, які утворювалися при місцевих радах. До їх складу входили партійні та комсомольські активісти, робітники, працівники адміністративних секцій районних рад та інші громадяни, що виявили бажання допомагати роботі органів міліції. Зазначені громадські формування також належали до системи добровільних об'єднань правоохоронної спрямованості. Члени цих комісій надавали практичну допомогу у забезпеченні охорони громадського порядку шляхом несення патрульно-постової служби, проведення операцій щодо виявлення злочинців, брали участь у інших правоохоронних заходах [5, с. 34]. У 1927 р. ці комісії були реорганізовані в комісії громадського порядку, при цьому їх компетенція була значно розширена [9, с.25].

З поверненням республіки до мирного життя серйозною проблемою стало наростання хвилі хуліганства. Кількість порушень громадського порядку у 1923-1926 рр. збільшилася більш ніж у 10 разів. Кримінологи відзначали, що «... хуліганить здебільшого робітничо-селянська молодь віком від 18 до 25 років, і головним чином від соціальної розбещеності, що виражається в грубій примітивності інтересів, у відсутності культурних запитів та соціальної установки, у вкрай низькому освітньому рівні» [1, с. 68]. Тому з 1926 р. посадовим особам міліції було надано право в разі необхідності залучати громадян до затримання хуліганів. Почали з'являтися дружини по боротьбі з хуліганством. Вони створювалися на добровільних засадах на фабриках і заводах і діяли при клубах підприємств. До лав таких дружин за рекомендацією партійних, профспілкових та інших громадських організацій приймали «найбільш свідомих робітників». Вони діяли в тісному контакті з органами міліції. Працівники міліції інструктували дружинників, визначали їх конкретні завдання, в разі необхідності приходили їм на допомогу [12, с. 115]. У ці ж роки організовуються робочі дружини, ударні бригади, загони або ініціативні групи по боротьбі з хуліганством. Члени цих формувань спеціально навчалися міліцейській справі.

Закінчення на 20-21 стор.

Був собі бідний чоловік, не мав звідки жити, бо не було в нього ні землі, ні худоби. Пішов якось він у ліс лико дерти. А чорт угледів. Приходить до нього й питає:

— Що ти робиш?

— Деру лико!

— Нащо?

— Буду плести сітки та ловити дідьків!

— То й мене зловиш?

— А ти ж думав, що як? От тільки не стережися!

— Не лови мене, я тобі дам бочку грошей!

— Занеси ж мені додому.

Чорт узяв і заніс. Питається:

— Коли будеш ловити?

— Взавтра.

Ось на другий день приходить чорт, а мужик уже плете мотуззя.

— Що ти робиш?— знову питає.

— А бач, плету сітки на старих дідьків, а молодих і так половлю!

— А коли будеш ловити?

— Взавтра, бо, бач, ще сіті не готові!

І так цілий тиждень мужик чорта водив. Бачить чорт, що його обдурено, і каже:

— Слухай-но! Коли ти мене ошукуєш, то я піду до свого пана Люципера, нехай нас розсудить!

— То йди!

Пішов той чорт до пана свого й розказує свою пригоду з мужиком. Люципер йому каже:

— Я вас розсудити не можу, бо мужик до мене не належить, але таку тобі раду даю: котрий котрого перебіжить, то того й будуть гроші.

Приходить чорт і каже мужикові, яку йому пан Люципер раду дав. Мужик відповідає чортові:

— Є в мене синок Матвійко, в лісі воли пасе. Як ти з ним не збіжишся, то зо мною й не важся!

От ідуть вони до лісу. Мужик знав, де заєць мав ліговисько. Підходить тихенько, дивиться: спить заєць.

— Матвійко! Воли де? — крикнув мужик. Заєць як вискочить та драла! А чорт за ним телеп-телеп! Але де чортові до зайця!

— Що ж,— каже мужик,— не перебіг ти мого синка.

От приходить чорт знову до свого пана і каже:

— Пане, мужик показав мені свого синка і велів, щоби я з ним збігся, а як не збіжуся, то з старим щоб і не важився. І я не міг з його хлопцем збігтися. Будьте ласкаві, пане, дайте іще яку раду,

— Яку ж я тобі дам раду? От,— каже,— котрий котрого переборе, то того будуть гроші.

Як дядько чорта дурив і діжку грошей від нього здобув

Приходить чорт і каже те мужикові, Мужик відповідає :

— Який ти дурний! Куди тобі зі мною боротися? В мене є в лісі старий мій дідуньо, і такий старий, що аж мохом поріс. Як ти з ним не зборешся, то зі мною не важся!

Повів мужик чорта до лісу, в якому знав, де ведмідь має барліг.

— Мій дідуньо сліпий, нічого не бачить і ні до кого не говорить: його треба зачепити. Візьми трохи попелу в жменю, а як я дідуня викличу з хати, то ти кинь йому попелом в очі, тоді він розворушиться і буде з тобою боротися.

От приходять до барлога. Мужик крикнув:

— Дідуню, а вийдіть-но!

Ведмідь почув чоловічий голос, зачав бурчати і вилазити з барлога.

— Чуєш, як дідуньо богу молиться? — каже мужик.— Тільки покажеться, кинь йому попелом в очі, він і розворушиться.

От тільки вийшов ведмідь з ями, а чорт хвать йому попелом в очі. А ведмедисько як талапне його, лапою, то чорт аж юшкою вмився.

Насилу вирвався чортяка од ведмедя, побіг до свого пана та й знову йому скаржиться, знов просить якоїсь ради.

— Яку ж я тобі дам раду?.. От котрий котрого передряпає, того будуть гроші.

Приходить чорт і каже мужикові:

— Казав пан: котрий котрого передряпає, то того будуть гроші.

Мужик відповідає:

— Слухай-но, ниньки вже нерано, треба десь вийти на плац, щоб люди бачили, як ми будем дертися. То краще іди додому, відпочинь, бо ти вже й так змучився, а завтра раненько прийдеш, та й будем дертися.

— То й добре,— погодився чорт і пішов додому. Тим часом мужик подався до коваля, попросив поробити йому на пальці гаки залізні, взяв волову шкуру, обшився.

На другий день приходить чорт.

— Ну як,— каже,— підем?

— Авжеж підем!

От виходять на плац, давай дертися. Чорт що візьме пазурами, то тільки погладить мужика по шкурі, а мужик як зачепить чорта гаками, то дере паси від шиї до п'ят,— так чорта здер, що аж шмаття висить.

Насилу чортяка вирвався з мужицьких рук, полетів до свого пана.

— А що там? — питається Люципер.

— Ой біда,— чорт каже,— мужик мене здер! Ось дивіться, яке шмаття висить! А я йому нічого не міг зробити. Змилуйтеся, пане Люципер,— дайте мені яку раду.

— Либонь,— каже Люципер,— з мужиком ніхто справи не виведе, але ще даю отаку раду: котрий котрого переколе, то того гроші будуть. Приходить чорт до мужика і мовить:

— Казав пан Люципер: хто кого переколе, то того будуть гроші.

— Ну й добре,— відповідає мужик,— ходім колотися.

Іде мужик через тік, бере вила. А чорт має списа. Але чорт каже:

— Е, небоже, ти мені дві дірки зробиш, а я тобі тільки одну.

— Ну, то поміняймося!

Взяли помінялися, приходять до плоту, давай через пліт колотися. Мужик що шпигне, то все чорта в живіт,— геть його сколов. А чорт застромив вила в пліт та й не міг далі посунути.

Дивиться чорт, що непереливки,— покинув і втік до пана. Той питає:

— А що там?

— От дивіться, пане,— каже чорт,— іздер, сколов мене, і не можна грошей видерти!

— А бач, я тобі казав, що з мужиком і чорт справи не виведе. Але ще тобі дам останню раду: котрий котрого пересвище, того будуть гроші. Іди і більше вже не приходь.

— Ні,— каже чорт,— вже не прийду. От приходить чорт до мужика і каже:

— Оце мені пан дав останню раду: котрий з нас котрого пересвище, то того будуть гроші.

— Ну, то що,— каже мужик,— будем свистати.

— Ходім до лісу,— каже чорт.

Приходять до лісу. Чорт як свиснув — почали верхи на деревах ламатися. Як свиснув удруге — почали з корінням дерева ламатися.

Тоді мужик і каже:

— Е ні, небоже, я тут не буду свистати! Коли ти свиснув, з корінням ламало дерева, а що ж то буде, як я свисну! Я піду додому, в мене хата міцна, все-таки хоч верх зірве, а нас не поб'є.

— Ну,— каже чорт,— ходім.

От приходять додому. Мужик крикнув:

— Жінко, позатикай собі і дітям вуха, позав'язуй очі, бо як свисну, то поглухнете і очі вам повилазять!

А чорт сів на припічку і каже:

— Зав'яжи ж і мені!

Зав'язав мужик і чортові очі, взяв сокиру в руки, і що свисне, то все обухом по голові чортові. Так його освистав, що в нього й справді очі вилізли.

Отак у мужика гроші й лишилися, і від того пішла приказка, що «мужика і чорт не змудрує».

ГЕРОЯМ СЛАВА!

Сергій Антипов народився і виріс в Дніпропетровську. Батько двох дітей, керівник середньої ланки на виробництві. Але ось вже майже рік як етнічний росіянин Сергій Антипов боронить Україну від «русского мира». Нині у складі добровольчого батальйону «Азов», де, між іншим, воює і його двадцятирічний син Богдан. Ці прості й водночас вражаючі факти можуть багато розповісти про людину і наше сьогодення.

Перше. Що попри скажену пропаганду Кремля далеко не всі росіяни є прихильниками людиноненависницької політики Путіна. Більше того вони її не те, що не підтримують, а протидіють зі зброєю в руках. І такі росіяни люблять Україну не на словах, а на ділі.

Друге. Сергій Антипов зміг не лише сам розібратися де Зло, а де Добро. А так само і виховати патріотом України Богдана. Той, до речі, вважає себе українцем і плоттю від плоті нашої землі.

Третє. Українська нація таки відбулася, коли є такі люди як Сергій Антипов та його син.

Я познайомився з цим інтелігентним і водночас мужнім чоловіком на записі чергової радіопрограми на Дніпропетровському обласному радіо, котра готується за підтримки волонтерської організації «Щит Дніпро». До редакції Сергій привіз його приятель лідер цього доброчинного об'єднання Олег Шарко. Сергій Антипов нині проходить лікування у обласній клінічній лікарні імені Мечникова від бойового поранення, котре отримав під Маріуполем.

- Мене врятували каска і бронежилет. Адже попадання було фактично прямим. Зараз чуюся вже краще, однак, ще слабкість, ще є деяка робота у лікарів, - ділиться своїм Антипов.

Ми сідаємо у студію перед великими радійними мікрофонами. Слухати без хвилювання Сергія не зможе не одна пристойна людина. Він розповідає про війну зсередини. Це дуже страшно і боляче.

А ще, попри нашу гірку днину, Сергій з оптимізмом дивиться у майбуття. І не на хвильку не вагається за свій вибір. Вибір який він зробив як справжній мужчина, як справжній захисник Вітчизни! Звучить немов би пафосно, але в тому і є велика трагічність і величність водночас нашого сьогодення, що це правда, можна сказати, просто факт.

І ще. Коли скінчиться війна і Україна неодмінно стане сильною і заможною. Такі як Сергій Антипов будуть живими прикладами патріотичного і духовного виховання нашої юні. Герої нашого дня! Слава Україні – героям слава!

Фідель Сухоніс

Сергій Антипов з оптимізмом дивиться у майбутнє.

Разом з керівником волонтерської організації «Щит Дніпро» Олегом Шарко по завершенню запису програми на обласному радіо.

На передовій

На лікуванні в обласній клінічній лікарні імені Мечникова. В центрі головний лікар медичного закладу Сергій Риженко

24 квітня у Дніпропетровську місцева вірменська громада, одна з найбільших в Україні, вшановувала жертви, яких цей народ зазнав 100 років тому. 24 квітня 1915 року – сумна історична дата для вірмен. Саме цього дня в Константинополі розпочалися масові арешти вірменської інтелігенції, релігійної, економічної та політичної еліти. Щороку вірмени в усьому світі вшановують пам'ять загиблих. Вірменська діаспора на Дніпропетровщині – одна з найбільших в Україні – понад 30 тисяч осіб. Промисловий регіон став прихистком для багатьох вірмен під час подій новітньої історії – землетрусу, конфлікту в Нагірному Карабасі. Однак вірмени, котрі славляться, зокрема, як майстри будівельної справи, населяли Придніпров'я і набагато раніше. Частина із них – нащадки вигнанців із теренів Османської імперії, які постраждали через віру та мову під час подій 1915 року. Гіркі уроки винесли з тієї національної трагедії, кажуть вірмени, – триматися разом, за будь-яку ціну берегти свою культуру, віру та мову, за яку поклали свої життя більше мільйона співвітчизників.

Керуючий Дніпропетровською Єпархією УПЦ КП Владика Симеон запевнив учасників конференції про непорушну дружбу українського та вірменського народів.

Храм вірменської Апостольської церкви у Дніпропетровську

З нагоди трагічної події відбулася конференція у стінах вірменського культурного центру «Вірдуї»

Хачкар (Вертикальна кам'яна плита з написами, мереживним різьбленням, що часто має загальну форму хреста і розташована біля вірменських споруд, поселень. Хачкар також вмуровувались у стіни храмів. Виконувалися як надгробок або на честь значимої події) до 100-річчя геноциду вірмен, Дніпропетровськ

Малюк бере автограф у українського солдата під час боксерського поєдинку в Києві. Тепер в Україні правильні кумири!

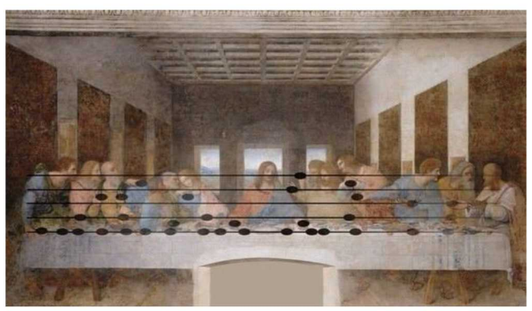

Божественна мелодія

У «Таємній вечері» Леонардо да Вінчі зашифрована мелодія. Її виявив комп'ютерний технік Джованні Марія Пала: якщо намалювати уздовж картини нотний стан, то скиби хліба на столі і руки апостолів можна прочитати як ноти. Навіть скептики визнали, що гармонія цієї мелодії бездоганна і випадково з'явитися на картині вона не могла.

Оголені нерви української історії

Світлана Талан: «Нарешті! Перша художня книга про Сєвєродонецьк від сьогодні вже у продажу. 544 сторінки розповідають про події 2014 року у місті, яке я безмежно люблю та про його мешканців. Не потрібно здогадуватися про який населений пункт йде мова, бо чітко вказана назва міста, його райони, іноді й вулиці. Втім, не слід забувати, що мій роман - художній твір, а не публіцистичний.

Відчуваю радість, бо бачу результат десятимісячної роботи і розумію, що так буде лише перший день після виходу книги у світ. Далі радість змінить хвилювання. Прийде щоденне очікування вироку читачів. Не так важливо, що напишуть критики та журналісти, головна для мене думка читача, бо саме для нього я працювала довгий час. А поки книга не прочитана, радію і тішуся новонародженою»

Від редакції: *Вітаємо пані Світлану з народженням нової "книжної дитини"! І дякуємо за те, що завжди торкаєтесь справді важливих оголених нервів укранської історії!*

Як і належить після Великодня поїхав на "гробки" до Великоолександрівки Васильківського району на Січеславщині. Звідце моє коріння по батьківській лінії. Колись козацький край. Нині, як не прикро, жалюгідність "пост-імперії". Зразу хочу підкреслити не стільки духовно як матеріально. Паскудні дороги, убогі здебільшого хати, відсутність чогось світлого і перспективного. І раптом у центрі Великоолександрівки жовто-блакитний Ленін. Такий суто фізичний контрас на тлі першої весняної зелені. Але ж справа не в тому! Скажіть перед Богом: чи приніс комуністичний Ідол в тутешні місця добре життя? Лише зомбі буде стверджувати що так. По-правді, нині так само не солодко селянам. Але, як на мене, жовто-блакитний Ленін це найперше надія на краще майбуття. Щиро, беззастережно, правдиво, як не прикро, не для всіх зрозуміло....

Фідель Сухоніс

Красиві УКРАЇНКИ

Наша нація багата на тих жінок, які прекрасні душею і тілом. У кожному номері «Бористену» - нова історія Красивої Українки

Світлана Талан: *«За три місяці я жодного разу не ховалася у бомбосховище, не зронила жодної сльозинки, хоча довелося надивитися всього, а коли побачила рідний прапор, розплакалася...»*

Талановита майстриня сучасного українського слова, автор книг у жанрі «реальні історії», які їй підказує саме життя. Її романи підкорили десятки тисяч читацьких сердець. За версією журналу «Фокус» та рахункової палати Світлана Талан увійшла у трійку найпопулярніших письменників України. У 2012 році її роман «Не вурдалаки» також був відзначений на Міжнародному конкурсі «Коронація слова 2012» і в 2013 році був виданий українською та російською мовами у КСД м. Харків. Твір «Без минулого» (рос. «Без прошлого») вийшов у Канаді російською мовою у 2013 році, а книга про болючі сторінки української історії (голодомор 1932 -1933 рр в Україні) «Розколоте небо» здобув спеціальну відзнаку «Вибір видавця» в конкурсі «Коронація слова 2014».

Україна переживає важкі та історично важливі часи. Як ви думаєте, яким буде нове покоління українців – покоління тих, хто бачив майдан, війну, воював?

Як не звучить парадоксально, але холодний подих війни, постріли на Майдані, вибухи війни скинули маски з облич людей і оголили справжнє внутрішнє «я» кожного українця. Хтось з перших неспокійних днів кинувся у «теплі» обійми сусідньої країни, хтось, одурманений пропагандою, подався в ополчення – це правда і ми не можемо закривати на неї очі. Але ж більшість славної молоді, справжніх українців стали на її захист.

Під час окупації молодь по нашому місту вночі, ризикуючи життям, малювали прапори країни, клеїла наліпки з державним гербом, двічі вивішувала прапори України. Бачила, як у день звільнення від окупантів нашого міста до воїнів підійшли два хлопчаки і запевняли, що їм вже по вісімнадцять років і дуже просилися взяти їх воювати. Зараз відбуваються різноманітні патріотичні заходи, коли молодь вдягає національний одяг, читає вірші рідною мовою.

Коли я дивлюсь на таких підлітків, то бачу в їх очах гордість за свою Батьківщину, готовність її захистити і тому я впевнена, що нове покоління – зовсім інше, воно справжнє, надійне, патріотичне.

Ви, як український автор, по-особливому відчуваєте ситуацію – ваш дім там, де стріляють, у вас є читачі, які живуть в Росії, ваші книжки перекладені і на російську мову. Що змінилось, які враження? Чи іншим став ваш читач?

Закінчення на 19 стор.

Нещодавно мала розмову з головним редактором видавництва «Клуб Сімейного Дозвілля» пані Світланою Скляр, в якій вона зазначила, що останнім часом зріс попит на книжки на українській мові. Вона наголосила, що навіть ті читачі, які зазвичай читали книги російською мовою, наразі все частіше купують книги, написані державною мовою. Це говорить про те, що уподобання читачів змінюються паралельно з подіями в країні.

Щодо уподобань читачів. Мені здається, на це питання може відповісти лише рахункова Палата України.

Питання, яке нам у редакції ставили неодноразово – чому Світлана Талан не переїхала в інше місто на час військових дій на Донбасі?

Я жила на своїй землі, у своєму місті, коли минулого року на неї прийшли окупанти. То чому я, а не вони повинні були покинути місто? Не я вдерлася до їхньої домівки, а вони прийшли непроханими гостями, навіть не постукавши у двері. До того ж, була повна віра у звільнення від загарбників. Щоправда, сподівалася, що в окупованому місті доведеться жити зовсім недовго. Довелося прожити найдовші у моєму житті три місяці чекання, тривоги, страху та надії. Запам'яталося найжахливіше: прапори загарбників, їх присутність на вулицях, обстріли міста з усіх боків, невідомість і щохвилини надії побачити на вулицях український прапор. До скону буду пам'ятати 22 липня 2014 року – день звільнення міста, БТР на рідній вулиці під синьо-жовтим прапором…

За три місяці я жодного разу не ховалася у бомбосховище, не зронила жодної сльозинки, хоча довелося надивитися всього, а коли побачила рідний прапор, розплакалася. Підійшла до автівки і першим спонтанним питанням до підполковника було таким: «Ви захистите нас? Не дозволите знову їм повернутися?»

Нещодавно ви відвідали Дніпропетровськ – були зустрічі з читачами та «Бористеном» – поділіться будь-ласка своїми враженнями.

Так, я була у Дніпропетровську і отримала нагороду від журналу «Бористен». Премія ім. Олеся Гончара «За вагомий внесок у розвиток сучасної вітчизняної літератури та високохудожні твори, спрямовані на духовне та патріотичне виховання української молоді» – це висока відзнака моєї творчості, яка і стимулює, і водночас забов'язує до подальшої активної творчої роботи. Користуючись нагодою, хочу ще раз подякувати часопису «Бористен» за нагороду і побажати подальшого процвітання.

Вручення премії відбулося в теплій обстановці Національного гірничого університету, де пан Фідель Сухоніс надав мені можливість ознайомити студентів із моєю творчістю.

День був вщент заповнений зустрічами. На мене чекали і в Дніпропетровському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти, де відбулася зустріч із вчителями української мови та літератури, і в навчально-методичному центрі професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області, де я взяла участь у вебінарі і виступила перед заступники директорів з виховної роботи професійно-технічних закладів.

Також встигла привітати квітами, книгою і теплими словами обласну молодіжну бібліотеку ім. Свєтлова, яка відзначала своє 45-річчя.

У магазині видавництва КСД, попри негоду, також відбулася зустріч з моїми читачами та колегами. У Дніпропетровськ я приїздила вже не вперше і можу з впевненістю сказати, що ваше місто дуже гостинне, щире і патріотичне.

Пані Світлано, а чи є у вас якісь особливі прикмети (ритуали?) для написання книги – щось таке, що вже стало вашою власною традицією?

Слово «ритуал» у мене одразу асоціюється з містикою, а це не моє. Є три принципи, яких я завжди дотримуюся у роботі:

1. Не гнівити Бога. 2. Не вживати нецензурну лексику. 3. Бути щирою з читачем.

Я багато спілкуюся з різними цікавими людьми і є історії, які зачіпають за живе, надовго вкарбовуються у пам'ять, про них хочеться розповісти іншим. Почуте від різних людей об'єднується в сюжет майбутнього роману, і коли є відчуття продуманості кожної деталі, образи героїв сформовані у свідомості настільки чітко, що починають до мене приходити у снах, розумію, що прийшов час починати писати новий роман.

Це, певно, питання, яке письменник чує найчастіше – які ваші творчі плани? Яка книга чекає свого народження?

Минулого літа розпочала писати роман про почуття помсти, яке з'їдає людину зсередини, але події в країні змусили відкласти роботу на невизначений термін.

Знайомі та читачі з усіх куточків країни, навіть з Росії, ставили безліч запитань, намагаючись почути правду і зрозуміти, що відбувається на Донбасі. Спочатку я відповідала кожному, а потім зрозуміла, що потрібно про побачене на власні очі написати книгу. В окупованому місті, під вибухи, я почала писати роман і вже тоді знала чим він закінчиться – визволенням міста від загарбників. Гадала, що роботу завершу швидко, але довелося працювати десять місяців.

На початку травня читачі зможуть ознайомитися з новим моїм романом «Оголений нерв» про події весна-літо-2014 у нашому місті. Зараз зустрічаюся з нашими воїнами-захисниками, з людьми, які були в полоні, з волонтерами, діячами патріотичних громадських об'єднань і маю намір й надалі писати про сучасні події в Україні. І це не дань моді, не дешевий піар, це – наша історія і я – її свідок. Потрібно встигнути написати для наступного покоління, поки живі спогади очевидців та тих людей, які творять нову історію України. Добре пам'ятаю слова класика, Олександра Довженка: «Народ, що не знає своєї історії, є народ сліпців».

Підготувала Дарина Сухоніс – Бутко

Фото 1 Світлана Талан - відкрита та щира людина. Вона запросто спілкується з читачами у соцмережах. І ця душевність властива її дивовижним книгам.

Фото 2 Зустріч з редактором журналу «Бористен» Фіделем Сухонісом у Дніпропетровську під час вручення премії ім.О.Гончара. До речі, це перша зустріч пані Світлани з нашим редактором, а до цього їх спілкування було через інтрнет та по телефону, особливо у важкі часи для Донбасу влітку 2014. «Пан Фідель мене підтримував у найтяжчі години» - розповідає Світлана Талан.

Початок на 16 стор.

Особливий інтерес у органів правопорядку в 1928 р. викликала ініціатива трудових колективів промислових регіонів УСРР (зокрема, Харкова, Придніпров'я, Донбасу) щодо створення добровільних громадських формувань, що отримали назву Товариства сприяння органам міліції (ТСОМ). Вони спільно з радянськими правоохоронними структурами здійснювали охорону громадського порядку, виконували певні адміністративні та профілактичні функції на прилеглих до промислових підприємств територіях. Правові принципи, завдання та форми діяльності вказаних добровільних громадських формувань були визначені постановою Ради народних комісарів (РНК) РРФСР від 25 травня 1930 р. «Про товариства сприяння органам міліції і кримінального розшуку», в якій було чітко визначені умови, порядок вступу до нього та завдання, які встановлювалися перед членами товариства [7, с. 73].

Перші офіційні дані про діяльність осередків ТСОМ відносяться до листопада 1928 р. Члени ТСОМ чергували в клубах, боролися з хуліганством, пияцтвом, самогоноварінням. На свої пости добровільні помічники міліції виходили в неробочий час. Як показала практика, діяльність ТСОМ сприяла не тільки поліпшенню громадського порядку, а й підвищенню виробничої дисципліни: скоротилося число прогулів, аварій, нещасних випадків [5, с. 46]. Вечорами на вулицях стало безпечніше. Робітники, особливо жінки, почали відвідувати вечірні школи, курси, гуртки, клуби та інші культурно-освітні заклади. ТСОМ працювало під керівництвом місцевих органів влади і діяло спільно з апаратом НКВС.

Державні органи всіляко заохочували цей рух громадян, надаючи все більше повноважень громадським. І це не випадково. У другій половині 1920-х рр. в керівництві країни заговорили про низьку ефективність роботи міліції та необхідність її реорганізації. Пропонувалося число кадрових працівників міліції скоротити до мінімуму, а охорону порядку здійснювати змінним складом, який буде комплектуватися з трудящих на підставі громадської повинності. Ця ідея була закладена в перспективний і п'ятирічний план НКВС. Одним з етапів проведення реформ стало правове оформлення статусу ТСОМ постановою РНК РРФСР «Про товариства сприяння органам міліції та карного розшуку» від 25 травня 1930 р. [12, с. 85].

ТСОМ ставали єдиною формою масової участі населення в охороні громадського порядку і створювалися з метою залучення трудящих до активної участі в роботі органів міліції та карного розшуку по боротьбі з порушеннями громадського порядку, хуліганством та самогоноварінням. Товариства перебували в подвійному підпорядкуванні. З одного боку, вони створювалися при адміністративно-правових секціях (комісіях) місцевих рад, з іншого, оперативне керівництво та інструктування громадських працівників покладалося на місцеві органи міліції та карного розшуку.

Членами Товариства сприяння міліції та карному розшуку могли бути особи, які досягли 18-річного віку, які користувалися виборчим правом і не перебували під судом і слідством. Вони мали право:

– складати протоколи про порушення обов'язкових постанов, виданих місцевими виконкомами і Радами;

– вживати заходи щодо припинення порушень громадського порядку у випадках, коли члени ТСОМ є очевидцями таких, сповіщати про них органи міліції або карного розшуку та до їх прибуття охороняти місце злочину, якщо таке мало місце [6, с. 87].

Органи міліції, за згодою самих членів ТСОМ, могли залучати громадських діячів до участі у рейдах з виявлення злочинних «елементів» та до здійснення обшуків (в якості понятих). Добровольці чергували у відділеннях міліції, спостерігали за порядком у громадських місцях. При виконанні своїх обов'язків вони користувалися правами посадових осіб, мали посвідчення і носили нагрудні знаки. В особливих випадках членам Товариства видавалася вогнепальна зброя, яку вони здавали після закінчення чергування. Постанова передбачала і можливість надання членам товариства права постійного носіння зброї. У розвиток Постанови РНК РРФСР від 25 травня 1930 р. НКВС РРФСР розробив типовий Статут ТСОМ, у якому конкретизувалося їх правове становище і структура [12, с. 58].

Організаційно ТСОМ створювалися на великих підприємствах та установах. До складу осередку входило не менше трьох осіб, які на загальних зборах обирали старосту. Великі за чисельністю осередки складалися з ланок на чолі зі старшими, які ставали помічниками старости. У великих містах для об'єднання діяльності осередків ТСОМ, розташованих на території одного міського відділення міліції, організовувалися дільничні бюро. Громадяни, які вступали до ТСОМ не просто відбували повинність, а намагалися реально протидіяти злочинності. Вони добросовісно працювали, надаючи велику допомогу в підтримці порядку на вулицях міст і селищ. У деяких районах великих міст більше половини затримань за хуліганство здійснювали члени ТСОМ.

Як приклад можна навести такі дані. У 1929 р. в Дніпропетровському окрузі діяло 54 осередки товариства сприяння міліції, які об'єднували 1318 чоловік. За рік помічниками міліції було виявлено 72 випадки самогоноваріння, вилучено 39 стволів вогнепальної зброї, розкрито 94 крадіжки та чотири вбивства [14, арк. 64]. Правоохоронці довіряли членам ТСОМ і вважали, що вони здатні самостійно та професійно виконувати слідчі дії. У 1930 р. Товариства сприяння органам міліції та карного розшуку стали невід'ємною частиною правоохоронної системи країни. Вони представляли собою серйозну силу, здатну надати значну допомогу в охороні громадського порядку і боротьбі зі злочинністю. Для членів товариства систематично організовувалися заняття, навчальні збори та конференції. Осередки ТСОМ стали основним резервом для поповнення «низового» апарату райвідділів міліції перевіреними і достатньо підготовленими кадрами.

Подальша централізація державного апарату, формування в країні командно-адміністративної системи поставили перед міліцією нові завдання. Їй належало виконувати функції силової підтримки представників влади при проведенні різного роду «кампаній» (колективізації, антирелігійної боротьби та ін.). Участь міліції в цих заходах показало недостатню ефективність системи управління органами охорони правопорядку та професійну непридатність її співробітників для виконання подібних завдань. Для перетворення міліції в механізм проведення репресивної політики у грудні 1930 р. були ліквідовані НКВС союзних і автономних республік. Офіційною метою цього заходу було посилення спеціалізації в управлінні окремими галузями суспільних відносин, які входили до компетенції НКВС. 25 травня 1931 р. РНК СРСР затвердив перше загальносоюзне «Положення про робітничо-селянську міліцію», а в кінці 1931 р. у складі ОДПУ СРСР було створено Головну інспекцію міліції та карного розшуку [6, с. 153].

Структурні зміни супроводжувалися «постійною роботою з поліпшення кадрового складу міліції». Поряд з серйозними перестановками в міліції пройшли «чистки» рядів добровільних помічників органів правопорядку. Їх діяльність теж перебудовувалася відповідно до вимог часу. А причини для критики ТСОМ вже з'явилися. Серйозні нарікання влади викликали випадки проведення членами Товариства оперативно-розшукових заходів без санкції компетентних органів (наприклад, затримання осіб, нібито причетних до скоєння правопорушень) [13, с. 62].

Оздоровлення товариства було розпочато з перебудови системи роботи організації. З лав ТСОМ було «вичищено чужий елемент», осіб, помічених у пияцтві, хуліганських вчинках або інших компрометуючих діях і пасивних в роботі. Для цього при управліннях міліції областей створювалися комісії для проведення роботи з «чищення» осередків ТСОМ. На них покладалася відповідальність за уважне визначення якостей кожного члена товариства на підставі врахування його діяльності, активності, наявності компрометуючих відомостей або інших матеріалів. Це була не єдина «чистка» ТСОМ. Основним підсумком подібних акцій стало посилення контролю за діяльністю осередків з боку міліції [1, с. 112]. Це призвело до того, що до початку 1932 р. товариства формально залишалися під загальним керівництвом міських, селищних і сільських рад, але на практиці вони повністю залежали від органів міліції.

«Чистки» не позначилися на активності населення. Загальна чисельність добровільних помічників міліції продовжувала зростати з кожним днем. Офіційна ідеологія представляла їх як борців з «класово чужим елементом». Ідеологічне протистояння в радянському суспільстві позначилося і на діяльності цієї, здавалося б, далекої від політики організації. Варто нагадати, що згідно з офіційною версією саме член ТСОМ Іван Потупчик зіграв вирішальну роль у розкритті вбивства Павлика Морозова. Саме він визначив коло підозрюваних, вміло провів допити і очні ставки. До приїзду співробітників ОДПУ він зібрав досить повний матеріал для слідства [8, с. 47].

У зв'язку з посиленням централізації управління правоохоронними органами було визнано необхідним наблизити діяльність товариств до конкретної практичної роботи міліції, організації їх безпосередньої участі щодо охорони громадської безпеки при органах внутрішніх справ. 26 квітня 1932 р. РНК РСФРР затверджує чергову постанову «Про реорганізацію товариств сприяння органам міліції і кримінального розшуку», за якою ТСОМ припинили своє існування, а головною формою участі населення проголошувалися бригади сприяння міліції (бригадмілі) з подальшим безпосереднім підпорядкуванням їх міліційним підрозділам [12, с. 138].

Відтепер бригади сприяння міліції створювалися при органах міліції і виконували свої завдання безпосередньо під керівництвом районних, міських управлінь міліції. До складу бригадмілівських формувань залучалися громадяни, що досягли 18-річного віку та мали рекомендацію з боку партійних, комсомольських або профспілкових організацій та відповідну протекцію міліційних органів [4, арк. 119].

Вказаний напрямок соціально-правової співпраці на межі 1920-х-1930-х рр. мав яскраво виражений ідеологічний класовий характер. Забезпечивши політичний контроль радянського керівництва над системою взаємодії міліції з громадськістю, він став знаряддям залучення широких верств населення до правоохоронної діяльності та набув певних рис публічності та відповідальності. Бригадмілівці допомагали в проведенні оперативно-розшукових заходів, в патрулюванні на вулицях, чергуванні на постах, разом з правоохоронцями чергували в відділеннях міліції, забезпечували громадський порядок під час демонстрацій, святкувань. Бригадмілівський рух швидко охопив всю країну та користувався підтримкою не тільки з боку владних структур, але набув певного авторитету серед трудящих мас, особливо робочої молоді. Наприклад, в 1937 р. за загальносоюзною статистикою бригади сприяння міліції нараховували у своїх лавах більше 350 тис. громадян [6, с. 94].

Висновки. Таким чином, слід зазначити, що функції громадських об'єднань співпраці з органами міліції були досить обмеженими, вторинними, зводячись винятково до завдань сприяння, надання допомоги правоохоронцям. Ці формування розбудовувалися на соціальній основі, під контролем суспільних організацій і були додатками відповідних структур, здійснюючи свою діяльність на засадах елементарного співробітництва. Причинами цього були як низький рівень правової грамотності населення (що неминуче вело до порушень законності з боку громадських діячів), так і зміни політичної обстановки в країні. Заміна цивільно-правових методів регулювання суспільних відносин адміністративними внесла суттєві корективи в форми та методи взаємодії правоохоронних органів з громадськістю. Але держава не відмовилася від допомоги громадськості і не стала ламати налагоджену, ефективну систему, а видозмінила організаційно-правовий статус організації, адаптувала її до суспільно-політичної обстановки і повністю підпорядкувала органам міліції.

Бібліографічні посилання

1. Акименко, В.П. Общественность по охране общественного порядка. / В.П. Акименко. – М.: Знание, 1984. – 174 с.
2. Державний архів Дніпропетровської області. – Ф. Р–1334. Обухівський сільвиконком, оп. 1, спр. 1. Про створення Вільного козацтва, 1917 р., 98 арк.
3. Там саме. – Ф. Р–2686. Виконком Нікопольської волості, оп. 1, спр. 5. Про створення самоохорони, 1921 р., 158 арк.
4. Там саме. – Ф. Р–416. Дніпропетровська міська рада, оп. 1, спр. 270/298. Про створення самоохорони, 1934 р., 240 арк.
5. Ерёменко, В.С. Общественность в помощь милиции. / В.С. Ерёменко. – М.: Знание, 1987. – 84 с.
6. Из истории милиции советской Украины. / под ред. П.П. Михайленко. – К.: РИО МООП УССР, 1965. – 400 с.
7. Каблов, Д.С. Адміністративно-правовий статус членів громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону. Дис. канд. юрид. наук: 12.00.07 / Д.С. Каблов. – Харків: ХНУВС, 2008. – 198 с.
8. Логинов, О.И. История Уральской милиции. / О.И. Логинов. – Екатеринбург: Акта, 2002. – 247 с.
9. Музичук, О.М. Організаційно-правові основи участі громадян в охороні громадського порядку і боротьбі з правопорушеннями: Дис. канд. юрид. наук: 12.00.07. / О.М. Музичук – Харків: ХНУВС, 2003. – 193 с.
10. Попов, В. Ж. Забезпечення громадського порядку в містах України у 1917-1920 рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/.../cgiirbis_64.exe
11. Про робітничу міліцію. Постанова НКВС від 29 жовтня 1917 р. // СУ РСФСР. – 1917. – № 1. – Ст. 15.
12. Советская милиция: история и современность (1917-1987) / под ред. А.В. Власова. – М.: Юрид. лит., 1987. – 336 с.
13. Терентьев, С.А. Правовые и организационные основы участия граждан в охране общественного порядка.Дис. канд. юрид. наук: 12.00.07. / С.А. Терентьев. – М.: МГУ, 2010. – 162 с.
14. Центральний державний архів громадських об'єднань України. – Ф. 1. Народний комісаріат юстиції. оп. 2, спр. 3201. Статистичні довідки, 1930 р., 171 арк.
15. Яковлева Л. В. Діяльність Постійної наради при РНК УСРР по боротьбі з бандитизмом у 1921–1923 рр. / Л.В. Яковлева // Укр. іст. журн., 1991, № 8. – с. 42–53.і

«СТО РЯДКІВ ПРО КНИГУ»

До 85-річчя апостолівського бандуриста - збірка народних перлин

Сучасна українська фольклористика поповнилась чудовою колекцією народних пісень Апостолівського району Дніпропетровської області в записах бандуриста Віктора Івановича Кириленка. Книга «Від колискової – до лебединої» презентує твори широкої тематичної палітри: колисанки, козацькі, про кохання, весільні, соціально-побутові й родинні, чумацькі, рекрутські, заробітчанські та бурлацькі, сирітські та вдовині, жартівливі, зимові обрядові, міщанські; є два детально змальованих весільних обряди, причому один взагалі рідкісний – це коли видають заміж дівчину-сироту. Деякі пісні становлять місцеві варіанти загальновідомих, інші – абсолютно унікальні і можуть вважатися справжніми коштовними знахідками.

Тексти пісень подано у нотному супроводі, книга – подарункова, прекрасно оформлена та за всіма параметрами претендує на кращу в групі регіональних пісенних збірок.

На жаль, самого бандуриста, чий голос можна почути на диску, – вже немає на цьому світі. Віктор Іванович Кириленко (1930 – 1997 рр.) активно продовжував у XX ст. традиції кобзарів-січовиків, якими колись славилась Дніпропетровщина (Січославщина) і які завжди формували своєрідний літопис доби, зберігаючи для прийдешніх поколінь закарбовані в драматичних, ліричних або ж комічних оповідях та оформлені в неповторні музично-поетичні шедеври думки, почуття й емоції пращурів. (Збереглися імена лірників, кобзарів та бандуристів Придніпров'я, які представляють кращі риси траційного напряму. Це у XVII ст. – Д. Бандурко, у XIX ст. Мерешко, Йосип, І. Старченко-Лященко; у XX ст. – Варфолюк, Єретик, Ф. Закора, М. Трубка, П. Маловичко, І. Бут, В. Кириленко, О. Коваль, О. Нирко, В. Кириленко, М. Топчій, С. Лобко, Я. Фурса, М. Титов, Г. Цибко та В. Дезенко.)

Українська народна пісня неодноразово наснажувала людей, зміцнювала їх дух в часи найстрашніших випробувань, захищала і зберігала саму душу України. У цьому є велика таїна. Чому так відбувається, пояснити неможливо, але кожне щире українське серце здригається і завмирає, заворожене, коли чує рядки: «місяць на небі, зіроньки сяють», «стоїть явір над водою, в воду похилився», «в кінці греблі шумлять верби»… Коди нації, вплетені в сакральні узори витоків світу, всього, що становить святу, предковічну й непорушну основу Добра, говорять до нас. Хто хоч раз пережив відчуття єднання з егрегором батьківщини через її мистецтво, завжди нестиме в собі іскру вічного вогню, готову запалити й інші серця.

Віктор з раннього дитинства чув багато народних пісень і був зачарований їх неймовірною силою і красою. А коли в молодих літах ще й освоїв гру на бандурі, то повністю присвятив себе пошукам і відродженню пісенної спадщини рідного краю. Значною мірою на його життєве призначення вплинула мати Євдокія Корніївна, яка знала величезну кількість пісень і співала їх сину з пелюшок, а також вчитель Олексій Нирко – великий патріот, який пройшов сталінські табори, коли був ще юним, та насамкінець передав улюбленому учневі керівництво Нікопольською капелою бандуристів. Віктор Кириленко записав і озвучив понад дві сотні автентичних текстів у нотному супроводі, виступав із публічними лекціями, пропагуючи українську народну творчість.

Гідним підсумком діяльності цього невтомного митця є згадуване тут видання, упорядником якого виступив відомий кобзарознавець Микола Долгов. Він же – автор вступної статті, а також – паспортизації про інформаторів пісень.

Збереження етнографічної пам'яті народу – справа непроста, вона вимагає не тільки справжньої зацікавленості, а й наукового підходу. Микола Олексійович – кандидат філологічних наук, його дисертація була присвячена розвитку традицій та видозмін у бандурництві Придніпров'я XX ст. Розуміння того, наскільки цінним є внесок до скарбниці народного мистецтва таких особистостей як Віктор Кириленко, породило ідею книги. Але виношувалась вона довго, адже заздалегідь було ясно, що до створення такого видання не можна підходити формально – його талановитий зміст вимагав такого ж талановитого, майстерного і небайдужого зовнішнього виконання, тому довго вирішувалось питання ілюстрацій, фінансування тощо. І ось видання готове. Ми попросили упорядника збірки Миколу Долгова прокоментувати його творчий набуток.

- Коли береш до рук книгу «Від колискової – до лебединої», найперше приємно дивує якість, однак, засмучує, що наклад всього 200 примірників. Розкажіть, будь ласка, про хід реалізації задуму.

- Історія почалася ще у 1994 р., коли цю книгу мала видрукувати київська «Довіра». Але художник Володимир Падун, який досконало вивчив петриківський розпис і має декілька робіт відомих майстринь із Петриківки, не вклався у стислі терміни з ілюструванням збірки, що мала тоді назву «Гей, гук, мати, гук!». Ілюстрації були чудові, з використанням елементів фауни і флори... У той час державні видавництва припиняли своє існування.

Потім були роки пошуків спонсора. Звертання до фонду Сороса…

Ось нарешті влітку минулого року вдалося через рідних відшукати мецената в особі пані Лідії Шаєнко. Робота розгорілася. За півроку ми разом з головними учасниками цього проекту підготували збірку пісень «Від колискової – до лебединої» до друку. Переднє слово написала доктор філологічних наук, професор Дніпропетровського державного університету Клавдія Фролова, текст від упорядника вміщено українською та англійською мовами. Книга рецензувалася доктором філологічних наук, професором В. Чабанеком (Запоріжжя), доктором філологічних наук, професором Р. Кирчівим (Львів) та мистецтвознавцем, членом Спілки художників України В. Старченком (Дніпропетровськ).

Наприкінці січня 2015 р. довгоочікувана книга побачила світ у видавництві «Акцент ПП», але у зв'язку з падінням гривні вдалося ледве видати 200 примірників.

Головна роль у оформлені книги належить висококласному спеціалісту з макетування, талановитому художнику Костю Ткаченку, а також відомим митцям петриківського розпису, заслуженому майстрові народної творчості України Марії та народному художнику України Андрію Пікушам.

- Цікаво, як Ви їх знайшли, хто вибирав малюнок для обкладинки?

- Макетувальник запропонував подружжя Пікушів, і я погодився. Так само – з обкладинкою. Пікуші зробили, Кость запропонував два варіанти, я вибрав цей.

- До кого, в які установи потрапить дана книга, як Ви її поширюєте?

- По-перше, само видавництво поширює книгу в обов'язковому порядку 17-ти адресатам, в основному – на Київ. А решту – доводиться самому.

- Чи плануєте перевидавати цю красу з часом?

- Ще коли був тільки електронний варіант, вже дехто пропонував перевидати, якби лишень знайшлися спонсори. Радили навіть звернутися у Арт-центр Пінчука.

- Миколо Олексійовичу, які у Вас творчі плани окрім цього проекту, якщо не секрет?

- На другий проект мене надихнула книга «Савур-могила», що її видав незабутній Віктор Антонович Чабаненко, з яким ми були знайомі й якого я дуже шаную, як вченого і як громадянина.

Так вийшло, що досліджуючи тривалий час свій родовід на основі розповідей родичів та матеріалів Дніпропетровського державного обласного архіву, я попутно зацікавився історією Самарівки, звідки я родом. Переконаний, що кожен свідомий громадянин України повинен знати своє походження, щоб не залишитися Іваном без родства, або ще гірше – перекоти-полем. Мене тішить, що багато людей, які колись мали російські корені, як і мої предки, до речі, по-справжньому люблять свою рідну батьківщину Україну, пишаються нею і готові її боронити.

Походження Самарівки, яка спочатку була хутором Золотим, селом Олександрівкою, а потім селищем Самарівкою (нині входить у межі Дніпропетровська) я виклав у монографії «Самарівка у вирі історії». Місце тут давнє і знамените. Археологи зафіксували два поховання III-I тис. до н. е. епохи енеоліту. Поруч, всього за два кілометри від хутора, закладався Катеринослав-I, пізніше на його місці була німецька колонія Йозефсталь (по-місцевому Йосипівка). Є важливі документи з Петербурзького архіву та збережені давні світлини. Наприклад, зовсім недавно я дізнався, що мій прапрадід Дей Минаков був купцем I гільдії й обирався головою Катеринославської думи у період із 1864 по 1876 роки. Є надзвичайно цікаві факти про життя німецьких колоністів та дружні взаємовідносини з місцевими хуторянами. Макетувальник уже працює над цією книгою, а далі покладаємося на спонсорів. Гадаю, у нас знайдуться такі люди.

Для довідки. *Долгов Микола Олексійович у 1980 р. закінчив Дніпропетровський держуніверситет (нині – національний ім. Олеся Гончара) і отримав фах філолога. Кандидат філологічних наук. У 1989 р. очолив і провів плідну фольклорну експедицію в місця компактного проживання українців у восьми районах півдня Омської області (РФ). Автор монографій «Колядки і щедрівки» (1990), «Світанкові струни Надпорожжя» (1995) і статей у навчальних посібниках із народознавства «Ярина» (1993), «Рай-поле» (2001), друкувався у «Записках Наукового Товариства імені Шевченка» у Львові (2001). Крім того, упорядкував і видав пісні Апостолівщини в записах бандуриста В. Кириленка «Від колискової – до лебединої» (2014).*

У співавторстві із заслуженою журналісткою України Г. Півняк на обласному телебаченні вийшов фільм про бандуристів «Співці рідного краю» (1993). На обласному радіо з 1995 по 1998 рр. вийшов цикл його передач «Грай, бандуро!», де М. Долгов був автором і ведучим; часто друкується на сторінках обласних і республіканських часописів (в т. ч. і в АРК) зі статтями на теми краєзнавства, фольклору й генеалогії.

Член Дніпровського генеалогічного товариства.

Підготувала Мирослава Чабаненко,
член Спілки журналістів України

«З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ»

Вельмишановні співвітчизники!

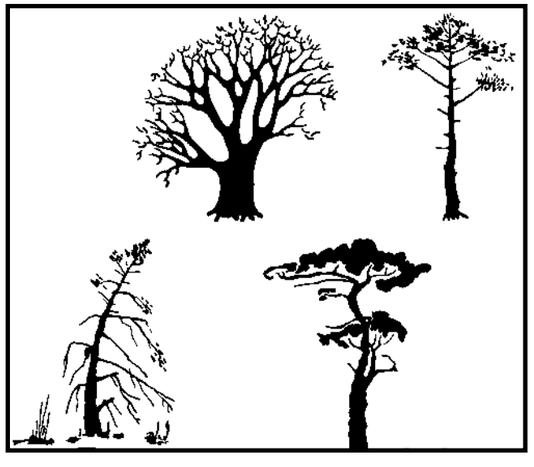

Ота Осінь ні золотиста ні серебриста. Вона більш іржава....чому?

Вчора Треба лізти на горище. Поставив драбину, вже майже там, а вона як підсковзнеться... як кіт ухватився за одвірки (видно ще щось лишилось від практики футболу), виліз. Задихався з переляку. Злазити, поставив драбину чуть не вертикально, щоб не сковзалась. Злазю, штани зачепились за одвірки - майже вісю в повітрі. Якось відчепився, зліз, захекався, чхаю. Кажу пора тікать в Флориду. А там море заливає, річки, озера стають солоними, так хоч соли огірки.

Нині встав раненько щоб замінити фільтер біля насоса що качає воду з колодязя. Відключив воду. Вовтузюсь довгенько і ніяк не можу відкрутити абажур фільтра. Прибігає дружина Раїса. НЕМА ВОДИ. Та це я відключив, міняю фільтер. Нарешті якось розгвентив абажур. Почистив, прикрутив - кажу є вода.

Сів снідать, тоді лусь себе в лоб - забув вставить фільтер. Знову без води пару хвилин - далі все в порядку. Оце Осінь?

І пригадалась Ліна Костенко:

«І засміялась провесінь: Пора!
за Чорним Шляхом, за Великим Лугом -
дивлюсь: мій прадід, і пра-пра, пра-пра -
усі ідуть за часом, як за плугом.»

Так приписано що ми всі йдемо за часом як за плугом.

Іларіон Хейлик (США)

«НАШІ ПЕРЕКЛАДИ»

ведучий рубрики Сергій Дзюба

Христо ЧЕРНЯЕВ

Болгарський поет, есеїст.

Народився 1930 р. в м. Варна. Навчався в містах Бяла і Русе.

Автор тридцяти семи поетичних книжок та збірок есеїстики: «Лірика», «Життя, що не вмирає», «Далекі вокзали», «Срібні світанки», «Герґьовський дощ», «На березі Янтри», «Старопланіські дні», «Узбережжя», «Порадіймо літу», «Пісочний перстень», «Голодні вірші», «Багаття», «Вершинами і стежками», «Апостоли болгарського духу» та ін.

Працював завідуючим відділу поезії в літературних часописах «Пулс» та «Пломінь», головним редактором редакції болгарської літератури на Національному радіо.

Твори перекладені англійською, французькою, іспанською, арабською, хінді, російською та іншими мовами.

Член Спілки болгарських письменників.

Лауреат Міжнародної літературної премії імені Пантелеймона Куліша.

ЄФРЕМОВІ КАРАНФІЛОВУ

Не гнуздайте нахрапом ніколи в житті лошака,
не прив'язуйте туго його до обори,
не кажіть, що немає куточка під небом просторим,
де б хоч раз норовистий табун не брикав.
Хай не знає вуздечку залізну на смак він ніколи
і велику скорботу про втрачену далечину.
Бо ж без нього сумним і порожнім стоятиме поле,
якщо він не розбудить іржанням поранню весну,
якщо він – плоть від плоті безмежжя і світла, і світу –
не шугне, мов стріла блискавична, в долину й ліси,
якщо він в полум'янім пориві не буде горіти,
наче іскра, яку воскресив...
Не гнуздайте нахрапом ніколи в житті лошака.

* * *

Вернися в найрідніший край. Твій путь
крізь часоплин і пагорби черлені.
Там знов надії поміж трав ростуть.
Туди струмлять дві рейки, наче вени.

Вернися тихо мудрецем. Пройди
на свій поріг між станцій при окрузі.
Свої останні дні там знайдеш ти
й своїх останніх найщиріших друзів.

Вернись додому птахом навесні,
вернись, мов крокус, квітом на світанку,
де від повітря й променів п'янів,
згоряючи щоразу до останку.

На радість і скорботу повернись…
до двох могилок скромних край дороги,
тих, що і душу, і буття колись
тобі дали на обширах розлогих.

* * *

I

Якщо тут блиск пожух до краю
й жарини вугліють надмір,
десь іскри до небес шугають
світліші вечорових зір.

Якщо тут душ своїх не знаєм,
глухі до серця голосів,
то, значить, десь таки сіяєм
крізь глуш незайманих лісів.

Якщо бліде украй щоденство,
і не літаємо до меж,
то десь же й маємо шаленство
і непоборний захват теж.

II

Шукай себе у птиці білій,
в кульбабі, в завтрашніх листах,
у погляді, у загрубілій
руці, що в камені зроста.

Блукай, розсіяний у часі,
розчинений поміж людей,
знайди свої в столикій масі
неквапно і лице, і день.

Хай прах земний ти будеш рити,
нехай тебе мороз пече,
та мусиш сам себе відкрити
і воскресити ще і ще.

ТВОРЕЦЬ

Ти, хто дає навік душі поживу
у слові та у смислі пресвятому,
не є далеким благові людському,
та поза каптажем діянь олживих.

В очах твоїх росте й бринить сльозою
небесна просторінь вся чорно-синя.
Ти ухопив рукою хмаровиння,
де град чи блискавки тяжать грозою.

Перо твоє – проміння; звідти плине
жарина найжаркіша сонцеграю,
й ім'я твоє у ґрунті проростає
і пагонами сходить весняними.

Прости усіх, хто на хулу не здатен,
адже твій ореол їх завше спинить.
Дивись, предтеч своїх достойний сину,
сліди зубів на мештах в тебе знати.

І хай пророцтво збудеться до фрази:
земля вбере в зелений цвіт природу.
Бо любиш ти лише святу свободу,
а не букети, втиснені у вази.

ЄДИНА ЛЮБОВ

Я виліплю тебе з землі.
Бо навіть крицю слабить хиба,
щоб зберегти тебе навік –
ти ж вічна, як цілушка хліба.

Щоб загубитися в дощах,
життя закваскою бродити,
тебе пилком з густих медів
скрізь бджоли рознесуть по світу.

Я виліплю тебе з небес –
щоб ти була далеко й близько
й над невмирущістю землі
від тебе сніп проміння бризкав.

Зіллєшся з хмарою, струмком;
твоє освячено начало,
щоб бути всесвіту кінцем.
І тлінне щоб нетлінним стало.

***

Тебе покличу, наче цвіт
на яблуні чи на айві, я,
який од тіні не тьмавіє
і повнить пахощами світ.

Простори світлі й голосні
падуть нараз пташиним криком,
і гімну таїнство велике
розкриється в тобі й мені.

І в золоту свободи мить,
коли усе навколо тане,
подяку щедрими дарами
од вітру і садів прийми.

Твоєї вічності десь там
відкриється вікно незнане.
І чаша днів твоїх зів'яне,
та я спасу тебе життям.

Тож відлети, неначе цвіт,
в якому втіхи вже немає,
який, спадаючи, лишає
знайомі пахощі між віт.

КАМІНЬ

Спізнав твій норов гордовитий –
тупий чи гострий, наче ніж.
Що в полум'ї тебе гнітити,
що у скорботі – вистоїш.

В подобі скель, що мов завмерли,
в палаців розкоші й красі
ти не тремтиш од мрій химерних
чи від пташиних голосів.

Тебе качають роки й ріки,
пустошать сонце і дощі,
щоб зрозуміли недоріки,
що ти – той самий у душі.

Штовхнем тебе. І повні жалю,
що ми – і мрії, і гадки –
живемо тут нікчемно мало,
а ти переживеш віки.

СТАРА ПЛАНІНА*

Помежи Тімоком** і морем,
там, де стежки й поляни в травах,
лягла на серце ти просторо,
немов легенда величава.
Там, де думки – мов пілігрими,
мене приваблюєш сама ти,
і все ж китом тобі незримо
цю землю на собі тримати.

** Назва Балканських гір в Болгарії.*

*** Річка на Балканах, яка витікає із західної частини хребта Стара Планіна і на 15 кілометрах є природним кордоном між Болгарією і Сербією.*

МОРЕ І СУША

Іскриться синіми лиманами
бурхливе море на вітрах
і бурунами неслухняними
клює свій берег, наче птах.

А чайки топчуть піну в галасі
від сполохів морських іскрінь,
і їх несе, де ген прослалася
курна, гаряча широчінь.

Аж тільки суша із халупами,
з мушвою, запахом важким –
могильник з риб'ячими трупами,
а не привільна моресинь.

І хвилі там застигли в камені,
і омертвіла світу твердь.
Що стануть чайки отуманені,
зриваються із криком геть –
туди, де море світ погойдує
і вимальовує свій пруг,
і де ведуть одну мелодію
життя і смерть, і все навкруг.

РУЖА

А серце завжди те́пло прийме
самітну придорожню ружу,
запилену, заледве зриму.
Чи ти молебень їй одслужиш,
чи возвеличиш навіть гімном,
вона в прийдешнім часі й світі,
коли в засиллі штучних квітів
і поміж нами стане зимно,
нехай пульсує кров'ю в венах
її ледь вицвіле знамено,
її усмішки блиск несмілий,
де бджоли хмарами роїлись,
покрай якої в переводи*
дзвеніли птахи та підводи,
і мати б скромно чоловіку
стебло і просторінь велику.

Аби не спомин лиш довіку.

** Мелодичний варіант піснеспіву; різновид розспіву на той самий текст.*

ЧЕРЕШНІ ДОЗРІЛИ

Черешні вже дозріли. Чорний шпак
клює їх заповзято і п'яніє.
День синій і простий лежить, однак
весна собі поволі даленіє.

Було, колись ти, босий одчайдух,
вилазив на черешню постарілу,
в пориві перехоплювало дух,
і випромінював красу і силу.

Тепер, статечний, станеш під гілки,
весна собі поволі даленіє...
І від проміння робишся зірким,
й зоря щаслива в листі паленіє.

ЛИПНЕВИЙ ДЕНЬ

Духмяно пахнуть м'ята й мед,
і мліє літо в сінокосах.
А діти соняхів букет,
немов сонця, над світом носять.

Тремтить в задусі далина,
тріпоче одіж небокраю.
Ножем баштанник кавуна,
навпочіпки присівши, крає.

Упрів од спеки спраглий кінь,
хропе і креше копитами.
А полум'яна широчінь
не озивається птахами.

Вляглася хмара оддалік,
суціль вершинами підперта.
І літо загубило лік
цикад і цвіркунів концертам.

А щойно вечір упаде
і над людьми, і над садами,
роздує вітер тихо десь
жарину угорі над нами.

ДІВЧАТА

В прозорих і яскравих сукнях
ідуть і сяють, як сонця.
І дощ весняний ллє безпутньо,
і безтурботність – до лиця.

Бетонно-скам'яніле місто,
де їхній дух наскрізь пропах,
вогонь співає з вуст їх чистих
і молодіє на очах.

Їх безліч, ще й пустують, ніби
краплинок дощових потік.
Під світлих капелюшків німбом
цвітуть. Та тільки раз в житті.

ПІСНЯ

Оця маленька пісня
зродилась не в мені,
по схилах кам'янистих
її струмок приніс.
Під мудрість перелиту
у білий шепіт трав,
він зорі напоїти
встигав, коли ти спав –
холодний і потрібний,
і свіжий, і новий,
пилок їх чистий, срібний
в нуртовищі стихій,
які і сильна, й синя,
що аж цвіте гряда,
без бруду в шумовинні
несе дзвінка вода.

ПОЕЗІЯ

Поезія не проминає
в повітрі,
у землі,
у винах.
Вона – в потребі
Батьківщини,
неначе коник,
непримітна.

Ми все вчимося
бачити її,
і прочувати,
й передбачати,
насправді ж
вона
утричі простіша є,
як небо, всеосяжна.

І всупереч різним теоріям,
стилям
й абстракції,
вона повториться в живому подвигу
чи розцвіте в акації.

Поезія
дає
слабкому – кров,
жар – сильному.
Поезія –
не форма
і не слава.
Світ – найпростіший.
І наймиліший.

© З болгарської переклав Микола Мартинюк
(м. Луцьк, Україна)

«НА КОНКУРС Івана та Марусі Гнип»

«З душею зараненою йшов додому воїн...»

Артем Тютюнник торік закінчив чернігівську школу № 3. Нині він – першокурсник технологічного факультету Чернігівського національного державного педагогічного університету імені Тараса Шевченка. У своїх віршах юнак, якому нещодавно виповнилося 18, розмірковує про добро і зло, про місце людини у Всесвіті. Філософський вимір світу Артема – це усвідомлення відповідальності за свої вчинки. Адже життя кожного з нас – це мозаїка зроблених нами справ.

ДЕМОБІЛІЗАЦІЯ

Притихли стогони. Тільки тиша і трави...
У роздумах воїн сумно згадував бій.
Він міг дочекатись над собою розправи,
Та раптом голос покликав його – не злий...

І промінь Віри у темряві ясно сяяв –
Той, що просив бійця врятувати цей світ:
«Свою державу, наш дім захищати маєм,
Ми переможем – здолаєм навалу бід!»

З душею зараненою йшов додому воїн,
Залишивши жах за своєю спиною…

«МУДРІСТЬ» ЗГУБИЛА НАС...

Ніби й парадоксально,
Але до жаху реально, –
«Мудрість» згубила нас:
Ті ж граблі – щораз!

Думали: розпуста – свобода –
Рай для рабів і народу.
Роби, що хочеш і будеш вільним?
Така «свобода» – це божевілля!

Навіть птахи – не вільні –
Селяться у шпаківні,
Й не мають такої потреби –
Жити лише для себе…

Створюєм демонів – для бід,
Раз-по-раз затьмарюєм світ.
Хоч вільнодумство – бути собою,
Вирізняючись чистотою.

Я – вільний? Чи пристрастей раб?
Кому потрібна «мудрість» оця?!
Хто я? Людина, машина, прах?
Запитаю в Творця.

ЦИФРИ

Суб'єкт, індивід, людина...
Та як не назви! Те ж саме.
Бо все одно – всередині...
Системи.
Кого завгодно можна побачити,
Кого завгодно можна описати.
Метод простий – лише макулатура,
Папери й цифри.

Цікаво, ким можна бути тут,
Окрім як машиною?
Створили громаду,
Створили структуру поведінки.
Мета – контроль,
Мета – життя... Паперове.
Цікаво, хто я? А хто ти?
Папірцям видніше...

Але ж... Я – хто завгодно,
Тільки не я!
Не можна, не можна
Говорити словами;
Неприпустимі діяння.
Ніхто й не побачить, не почує.
Всіх цікавить лише одне –
Цифри. О, так...

Пам'ятаю, як не розумів
Нумерофобів.
Тепер уже ясно,
Чому так цих цифр бояться.
Бо, зауваж, то –
Твоя особистість...
Розчиняється всередині
Цього циферблата.

Біжимо від світу всередину себе.
Боїмося світу. Людей.
Біжимо... В далечінь.
І реальність стає сном,
Сон стає реальністю.
Де правда? Де межа?
Куди йти? Світ – настільки сірий...
А, може, ми?!

ЧИСТЕ КОХАННЯ

Кохання має бути чистим,
Як світло місячне в пітьмі,
Немов коралове намисто,
Яке нанизуємо ми.

Збудуй міцні від зради мури,
Бо зрада – то навік тортури...

Артем ТЮТЮННИК

Бандуристка та співачка від Бога - Голенко Майя Федорівна

(До 75-річчя від дня народження артистки)

У 2015 р. виповнюється 75 років від дня народження нашої талановитої землячки, лауреата Шевченківської премії Майї Голенко (1940-1993), видатної бандуристки, співачки (лірико-колоратурне сопрано), народної артистки України. Життєвий шлях бандуристки не відрізнявся якимось особливими подіями, і все ж мешканцям нашої області цікаво дізнатися, що Майя Федорівна народилась 19 травня 1940 р. у мальовничому селі Котовка, Магдалинівського району, Дніпропетровської області. Від природи вона мала добрий голос і мріяла про музичну освіту. Мрії сільської дівчинки справдилися. Вона закінчила Полтавське музичне училище ім. М. Лисенка у 1961 році та Київську консерваторію у Сергія Баштана та Діани Петриненко, 1971 р. У 1961-1993 рр. виступала у складі тріо бандуристок - разом з Тамарою Гриценко та Ніною Писаренко, які теж закінчили Полтавське музичне училище.

Тріо виконувало: українські народні пісні, твори вітчизняних і зарубіжних класиків, сучасних композиторів — Г. Подельського («Люблю тебе, мій краю рідний»), І. Шамо («Червона рута», «Ой, вербиченько», «Чебрець»), О. Білаша («Серед літа», «Вишня»), І. Сльоти («Ми на човні»), В. Соловйова-Сєдого («Солов'ї»), Є. Козака («Над річкою бережком»), А. Пашкевича («Синові», сл. В. Симоненка); українські і зарубіжні композиції: «Ой у полі верба», «Скажи мені правду», «В чарах кохання», «Зелененький барвіночку» (в обробці З. Кротенка), «І шумить, і гуде» (в обробці М. Голенко), «Ой три шляхи широкії», «Гаєм зелененьким» (в обробці Є. Козака), «Глибока криниця» (в обробці В. Кирейка), «Соловейко» М. Кропивницького, «Ішов козак потайком», «А льон цвіте», «Баркарола» М. Лисенка, «Щедрівки» В. Стеценка, «Поема» З. Фібіха, «Неаполітанська пісня» П. Чайковського, пісні Д. Шостаковича, «Незабутній вальс» А. Кос-Анатольського, «По діброві вітер віє» (сл. Т. Шевченка), «Сину, качки летять» (сл. М. Ткача).

Концертна діяльність М.Голенко відзначена званням Народної артистки УРСР у 1990 р. Державна премія ім. Т.Г Шевченка була присуджена М.Ф. Голенко у 1975 р. разом з Т.М. Гриценко та Н.Д. Писаренко за концертні програми 1973-1974 років. Саме у 1975 р. про виконавську майстерність цих красивих і талановитих дівчат писала вся українська преса.

Померла М. Голенко 24 грудня 1993 р. в Києві, де й похована. В фондах Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д.Яворницького зберігається кілька грамплатівок, де є українські пісні у виконанні знаменитого тріо бандуристок за участі нашої землячки Майї Голенко.

Бекетова В.М.,
заступник директора по
науковій роботі ДНІМ
ім. Д.І. Яворницького

«З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ»

Цей лист можливо викличе у когось роздратування. Але будемо відверті – більшість у ньому правда. А тому, якщо нам справді не байдуже якою буде Україна, то давайте дослухаємося до нашої щирої землячки з Торонто. Отож, сприймаймо відверті думки української патріотки не як образу, а як родинну та добру пораду до дії…

Редакція.

ДУМКИ НЕ БАЙДУЖОЇ УКРАЇНКИ З КАНАДИ.

Мої особисті спостереження з моїх поїздок по Україні в автобусах. Це такі: Дорога з «великого міста» до райцентру і далі через Рівне, Житомир до Києве з вибоями, не направлювана, але хати чисті з надвору, бігають кури, гуси, городи засаджені, квіти, соняшники. Кожних кілька км видніють церкви розмальовані на голубий, синій колір. Ці хати при шосе і подвір'я упорядковані. У районому центрі центр міста гарно розбудований, гарні дороги, але бічні на всіх передмістях - це ями, баюри, мене таксівка не хотіла везти через кількість води, але хати чепурні, обгороджені, квіти, городи. На селах Волині господарки обгороджені, загосподаровані, любо дивитися, мають вбільшості тверді дороги. Їздила з Ковеля до Камінь Каширського по Поліссі, де я народилася. Щиро Вам скажу, що найбільш упорядковане є Полісся, бо чоловіки не виїжджають на заробітки, а працюють на своїх господарствах. Якщо навіть їдуть, то в більшости до Білорусії та Польщі на короткій сезон, тримають порядок біля доріг, які залиті асфальтом. Коли минути автобусом Рівне то до Житомира ще видно добрих господарів, а там до Києва - вже не далеко - та багато бідніше, церков невидно. Їздила до Батурина, то на північ упорадковані дороги, містечка, на селах не була. Коли вже їхати на південь Черкаси і Канів, господарки менші, бідніші хати, кури не бігають, не видно корів, що пасуться, не видно церков, не видно квітів. Коли вже минути Київське море і їхати на Луганськ, то це видніють бідні хатини, без господарок, без садів, без городів, а на полі видніють купи насипані з землі, яку викопували будуючи шахти, чи шукаючи за покладами. У Луганську на виборчих станціях працювали жінки, я була спостерегачем в 2006 році, питалася де чоловіки? Говорили, що перепилися, повмирали, стали каліками на шахтах і повмирали, або сидять і п'ють, жінки працюють, заробляють та утримують п'яних чоловіків. Нема господарів, чоловічих рук втримувати господарку, молодь втікає до міста, або до Росії на заробітки, пропадає, жениться з московками. Ніхто не розбудовує села. Наймала з донькою в 2012 році авто з водієм та їхали до Чернівець, минали Гуцульщину, заїжджали до Городенки, містечко, упорядковане, околиці при шосе гарно виглядають, а в середині сіл не була. Через Чернівці - поїхали на південний схід попри Дністер, ціль була доїхати до Крижополя, де народилася моя мама, це залізнична станція на дорозі з Жмеренки до Одеси, тепер 18 км до Молдовської границі. Та вся дорога до Крижополя - це тяжко описати, побережжя Дністра зруйноване розбудовою електричних станцій, ями, бульдозери копали чорнозем і кудись вивозили, а дорога на Ямпіль - це страх і жах, без написів, позначок, колись м'які дороги були в ліпшому стані, а це ми мали щастя, що наш водій знав кожну дорогу, бо він возить туристів. Моя донька добрий водій, але вона не доїхала б до Ямполя, а потім до Крижополя. В Крижополі добрі дороги, тоді поїхали до Городківки (колишня М'ясківка, 7 км. від Крижополя, там народилася моя бабуся, і там усі заводи през. Порошенка, чорнозем, цукрові буряки, дорги не догляджені, це мене дивувало, бо з цукроварень і заводів є гроші. Поїхали на Вінницю, верталися після гарної візити в Крижополі з великим патріотом, націоналістом, уродженцем Крижополя п. В'ячиславом Березовським та бібліотекою, де була призентація моїх книжок, з пані Оленою, патріоткою і її однодумцями в бібліотеці. Дорога до Вінниці була не погана, а гетелі такі брудні, ми були в п'ятьох, та не могли винайняти, бо брудні, страшні, знайшли один можливий. Переночували та поїхали північною дорогою на Тернопіль.

Ціль побачити селе Супранівка, 8 км. на захід від Підволочиськ, залізнична станція з давніх часів. Дорога, що веде на Тернопіль можлива, але коли ми приїхали в село, біля станції порядок, а в село не могли в'їхати авто, бо заросла бурянами, колись два вози могли розминутися, а тепер хіба ровером їздити та пішки. Зайшли на господарку городами, зілля мені було по плечі, я не дуже висока, з Вам по груди, нова хата, яку побудувала з Канади моя свекруха - живе правнук її брата - чиста, а ввесь город у бур'янах, стара хата, де народилася свекруха стоїть як погнилий гриб, схилилася в землю, вікна побиті, двері перекошені, ніхто не хоче її розібрати на дрова та очистити город. Люди стали недбалі, дороги колись чистило село, а тепер думають, що це держава має зробити. Всі тільки хочуть заробляти великі гроші. В Галичині чоловіки і жінки по Європі та Канаді на заробітках, а їх села запущені, живуть старі бабусі та дідусі, які не мають вже сили обробляти ті городи та чистити дороги. У Канаді в Торонто найбільше молодих людей з Галичини, багато менше з Волині, а трохи з Києва, а вже з дальших околиць півдня чи півночі та сходу - тільки фахівці по комп'ютерах. Найбільше загосподароване західне Полісся та Волинь. Галицькі села це руїна. Духовність людей в Україні під впливом комунізму змінилася, та пропоганда, що всі мають жити однаково не відійшла, за комунізму всі не жили однаково, бо партійні мали свої крамниці, куди звичайні люди не мали доступу. Тепер ставлять справу, що за все має дбати держава. У «великому місті» по великих кам'яницях коридори брудні, темні, страшні. Жарівки перегорять, нову не вкрутять, бо хтось собі викрутить. Помешкання, де живуть чисті, з килимами, а коридори страшні, двірники віником ніби замітають, а за поруччя не можна триматися, я мушу триматися, то входила до знайомих на 5-й поверх з чорною долонею. Життя на показ, дуже добре вдягнені, а ніхто не хоче приложитися, щоб той коридор, куди входять 10 власників чи квартирантів, щоб світився від чистоти. Наприклад їхала автобусом коли топився сніг, при дорозі купи сміття з білими пластиковими торбами. Питалася своїх знайомих, чому при дорозі стільки сміття, відповідь була, що люди з авто викидають, як їдуть, але сказали, що до Великодня почистять, але чому кидати через вікна авто білі торби з сміттям - відповіді не було, бо в Канаді була б велика кара до $500? Їхала перед Великоднем - жінки з граблями, збирають на купи те сміття і палять. Жінки, а де чоловіки? У Канаді ніхто не кине білої хустинки при дорогах, нема сміття, люди дбають про чистоту. Скажіть мені, що наші 4 президенти навчили наш народ? Що вчить школа? Що вчать батьки? Всі мої знайомі говорили, що наука в Україні є на високому рівні, дивляться на Захід як на гнилий захід, але можу сказати, що в Україні треба працювати над кожним селом, кожною школою, щоб виховувати людину, яка буде шанувати свою батьківщину, працювати для неї. Еміграція зіпсувала Українське населення посилаючи за совітських часів посилки, бо жаліли своїх рідних. Самі бідно вдягалися, не їздили на вакації, бо це дорого коштує (путьовок у Канаді і США не має), а в Україні дивляться на реклями по телевізору і думають, що таке життя в Канаді чи США. За 22 роки виросла нова генерація людей, а ті що мали до 10 років тепер по 32 - це вже вихованці демократії, не хочуть у своїй країні працювати по селах, містечках.

У Дубно на вулиці, де живе донька мого двоюрідного брата, дорогу що не можна було перейти від болота, води, переробила турецька компанія, а наші люди не мають роботи. За цю роботу місто дало половину грошей, а решту мешканці вулиці склалися. Побудували дорогу вище так, що вода заливала подвір'я, не зробили вівдводжувачів води по краях дороги, та вода залила частину городу моєї родички та всіх сусідів. У «великому місті» здирали асфальд та клали бруківку, не Українці, а турки, а наші не мають праці. Питалася інженерів у «великому місті», чому турки? Мають машинерію, а наші не можуть купити машин та дати працю чоловікам. У Канаді вулиці замітають, прибирають станції автобусні, всюди - чоловіки, а в Україні - чоловіки "мають вищі аспірації" не хочуть замітати, жінки мають це робити, а як приїжджають до Канади то ще гірші роботи виконують. Працюють по трьох роботах, днями, вечорами, по суботах і неділях, щоб як найбільше заробити, а в Україні - спихають всяку роботу на жінок. Це треба виховувати народ, від найменших подробиць, не тільки показувати реклями по телевізору, виховувати заздрість, бо всі не будуть жити так, як на образках. Є хворі, старі, каліки, добрі господарі і господині та лініві, п'яниці, тому треба починати від пелюшок виховувати дитину правильно, а потім по школах, щоб суспільство не жило на брехні, хвальбі, заздрості, лінивстві та тільки думало: «Скільки нам держава дасть?» За Польщі ніхто не мав пенсій, селяни мусили вижити з поля, по містах мусили заробити на старість, за школи треба було платити, не тільки за університет, а також за гімназію, до 7 кляс держава покривала кошти, а далі оплачували батьки. Тепер все вимагають від держави. Каліки не мали пенсій, жінки йшли родити не мали оплачених три роки чи скільки, коли вони в декреті. Люди жили - дороги були м'які по селах, але всі вибоїни, ями були засипані, рівчаки при дорогах були викопані, щоб вода збігала, держава цього не робила, чоловіки з села спільно робили, дбали, а що тепер з нашими чоловіками: шукають, мені так сказав один єпископ, щоб була гарна дівчина, машина і хатина. Щоб їм легше пожити. Коли у Канаді люди не працюють: один день на Великдень, один день на Різдво, один день на Новий рік і 6 днів - понеділків - державних свят. Скільки в Україні є свят, коли люди не працюють? Скільки разів хочуть відпочивати на рік? Мії тато, як священик у житті не мав вакацій. Тепер усі молоді тільки думають як поїхати на рибалку, полювання, вакації, а про те, що городи заростають бур'янами та дороги з вибоїнами, ніхто з них не дбає, держава має давати високі пенсії, хворим, калікам, жінкам на декреті по 3 роки, у Канаі 15 тижнів, а безплатно можуть брати від півроку до року, якщо підприємець на це погодиться, але не має права звільнити. Люди в Україні дуже багато всього вимагають від держави, заздрять Канаді, але не знають як в Канаді люди працюють та скільки все коштує, які податки платять всі пенсіонери від хат, квартир, а від пенсій і приходу до $50 тисяч 33%, а від більшого зарібку на рік платять всі 60% податку, це міцно контрольовано. Не знають скільки коштує доїзд, ніхто не має жодних пільг. Такого поняття як пільги нема.

Про те що держава занедбала Укр. населення, не виховувала патріотами, не дбала про всі віддалені міста і села, тому таке нещастя на Донеччині і Луганщинні. А люди там добрі, сердечні, я з ними розмовляла і розуміла те, що жінкам приходиться переживати, коли чоловіки опустилися, морально упали після Другої світової війни, коли на одного чоловіка припадало від 8 до 9 жінок. Це ще досі Україна несе ті наслідки, а потім нищення чоловіків засланням, вивозками, розстрілами, в'язницями. Вся господарка припадає на жінок, тому як вони їдуть на зарібки, то шукають чолвіків, не хочуть повертатися в Україну, до своїх лодарів. Я працювала по закінчені Університету як "суспільний працівник - сошіал воркер" 28 років, знаю всі закони міські, провінційні і федеральні (державні), тому дивлюся на справи з населенням з точки зору, що Канада дає своєму населенню, що вимагає від населення, порівнюю з справами в Україні, а тепер ще буде гірше, бо війна, населення потратило житло, чоловіків, лишаються каліки, сироти та вдови, старші люди без опіки. Яку мудру систему мусить придумати держава, щоб не думати про пільги для здорових, заслужених, а розділити справедливо ті гроші та забезпечити потребуючих.

З пошаною, Любов Василів – Базюк
(Торонто, Канада)

«НА КНИЖКОВУ ПОЛИЦЮ»

Серед давніх приятелів нашого журналу належне місце посідає Ві́ра Вовк (справжнє ім'я: — Ві́ра Остапівна Селя́нська; *2 січня 1926, Борислав) — українська письменниця, літературознавець, прозаїк, драматург і перекладач. Пише українською, німецькою і португальською мовами, мешкає в Бразилії. Учасниця Нью-Йоркської літературної групи. Народилася у Бориславі (українські землі довоєнної Польщі, тепер Львівська область) в родині лікаря й археолога. Виростала на Гуцульщині в містечку Кути. Навчалася в гімназії у Львові, потім у середній дівочій школі ім. Клари Шуманн у Дрездені.В еміграції з 1945 року (Німеччина, Бразилія). Студіювала германістику, славістику, музикологію у Тюбінгенському університеті. З 1949 р. разом з матір'ю переїхала до Ріо-де-Жанейро, де закінчила університет, стажувалася також у Колумбійському (Нью-Йорк) і Мюнхенському університеті, де вивчала і порівняльне літературознавство. Отримала науковий ступінь доктора філософії. Професор німецької літератури в Державному Університеті Ріо-де-Жанейро. З 1957 — завідувач кафедрою германістики цього університету.Твори пише українською, німецькою, португальською мовами. Збірки: «Меандри», «Мандаля», драматична поема «Триптих», п'єса «Іконостас України». Зокрема, переклала на українську твори Ф. Дюренматта, Ф. Г. Лорки, П. Клоделя. Активно пропагує українську культуру, мову, красне слово. Виступала з літературними доповідями, лекціями й авторськими вечорами у Нью-Йорку, Вашингтоні, Філадельфії, Клівленді, Чикаго, Детройті, Торонто, Монреалі, Оттаві, Ванкувері, Лондоні, Парижі, Римі, Мадриді, Мюнхені, Буенос-Айресі, Києві, Львові.

Пані Віра Вовк неодноразово друкувалася в журналі «Бористен». Відвідувала редакцію під час своєї чергової поїздки до України. А редактор нашого видання Фідель Сухоніс гостював в українському помешканні пані Віри Вовк у сонячному Ріо-де-Жанейро. Незважаючи на поважний вік славнозвісна письменниця продовжує плідно працювати. Нещодавно на редакційну адресу надійшли зразу дві нові книги пані Віри Вовк «Ораторія хвали» та «Вогонь купала». Вони побачили світ у львівському видавництві «БаК» у 2015 та 2014 рр. відповідно.

ОРАТОРІЯ ХВАЛИ

«Ораторія хвали» скомпонована у двох самостійних частинах: дійстві «Прелюдія» і ліричній «Ораторії», що огортає всесвіт людини. В «Ораторії хвали» вжито багато призабутих слів, значення яких

ВОГОНЬ КУПАЛА

Кожен із трьох розділів книжки має своє власне обличчя: МАЙДАН створений у стилі історичного щоденника; ВОГОНЬ КУПАЛА – інтимна лірика в мітичному одязі; ЗІ СКРИНІ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ – епічно- лірична розповідь на тлі ТІНЕЙ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ Коцюбинського. Авторка щедро черпає з криниці народної забутої лексики.

Влас. Інформ.

«ДО ШЕВЧЕНКІВСЬКИХ ДНІВ»

У кожного своя Шевченкіана

Перебуваю під враженням від інтерв'ю Марії Семенченко з композитором Валентином Сильвестровим у газеті «День». Зрадів, що мої почуття співпали з емоціями інших шанувальників видання: аж 1,8 тис. посилань дістав матеріал у Фейсбуці! Викликає захоплення високий моральний слух шановного маестро, його «резонансність» із подіями сьогоднішнього дня. Музикант розмірковує про філософію фальші. Фальшива нота, моральна, соціальна фальш – все це однопорядкові категорії. Це фальш наших голосів, вчинків, неправдива мова, фальш політиків, судилищ, влади. Пан Валентин говорить про вічне – про потребу порятунку наших душ. Один із його «лікувальних» рецептів: «Читайте Шевченка, поки не пізно…». Осягайте його «абсолютно унікальні» поеми – «Кавказ» та «Сон». Радить не забувати великих Шевченкових передвісниць, серед яких, мабуть, найголовніше – «Розкуються незабаром Заковані люди…».

Обкладинка збірки О. І. Чорнобеля.

У кожного із нас своя Шевченкіана. Хтось лише відкриває для себе нашого великого пророка, інші – перебувають у стані глибоко «занурення»... Так, наприкінці минулого року мій земляк із села Станіслав Білозерського району на Херсонщині, поет, вчитель української мови, літератури та образотворчого мистецтва Олексій Іванович Чорнобель випустив у світ збірку поезій, присвячених Великому Кобзареві, провів у рідній школі презентацію книги. Людина з хліборобського роду, він з юності «душею прилучавсь» до творчості Тараса Григоровича Шевченка. Іде до нього все життя. Серед творчих маршрутів Олексія Івановича – місця дитинства Шевченка, звідки «недоля у світ повела за руку хлоп'я і голодне, і босе», місця заслання, в яких «припнули штиком солдатським голос бунтаря», Чернеча гора, до якої він приходив із надією «на прийдешній, на щасливий світ»… Книга віддзеркалює творчий світ вчителя: його роздуми про Україну, її історію, рідну мову, мистецькі пошуки.

Завершує збірку історична поема «Шлях до Кобзаря». Олексій Іванович спробував художньо осмислити незабутню подію – спорудження у Станіславі, голодного 1922 року, пам'ятника Т. Г. Шевченку – одного із перших у сільській місцевості України. Аби відчути тодішній пульс часу, почуття та настрої земляків, О. І. Чорнобель провів пошукову роботу: розпитував старожилів, опрацьовував архівні матеріали. Із витягу з наказу № 6 Станіславського волвиконкому від 8.11.1922 року дещо дізнаємось про той світлий день: були урочистості, покладання вінків, церемоніальний парад військових. У сільському театрі відбулася безплатна вистава. «Біднішим дітям» видано обід із двох страв з хлібом...

Родинне фото неподалік пам'ятника Т. Г. Шевченку (початок 1950-х років).

Про історію народження тієї скульптурної композиції розповідала у «Дні» (номер за 18-19.05.2012) моя мама, Антоніна Гаврилівна (кореспонденція «Про пам'ятник Кобзареві у селі Станіслав на Херсонщині»). То був справжній подвиг наших земляків: коли щодня до братської могили на цвинтар несли по кілька померлих від голоду, люди збирали на пам'ятник Шевченку по жмені ячменю, проса, кукурудзи, квасолі... І так мало-помалу зібралось 2,5 пудів зерна (на той час це було цінніше золота). За цю «плату» замовили у професійного скульптора погруддя Т. Г. Шевченка, що було встановлене 8 листопада 1922 року у центрі села на високому, в кілька метрів, постаменті (див фото). На лицьовій стороні постаменту зображено бандуру, сувій паперу, пензлі, на решті сторін – рядки з невмирущих творів Кобзаря: «Учітеся, брати мої, Думайте, читайте, І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь. (На жаль, доля пам'ятника Т. Г. Шевченку у Станіславі була сумною. Під час перепланування центральної площі постамент зруйнували. Певний час погруддя соромливо стояло у непримітному місці сільського парку. Нарешті, у 1980-і роки його встановили перед новою Станіславською середньою школою, але вже на зовсім іншому постаменті).

На фото (1963 рік) – пам'ятник Т. Г. Шевченку, встановлений в центрі села Станіслав голодного 1922 року. Фото О. Голобородька.

До речі, ініціатива спорудження пам'ятника Кобзареві у Станіславі належить Юрію Васильовичу Шумському, який у 1920-і роки очолював тут сільський театр. З народної ініціативи театр тоді носив ім'я Тараса Шевченка. Шумським було закладено могутній театральний фундамент у селі на багато років. Він познайомив станіславців із творчістю Т. Шевченка (інсценізація «Гайдамак», постановка «Назара Стодолі»), українських класиків-драматургів. Колектив став духовним центром культури, просвітництва не тільки села, а й волості. Справу Шумського багато років продовжували його сподвижники, послідовники – С. Г. Туркалов, С. М. Кравченко, І. П. Яновський та багато інших.

Станіславська Шевченкіана – це і талановите звучання на оглядах та фестивалях станіславських хорів (учнівського, вчительського, сільського), якими керували наш вчитель Анатолій Михайлович Келін та його послідовники. Поки житимемо ми, колишні юні хористи, відлунюватимуть в наших душах Кобзареві «Реве та стогне Дніпр широкий» та «Думи мої». Саме під керівництвом А. М. Келіна академічний хор станіславського будинку культури на республіканському фестивалі народної творчості 1970 року, здобувши бронзову нагороду, отримав звання народного.

А ще станіславська Шевченкіана – це і наснажуюче звучання місцевого духового оркестру під керівництвом Олександра Павловича Кравця, який включав до репертуару колективу музичні композиції за мотивами творів Шевченка. Це також згадки про наші шкільні виставки малюнків за творами Кобзаря. Це виступи друзів по школі – читців шевченкових творів. Це і мій спогад про один із холодних осінніх вечорів, коли мама вдома читала поезії Шевченка, а я все дивувався її пам'яті, а потім шкодував, що не записав на магнітофон ті світлі слова. Мій Шевченко – це і наше родинне фото у станіславському парку неподалік пам'ятника Кобзареві. Це і моє фото цієї реліквії, виконане у сьомому класі, коли пам'ятник ще залишався первозданним.

… Послухав В. Сильвестрова і почав читати Шевченків «Кавказ». Актуальність позачасова, це цілий згусток смислів, які потрібно осягати. Головний порух душі поета «заточений» на пошуку Вселенської свободи як мети людини і людства, він синхронний і з власною долею, і з долею будь-якого підневільного народу. Все надсучасно перегукується з українськими реаліями, в яких звучать насторожуючі «спокуси». Одначе, не маємо права забувати Шевченкове: «…Якби ви з нами подружили, Багато б дечому навчились! У нас же й світа, як на те – Одна Сибір неісходима! А тюрм! а люду!.. Що й лічить!...».

Валентин Сильвестров в інтерв'ю говорить про сучасну фальш – синонім неправди, і він же перегукується з Іваном Дзюбою, який сказав, що Шевченків Бог – Бог усіх, хто хоче правди.

А ще останнім часом дивуюся неосяжному, доброму («…Но горький опыт прошел мимо меня невидимкою…»), щирому, вдячному, спраглому на враження, іронічному, фотографічному за точністю світові Кобзаря в його «Щоденнику». Тут автор і філософ, і аналітик-спостерігач, і мандрівник, і репортер. Хочеться прочитати Шевченкові російськомовні повісті, його листування. А ще – хоча б трохи осягнути та зрозуміти його малярський спадок.

Олександр Голобородько,
журналіст, Херсон

«ВІЧНАЯ ПАМ'ЯТЬ»

Лише на 53 році життя пішов з життя Геннадій Захарченко. Випускник фізико-технічного факультету ДНУ імені О. Гончара, здібний музикант, порядна людина, талановитий технічний спеціаліст. Він не вмів жити аби як. Шалено працював, так само, між іншим, відпочивав, кохав свою Валентину. Його до гіркого непорозуміння не стало раптово. Завжди дбав про близьких. А ось себе не зміг зберегти. Прощавай, Геннадій! Знаємо ти і у засвітах будеш таким же наполегливим і небайдужим. А ми, ті що поки на землі, завжди пам'ятатимемо і твій гумор, і твою доброту, і твою справжню чоловічу дружбу.

Приятелі і друзі

«УКРАЇНСЬКИЙ ГЕРКУЛЕС»

Чому ж «русский», якщо він українець?

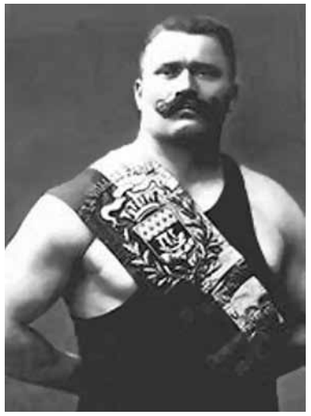

Нещодавно в Росії з'явився агітаційний блокбастер «Іван Піддубний» настільки антиукраїнський за своєю суттю, що його заборонили показувати на екранах України. Не будемо аналізувати черговий пропагандистський продукт сусідньої держави: нехай ним займуться кінознавці.

Я не став би писати на цю тему, коли нещодавно в тимчасово окупованому Донбасі не з'явився головний герой цього блокбастеру — актор Михайло Порєченков, логікою подій опущений до елементарного кримінального злочинця. Залишимо на совісті кінотерористів і просто терористів злочинну діяльність, яка буде належно оцінена правоохоронними органами. Я ж запевняю, що на Івана Піддубного у цьому фільмі зведено наклеп, і хочу розповісти про маловідомі факти з його життя.

Свого часу я досить-таки докладно вивчав його біографію і запевняю, що Іван Максимович Піддубний був українським патріотом з чуттям національної свідомості й гідності. Він, один з найвідоміших атлетів світу, ще за життя став легендою. Розпочав свою спортивну кар'єру з початком століття. Упродовж майже сорока років Піддубний змагався в силі з наймогутнішими людьми практично на всіх континентах планети, не програвши жодного чемпіонату світу. Він і помер, не переможений ніким 8 серпня 1949 року в місті Ейську на Кубані, куди перебрався з України разом з дружиною, рятуючись від Голодомору 1933-го року.

Народився Іван Піддубний 8 жовтня 1871 року в селі Красенівці (тепер Чорнобаївського району) Черкаської області. Якщо їхати вниз по Дніпру, краса цієї місцевості зачаровує. Ця благословенна земля народила богатиря для мандрівок. У портах Севастополя й Феодосії сім років Піддубний працював монтажником, а з 1898 року виступав з гастролями в цирках.

Він став для світу втіленням образу російського богатиря, хоча росіянином себе не вважав ніколи. Усі академічні видання Радянського Союзу, та й нинішні російські, за інерцією подають його як російського спортсмена. Можливо, тому, що 1939 року йому було присвоєно звання заслуженого артиста РРФСР, а 1945-го — заслуженого майстра спорту.

Та коли у 1932 — 1933 роках у Радянському Союзі відбулася перша паспортизація, у його паспорті прізвище було написано «Поддубный», а в графі національність — «русский» без згоди на те власника документа. Спрямована русифікація прізвищ була тоді неписаним законом. Він запротестував разом з відомим тоді краєзнавцем Гнатенком, з якого зробили Ігнатенка. Жодні протести не допомогли. Тоді Піддубний попросив Гнатенка, і той виправив у його паспорті «о» на «і», а «русский» викреслив, написавши зверху «українець». Згодом про це хтось доніс. І чемпіона завезли до Ростова-на-Дону в крайове управління НКВС на вулиці Енгельса, 26, де зачинили на кілька днів у підвалі з водою по пояс. У чому звинувачували? «В злостно антисоветской агитации», бо, крім історії з паспортом, яку витлумачили як «прояв українського націоналізму», були й розповіді Івана про життя за кордоном до революції, коли гастролював світом. Усе те діялось 1937 року в розпал сталінських репресій. Він ні в чому не зізнався, хоч і пекли його електропаяльником, від чого на тілі утворилися рубці.

«Це колись так мене вчили в НКВС на Енгельса «ленізму» (він не вимовляв слова «ленінізм». — Авт.) за язик та за паспорт. Усе витерпів у чортів у пеклі — я ж чемпіоном світу був, а не тюлькою на двох ногах. Але ж болячок назбирав там, хай їм грець», — резюмував старий, згадуючи ту прикру пригоду.

Тоді Піддубному пощастило вирватися з лабетів чекістів — хтось з впливових людей посприяв, пам'ятаючи про колись всесвітню славу українця. Ця слава ще не раз прислужувалася йому. Під час Другої світової війни, коли окупанти зайняли Ейськ, румунські війська почали грабувати місцеве населення. І тоді за мешканців міста заступився Іван Піддубний, погрожуючи комендантові, що звернеться зі скаргою до самого «старого Кароля» — батька румунського короля Міхая, який колись вітав чемпіона світу у себе в Бухаресті. Подіяло.

Старожили Ейська згадували: якась молодиця на міському базарі допитувалась у Піддубного:

— Іване Максимовичу, а чому ви ниньки такий сумний?

— Згадалося перше кохання та любов остання.

— А як же звали першу любов?

— Україною, звісно, а як же інакше? Бувало, виходячи на сцену, я не молився ні за себе, ні за царя, а за Україну рідну. Тому-то й перемагав, аякже!

Піддубний помер на чужині, на його могильному камені викарбували: «Иван Максимович Поддубный, выдающийся русский советский атлет».

Чому ж «русский», якщо він українець?

Такими чином російські шовіністи викрадають героїв інших народів, зрештою, на цьому збудована вся історія «Государства Российського». Приклад з використанням всесвітньої слави українського патріота Івана Піддубного для боротьби з його «першою і останньою любов'ю» Україною ще раз переконує в цьому. Подібних прикладів можна наводити багато.

Тож у нинішній суворий воєнний час ми повинні усвідомлювати, що сучасна гібридна війна точиться не лише на сході України, а передусім у мізках і душах людей — за переконання і світогляд. І в цій пропагандистській війні кожен герой чи окремий факт з минулого України, використані противником проти нас, стають бойовими снарядами. Треба подбати про відродження українського-козацької пам'яті нашої, розуміючи, що кожен призабутий герой — це як покинутий окоп, як позиція, здана ворогові. І вичікування тут згубне. Якщо ми не подбаємо про свою історію, то для нас її напишуть інші, відповідно до своїх інтересів. І вони знайдуть кошти і час, щоб випускати спотворені антиукраїнські фільми, зокрема як про українського патріота Івана Піддубного, якщо Україна за чверть століття своєї незалежності, нехай навіть «декоративної», як писала Ліна Костенко, не спромоглася створити свій фільм про цього могутнього козака — гордість України.

Тож завершення фільму про Петра Калнишевського нині, коли вороги української державності намагаються реанімувати вигадану ними ж «Новоросію», стає особливо актуальним. Адже саме завдяки йому південь нинішньої України, землі «вольностей Війська Запорозького Низового», були заселені українцями, які перетворили колись Дике Поле на квітучий край.

Данило КУЛИНЯК,
письменник, заслужений журналіст України

ЦІКАВІ ФАКТИ ПРО УКРАЇНУ

• Україна - найбільша країна, територія якої повністю знаходиться в Європі. Більшою, ніж Україна в Європі - тільки Росія, Туреччина і Данія. Однак більша частина Росії і Туреччини знаходяться в Азії, а данський острів Гренландія розташований в районі Північної Америки.

• В Україні, в містечку Рахів, в оточенні мальовничих Карпат знаходиться географічний центр Європи.

• Населення України відноситься до найбільш освіченого. Кількість людей з вищою освітою на душу населення вища, ніж середньоєвропейський рівень. Україна займає 4 місце в світі за кількістю громадян з вищою освітою.

• На конкурсі краси мов в Парижі в 1934 році українська мова зайняла третє місце після французької та перської за такими критеріями, як фонетика, лексика, фразеологія, структура речень. А за мелодійністю українська мова зайняла друге місце, після італійської.

• Автор першої в світі Конституції - українець Пилип Орлик. 5 квітня 1710 його обрали гетьманом запорізького війська. У цей же день він оголосив «Конституцію прав і свобод війська Запорізького». У США Конституцію прийняли в 1787 р., у Франції та Польщі тільки в 1791 році.

• Лавра - це найбільші та найвпливовіші чоловічі монастирі. У світі статус Лаври мають тільки шість монастирів. Три з них знаходяться в Україні.

• Найдовший музичний інструмент у світі - це українська трембіта. Її довжина може досягати чотирьох метрів, а її звуки чутні більш ніж за десять кілометрів.

• На території України зосереджено 1/4 всіх запасів чорнозему на планеті. Чорноземні грунти при правильній обробці дають найбільшу кількість врожаю. Під час Другої Світової війни німецькі солдати навіть вивозили чорнозем на поїздах.

• Україна - одна із країн-засновниць ООН: у розробці статуту ООН, який був підписаний 26 червня 1945, активну участь взяли представники України (УРСР).

• Серед яскравих досягнень українського літакобудування – найбільший в світі літак АН-225 «Мрія», а також найпотужніший літак АН-124 «Руслан». У 2001 році, літак «Мрія», взявши на борт вантаж у 253 тонни, за один політ встановив 124 рекорди.

• Протяжність найдовшого тролейбусного маршруту в світі складає 86 кілометрів, а проходить він у Криму - між Сімферополем та Ялтою.

• За кількістю сонячних днів такий курорт як Ялта не поступається Ніцці та іншим средземноморським курортам. Більша частина України розташована в межах помірно континентального клімату, проте для Південного берегу Криму характерний субтропічний клімат.

Короткі незвичайні факти

1. Коли ви летите в літаку, ваше волосся росте в 2 рази швидше.
2. ДНК людини на 30% збігається з ДНК салату.
3. Чхнути з відкритими очима неможливо.
4. Глобальне потепління позбавить людство пива.
5. Люди з блакитними очима більш чутливі до болю, ніж всі інші.
6. Бджоли вміють рахувати до чотирьох.
7. Якщо кричати на склянку води протягом 80 років, то можна її закип'ятити.
8. Тарган живе без голови 9 днів, після чого вмирає від голоду.
9. У Windows не можна створити папку з назвою «Con», цим словом в дитинстві обзивали Білла Гейтса.
10. Якби кока-колу не підфарбовували, вона була б зелена.
11. Фільм Титанік коштував більше, ніж сам Титанік.
12. Сальвадор Далі намалював логотип для «Чупа-чупс».
13. У лимоні міститься більше цукру, ніж в полуниці.
14. Чаплін зайняв третє місце на конкурсі двійників Чапліна.
15. Діти ростуть швидше навесні.
16. Кішка спить 70% свого життя.
17. Більшість пограбувань відбувається по вівторках.
18. Якщо акула пливе догори ногами, вона може впасти в кому.
19. Переляканий чоловік бачить краще.
20. ОК - найпопулярніше у світі слово.
21. Равлик може спати 3 роки.
22. Прапор Аляски створив 13-річний хлопчик.
23. Найчастіше в англійських бібліотеках крадуть Книгу рекордів Гіннесса.
24. У пустелі Сахара одного разу - 18 лютого 1979 - йшов сніг.
25. У Сієні, Італія, не можна бути повією, якщо тебе звуть Марія.
26. У казино Лас-Вегаса немає годинників.
27. Жоден лист паперу неможливо скласти навпіл більше семи разів.
28. American Airlines заощадили 40 000 доларів, вилучивши всього лише одну оливку із салатів, що подаються пасажирам першого класу.
29. Венера - єдина планета Сонячної системи, що обертається проти годинникової стрілки.
30. В середньому, 100 чоловік щорічно гинуть, вдавившись кульковою ручкою.
31. Лизнути власний лікоть людині неможливо анатомічно.
32. Щодня жителі США з'їдають 18 гектарів піци.
33. Майже всі, хто прочитав цей текст, спробували лизнути свій лікоть.
34. Ніс росте в перебігу всього життя людини.
35. У російській і англійській мовах немає слова для назви зворотної частини коліна.
36. Відбитки язика у всіх людей індивідуальні.
37. На тілі однієї людини живе більше живих організмів, ніж людей на Землі.
38. Один волос може витримати вагу в 3 кг.
39. Якщо скласти всі числа, нанесені на колесо рулетки для казино, то вийде магічне число 666.
40. Компанія Coca-Cola довгий час не могла підібрати свою назву для продажу в Китаї. Справа в тому, що китайці вимовляють назву цього напою як «Кекукела», що означає «Кусай Воскового Пуголовка». Компанія була змушена перебрати 40 тис. варіантів написання своєї торгової марки, перш ніж було вибрано «Коку Коле», що означає «Щастя в роті».
42. В архівах у Смітсонівського інституту у Вашингтоні, округ Колумбія, знайдені дві ідентичні сніжинки, що зберігаються в холодильнику.
43. Якщо у вас одна ніздря закрита протягом 72 годин, ви будете повільно втрачати здатність бачити кольори. (Ваш погляд миттєво повернеться до нормального стану, коли ви відпустите ніздрю.)
44. Хмари не можуть рухатися на південний захід.

«ВІЧНАЯ ПАМ'ЯТЬ»

НЕ СТАЛО МАРІЙКИ КОШМАН

(4 квітня 1937 р. - 5 квітня 2015р.)

Що я можу сказати про Марійку? Вона була моєю найкращою приятелькою. Добра господиня, любила життя і родину... але це знане кожному. Я хочу згадати про Марійку в іншому світлі, як особистість . Для неї кожний був її приятель. Неґативно вона не говорила ні про кого і це було її визначальною рисою . А ще незнищенний оптимізм і життєве мотто: «нічого неможливого».

Я її запізнала в 60-их роках коли наші діти ходили до української недільної школи при Церкві Української Православної Церкви в Бавнд Бруці, Н. Дж. Ми з Марійкою заприятелювали і відразу записались до Сестрицтва. З початків було видно що вона є лідер, її непересічні ідеї були напрочуд відсвіжуючими. Перше що вона запропонувала це зміни в зустрічі наших церковних ієрархів. Зокрема, було вирішено що під час головних релігійних свят діти посипали пелюстки квітів на шляху Архиєпископа. Окрім того маленькі українці повинні були стояти з букетами квітів біля керівників Сестрицтвав і Братства при зустрічі Архиєпископа з хлібом і сіллю. Це було відсвіжуючим.

З благословення Архієпископа Мстислава, Марійка організувала перший Базар при Церкві, отримуючи прихід від продажу Української Кераміки під час Проводів. Був успіх і тепер це ввійшло в традицію.

Стара церковна заля у Бавнд-Бруці потребувала оновлення, ми взялися за це діло з ентузіазмом – гарний результат не забарився. І в тому так само була енергія Марійки. Або такий випадок.

Дозвіл був потрібний для вжитку кухні при церковній залі. Звичайно така формальність забирає з два тижні. Марійка взялась за діло і дозвіл отримано за один день.

Забави, розпродажі на свята, інтелектуальні вечори, нова група бандуристок у складі молодих матерів , це все робилося для збору фондів на будову нової школи.

Демонстрації в Ню-Йорку проти порушення Прав Людини в Совєтськім Союзі:Валентин Мороз, Леонід Плющ, Микола Руденко. Як засіб боротьби листи до конґресменів, сенаторів, преси, все щоб звернути увагу світу про в'язнів совісті в Радянському Союзі. Вона особисто переконала Конґресменку Міллісент Фенвік провідати Валентина Мороза в тюрмі Радянського Союзу.

Коли повінь затопила нашу школу, Марійка організувала молодих матерів для вичистки мулу на меблях та стінах, перенесення тисячі книг до горища нової резиденції Архиєпископа Мстислава, фарбування щоб мати чисті зали для дітей.

Це все і багато більше робилося під проводом чарівної особистісті Марійки. Після від'їзду Марійки до Тексасу, прогрес Бавнд Бруку сповільнився бо ніхто не зміг замінити її магнетизм.

На світлині вона 4-го квітня в її день народження, а на другий день, 5-го квітня Бог забрав її до себе. Господи, дай їй вічний спокій!

Раїса Хейлик (Ворен , Ню-Джерзі)

Від редакції: Ми приєднуємося до співчуття і жалю з приводу відходу у вічність Марійки Кошман. Наші особливі підтримуючі обійми родині Ілариона та Раїси Хейлик з США, котрі довший час приятелювали з покійницею та її (так само вже небіжчиком) чоловіком Ігорем Кошманом.

Наш часопис зберігає лише добрий спомин про Марійку та Ігоря Кошман. Майже двадцять літ ця українська родина з Америки була читачами «Бористену». У 2001 році в серії « Бібліотека «Видання журналу «Бористен» побачила світ книга мемуарів Ігоря Кошмана «Спогади». Це був безцінний художньо-публіцистичний доробок про діяльність західної української діаспори в 60-х-70-х роках минулого століття. Ігор Кошман не рідко дописував до щомісячника. А у 2012 році, коли його вже не було в живих, редактор журналу Фідель Сухоніс зустрівся з Марійкою Кошман в їх родинній посілості у штаті Тексас. Нехай же буде пухом, гостинна американська земля для Марійки та Ігоря Кошмана.

«НА ПЕРЕХРЕСТІ ДУМОК»

Фінал аморальних виборів академіків

Діяльність "Зеленого Світу" завжди будувалась на наукових засадах. Будь яка ініціатива "зеленої" громадськості має бути обґрунтованою експертами та базуватися на наукових теоріях та реальних фактах. Саме тому мене дуже непокоїть ситуація яка склалася навколо Академії Наук України. Ми вже піднімали цю тему раніше – **http://zsfoe.org/amoralny_vybory_akademikiv/**

Усі наші побоювання справдилися.

У березні такі відбулися вибори академіків та членів-кореспондентів НАН України. Усе пішло за найгіршим сценарієм, який тільки можна було собі уявити.

Творця системи Рада та директора Інституту проблем математичних машин і систем Анатолія Олексійовича Морозова обрали академіком одноголосно. Хоча він навіть наукового докладу не прочитав. Вочевидь не визнав за потрібне… Академіків відділення Наук про Землю до того заздалегідь попередили, що це місце створено «під Морозова». Вони й розмірковувати не стали, тому жодного голосу проти не подали.

Ще цікавіша ситуація з членами-кореспондентами, котрі обирались від «Землі». Почесне звання отримав Володимир Ємельянов, який не так давно став заступником головного вченого секретаря НАН України. Мабуть вирішили, як же він буде керувати академіками без вченого звання? Ще одним членом-кореспондентом стала Стелла Шехунова – дружина начальника управління кадрами НАН України. Про видатні труди жодного з цих «науковців» нічого не відомо. Скоріш за все, їх просто не існує…

Академія наук України не зробила жодного висновку з кричущих викривальних статей, котрі напередодні березневого голосування вийшли в поважних виданнях – «Український тиждень» та «Дзеркало тижня». У них йшлося про те, що академіками в Україні обирають часто-густо за вказівкою згори зовсім не тих, хто вартий цього високого звання. А якщо людину обрали, вже нереально позбавити її цього статусу, навіть якщо вона люто ненавидить Україну і шкодить її національній безпеці.

Наприклад, почесним академіком НАН України є радник Президента Росії Сергій Глазьєв, відомий своєю антиукраїнською позицією. Відділення економіки ще навесні минулого року зверталося до нього з проханням за власним бажанням вийти зі складу академії, але відповіді не отримало. Навіщо так принижувати вітчизняну науку?

Виходить, що даремно 1992 року зі статуту НАН України виключили положення, за яким можна було вивести людину зі складу академії, якщо вона завдає шкоди державі. Тепер усі академіки та члени-кореспонденти мають пожиттєві звання і можуть відмовитися від них лише за власним бажанням.

Сергій Глазьєв хоча б як іноземний член-кореспондент не отримує жодних виплат з державного бюджету України. А ось ректору Таврійського університету Миколі Васильовичу Багрову, який брав активну участь у «руській весні» 2014 року і підтримав окупацію Криму, досі нараховують «академічні» – 5 тис. грн. на місяць. Мабуть, за те, що він розвиває російську науку та на кожному кроці хаїть "хохлів"… Такі ж самі гроші отримують з українського бюджету директор Морського гідрофізичного інституту Віталій Олександрович Іванов та директор Інституту біології південних морів Валерій Миколайович Єремєєв. Обидва свого часу стали академіками НАН України. Ніхто ж тоді не думав, що Крим стане окупованою територією…

Не здається наш гордий «Варяг»! Останній парад наступає!

Вже у квітні відбудуться вибори нового старого президента НАН України, тому що чергова каденція Бориса Євгеновича Патона добігла кінця. Не буду сперечатися, він є фігурою світового масштабу й багато зробив для вітчизняної науки й для академії зокрема. Але ж людині

незабаром виповниться 97 років! Чи не час вже стати почесним президентом НАН України й дати дорогу молодим? Адже Борис Євгенович Патон був президентом НАН України рекордний строк – 52 роки! Це заявка на Книгу рекордів Гіннесу.

Наразі всі відділення підтримують саме кандидатуру Бориса Євгеновича Патона на посаду президента НАН України на 2015-2020 роки. Тільки якщо він має в собі сили і готовий реформувати академію, може давати згоду. Тому що реформи українській науці сьогодні потрібні як ніколи.

Саме через те, що молодь не може пробитися на високі щаблі табелю про ранги, таланти покидають Україну. Їдуть туди, де більше перспектив і можливостей, де можна отримати грант на дослідження, займатися наукою й жити нормально.

А в нас в НАН України засіли академіки, середній вік яких давно перевалив за 50 років! Вони просто проїдають ті крихти, що виділяє держава на науку. Отримують непогану надбавку до пенсії та насолоджуються життям.

Давно відомо, що великі відкриття найчастіше роблять молоді вчені! Найпродуктивніший вік – від 25 років до 45 років. Можливо, тому за весь час існування радянської НАН України, як і за часів Незалежності у нас не було жодного лауреата Нобелівської премії.

Жодного!

А якщо Борис Євгенович Патон не має в собі сил реформувати застарілу заіржавілу систему виборів академіків та членів-кореспондентів НАН України й взагалі всю структуру, він може відмовитися балотуватися на нову каденцію. І тоді вчені мужі запропонують щонайменше чотири кандидатури людей, які здатні очолити такий потужний науковий корабель яким є НАН України. Дуже хочеться, щоб квітневі вибори президента не стали передумовою до «останнього параду» української науки.

У нашої держави сьогодні безліч різноманітних проблем, але якщо ми забудемо про науку та відкладемо вирішення проблем які ми піднімаємо в цій статті на потім, то майбутнього у нас просто не буде. Тому що не може бути майбутнього у країни в XXI сторіччі яка нехтує науковим розвитком і продовжує втрачати найцінніший ресурс — мізки.

Олексій Ангурець,
директор Дніпропетровської обласної екологічної ассоціації "Зелений світ"/Друзі Землі України

15 цікавих фактів про українську мову

1. Українська входить **до трійки найкрасивіших мов у світі.** На мовному конкурсі в Італії її визнали другою за мелодійністю мовою світу (після італійської). На мовному конкурсі, який пройшов у Парижі у 1934 році, українську мову визнано третьою найбільш красивою мовою в світі (після французької та перської) за такими критеріями, як фонетика, лексика, фразеологія й будова речення.

2. **Найдавніша згадка** про українську мову датується 858 роком, а вперше українська мова була прирівняна до рівня літературної мови в кінці XVIII століття після виходу у 1798 році першого видання “Енеїди”, автором якої є Іван Котляревський. Саме його і вважають засновником нової української літературної мови.

3. Українська мова **є однією з найпоширеніших мов в світі**, і за кількістю носіїв займає 26-те місце в світі.

4. Український алфавіт являє собою один з варіантів кирилиці, число букв в ньому дорівнює 33. Порівняно з російською мовою, в українському немає великої кількості церковнослов’янських слів. З точки зору лексики найближчими до української є білоруська (84%) і польська (70%) мови.

5. **Першим букварем**, виданим в Україні, був «Буквар» («Азбука»), надрукований у 1574 р. у Львові першодрукарем Іваном Федоровим. Книжка складалася з абетки, складів, зразків відмінювання і короткої читанки. До нас дійшов лише один примірник, який знайдено в Римі 1927 р. Зберігається в бібліотеці Гарвардського університету (США). Факсимільне видання було здійснено в Києві 1964 та 1974 рр.

6. **Найдавнішими українськими поетесами**, імена яких відомі, й про яких збереглися документальні свідчення, є інокиня Анисія Парфенівна і Анна Любовичівна; жили вони, очевидно, в кінці XVI – на початку XVIII ст. і залишили акровірші, де вписано їхні імена.

7. **Найстарішою українською піснею**, запис якої зберігся до наших днів, вважається пісня «Дунаю, Дунаю, чому смутен течеш?»

8. **Найбільшу кількість разів перекладений** літературний твір – «Заповіт» Т.Г.Шевченка: 147 мовами народів світу.

9. **Найбільша кількість псевдонімів** була у поета Олексндра Кониського – 141, у І.Франка – 99, письменник Осип Маковей користувався 56 псевдонімами.

10. **Найбільшу кількість синонімів** має слово «бити». Згідно з «Коротким словником синонімів української мови» їх нараховується 45.

11. **Найбільш вживаною літерою** в українському алфавіті є літера “п”. Також на цю літеру починається найбільша кількість слів. Тоді ж як найрідше вживаною літерою українського алфавіту є “ф”. В українській мові слова, які починається з цієї літери, в більшості випадків запозичені з інших мов.

12. **Найдовшим словом** в українській мові є назва одного з пестицидів «дихлордифенілтрихлорметилметан». В ній міститься тридцять літер.

13. **Найдовша абревіатура** в українській мові – ЦНДІТЕДМП, яка розшифровується як Центральний науково-дослідний інститут інформації і техніко-економічних досліджень з матеріально-технічного постачання. Вона складається з дев’яти літер.

14. Кілька фактів про паліндроми (слово, словосполучення чи фраза, які можливо читати як зліва направо, так і справа наліво, при цьому звучання й значення не змінюються). В українській мові є **лише два семибуквених паліндроми:** «ротатор» і «тартрат». А до найдовших фраз паліндромів належать «Я несу гусеня» та «Аргентина манить негра». В останньому випадку не враховується буква «ь». Такі дрібні порушення дзеркальності допускаються, адже складання композицій — справа непроста.

15. Дослідники доводять, що чимало вживаних сьогодні українських слів та мовних коренів були поширені **ще у часи трипільської культури**, про що свідчать топографічні назви, народні пісні сонцепоклонницьких часів та значний слід у древньо-індійській мові — ведичному санскриті, джерела якого дійшли до нас з давнини у 5 тисяч років.

Українська мова	Санскрит 3,5 тис років до н.е
Кохати	Гохаті
Гукати	Гука
Базікати	Базіка
Захист	Ватра
Тягар	Вага
Отаман	Отаман
Той хто обдумує наступ	Гатіман
Газда	Гегаста
Пастух	Гоптар
Світлий	Руса
Чарка	Чару
Хата	Кхада
Калюжа	Калюша
Куток	Кута
Худоба	Гудоба
Кінь	Кінь
Тур	Тор
Олень	Сарна
Бобер	Фібер
Вепр	Вепре
Корова	Карава
Дерево	Дарава
Юшка, суп	Юшіка, супа
Подрібнене зерно	Каша
Молоко	Молока
Власність	Свата, сватва
Збіжжя, зерно	Субіджя, біджя
Дозрілі посіви	Жин
Їхати...	Саня...

Джерело: Губерначук С. Трипілля і українська мова. – К.: Фенікс, 2005

Кращі страви української кухні

УКРАЇНСЬКІ ДЕРУНИ

Складники для страви:
Олія - 200 мл
Картопля - 2 кг
Цибуля - 150 г (1-2 шт.)
Яйце - 2 шт
Борошно пшеничне вищого ґатунку - 50 г (2 стол. ложки)
Сіль - 10 г (1 нечубна чайн. ложка)
Перець чорний мелений - 2 г (1 дрібка)

Аромат смаженої картоплі, уся сім'я на низькому старті, щоб за секунду зібратись за столом… Що за свято? А! Мама готує деруни!

Картоплю і цибулю обібрати і потерти на терці (можна і на дрібній, мені ж до вподоби середня). До тертих овочів додати яйця і спеції. Перемішати, досипати борошна і знову перемішати.

Картопляну масу викладати на сковороду з гарячою олією. Деруни смажити на середньому вогні до рум'яного кольору, потім перевернути на інший бік і досмажити.

До картопляного тіста можна додати шматочки курячого філе (порізаного, як для оладок), ковбасу, гриби. Подавати деруни зі сметаною, чи мачанкою, чи майонезом і обов'язково – з хорошим настроєм:).

Корисна порада:
Від моменту чищення картоплі до моменту смаження має пройти якомога менше часу, тоді картопляне тісто не потемніє.

ДЕСЕРТ «ЦИЦЬКА»

Для страви:
Малина - 300 г
Яблука - 300 г
Груші - 300 г
Абрикоси - 300 г
Кеш'ю - 300 г
Сметана - 500 г
Цукор - 150 г
Желатин - 30 г (2 стол. ложки)

Шматочки фруктів, ягід, горіхів у сметанному желе, все застигає в круглій мисці, а, коли ми подаємо цю смакоту на стіл, десерт “Цицька” має характерну форму, ще й холітається від найменшого руху (і зразу стає зрозумілим, звідки взялась назва цієї старовинної страви).

Малину промити і перетиснути крізь сито, прибравши таким чином зернятка. Розчинити у гарячій воді (приблизно 60 градусів – суміш на десерт найкраще перевіряти за допомогою спеціального кухонного термометра) 1 стол. ложку желатину.

Розчинений желатин процідити до перетертої малини, гарно перемішати, вилити на пласку велику таріль і покласти до холодильника приблизно на 2 год. Коли малинове желе застигне, порізати його на кубики.

Абрикоси, вийнявши кісточки, порізати на невеликі часточки. Яблука і груші обібрати, вирізати серединки, м'якоть покраяти на кубики. Горіхи посікти. Розчинити у гарячій воді (приблизно 60 градусів) 1 стол. ложку желатину.

Сметану легко збити з цукром, процідити до неї желатиновий розчин і перемішати. Потім у десерт додати підготовані кубики малинового желе, фрукти і горіхи, все гарно перемішати.

Круглу форму об'ємом не менше 1,5 л вистелити харчовою плівкою. До підготованої форми вилити сметанну суміш на десерт, розрівняти і покласти до холодильника мінімум на 4 год.

Застиглий десерт “Цицьку” перевернути на тарілку і прибрати плівку. “Цицьку” можна подавати з журавлиновим чи ванільним соусом.

Корисна порада:
Замість яблук, груш і абрикосів можна використовувати будь-які ягоди чи фрукти, крім ківі і ананасів (в них є речовини, які перешкоджають утворенню желе).

РЕКЛАМА

Степова
АГРОКОРПОРАЦІЯ

Агрокорпорація СТЕПОВА – одна з найбільших і провідних корпорацій, яка займається повним циклом виробництва насіння. Місія корпорації полягає у наданні покупцю насіння кращої якості, яке відповідає найвищим європейським стандартам.

На сьогоднішній день «Степова» налічує понад 13 000 га землі, розташованої в східній частині України.

Компанія має сучасний логістичний центр, що забезпечує швидкість і зручність у своєчасному отриманні готового рішення з відвантаження насіннєвого матеріалу для наших клієнтів.

Україна, м. Дніпропетровськ,
вул. Калинова, 3
телефон: +38 (0562) 399-101
факс: +38 (056) 370-47-31
телефон: +38 (095) 794-79-38
E-mail:td.stepova@gmail.com

Державне агентство лісових ресурсів України
http:\\dklg.kmu.gov.ua

Акція
Майбутнє лісу у твоїх руках!

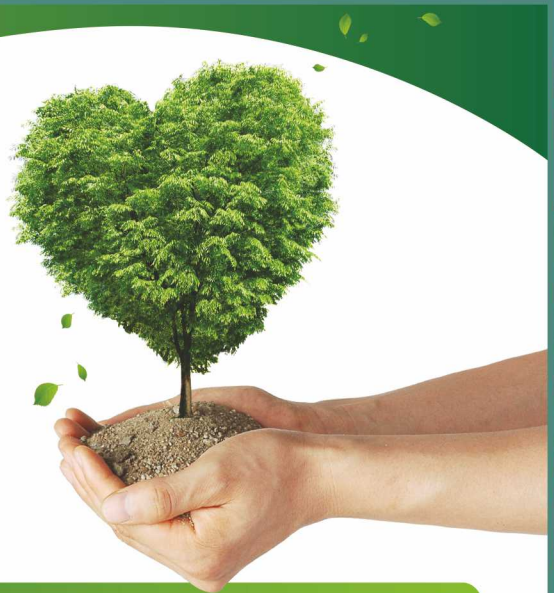

Візьми участь в акції – посади своє дерево!